

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BALIKESİR PULLUSU İŞLEMELERİN İNCELENMESİ

Semanur AYTEMUR

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Tuba BAHAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANASANAT DALI

OCAK 2022

ankara
HBV

BALIKESİR PULLUSU İŞLEMELERİN İNCELENMESİ

Semanur AYTEMUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ
EL SANATLARI ANASANAT DALI

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

OCAK 2022

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Semanur Aytemur

21.01.2022

BALIKESİR PULLUSU İŞLEMELERİN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Semanur AYTEMUR

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ocak 2022

ÖZET

“Balıkesir Pullusu İşlemelerin İncelenmesi” araştırmanın konusu olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacı; Balıkesir Pullusunun çeşit, malzeme, teknik, motif, renk ve kompozisyon özelliklerini belgeleyerek kendine özgü örneklerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak, el sanatları ve el sanatları ile ilgili disiplin alanlarının bilgisine kazandırmaktır. Bu araştırmanın evrenini, Balıkesir Pullusu ile yapılmış işlemler oluşturmaktadır. Bu araştırma tarama modeline dayalı betimsel bir araştırmadır. 26 adet esere, bilgi formu uygulanmış, genel ve detay fotoğrafları çekilerek, desenleri bilgisayar ortamında Adobe Illustrator 2020 programında çizilmiştir. Bilgi formlarından elde edilen bilgiler tablolar ve grafikler halinde, sayısal verilere dönüştürülüp, çalışmanın araştırma bulguları ve yorumlar bölümünde sunulmuştur. Araştırmada; Balıkesir Pullusu işleme tekniğinin daha çok gelinlik üzerine uygulandığı, son yıllarda ise yenilik arayışına girildiği ve giyim-kuşam, aksesuar, ev aksesuarı vb. olarak çeşitlendirildiği görülmüştür. Zeminde ipekli kumaş, işlemede altın rengi, bakır rengi ve gümüş rengi gibi kılıptan ve pul, süslemede ise tırtılın kullanıldığı belirlenmiştir. Kenar temizleme ve astarda, keten kumaş, hazır dantel ve dikiş ipliğinin en çok kullanılan gereçler olduğu görülmüştür. İşlemlerde genellikle, kabartma sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, iğne ardı tekniği, uygulanmıştır. İşlemlerde en çok bitkisel bezeme uygulanmış az da olsa nesnel ve geometrik bezemelerinde kullanıldığı görülmüştür. İşlemlerin ana motiflerinde, motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş kompozisyonlar ve düzgün sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonlar yoğun olarak kullanılmıştır.

Bilim Kodu : 40616
Anahtar Kelimeler : Sanat, El Sanatları, İşleme Sanatı, Balıkesir Pullusu
Sayfa Adedi : 179
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Tuba BAHAR

ANALYSIS OF BALIKESIR PULLUSU WORKS

(M.Sc. Thesis)

Semanur AYTEMUR

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

THE INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

January 2022

ABSTRACT

“Analysis of the Balıkesir Pullusu (needle lace bridal gown) Works” has been determined as the subject of the research. The aim of the research is to document the variety, material, technique, motif, color and composition characteristics of the Balıkesir Pullusu, to ensure that the original samples are passed on to future generations, and to gain knowledge of the disciplines areas related to crafts and handicrafts. The population of this research consists of works made with Balıkesir Pullusu. This research is a descriptive research based on survey model. Information forms were applied to 26 works, general and detailed photographs were taken, and the patterns were drawn in Adobe Illustrator 2020 program in computer. The information obtained from the information forms was converted into numerical data in the form of tables and graphics and presented in the research findings and comments section of the research. In the research, the Balıkesir Pullusu embroidery technique is mostly applied on wedding dresses, and in recent years, there has been a search for innovation and clothing, accessories, home accessories, etc. has been diversified. It was determined that silk fabric was used on the ground, gold, copper and silver colors were used in embroidery, and needle lace was used in the decoration, and engrailings were used in the decoration. It has been seen that linen fabric, ready-made lace and sewing thread are the most used tools in edge cleaning and lining. Relief wrapping technique, knurling needle technique, herringbone stitch technique were generally used in the embroidery of the works. It has been observed that the mostly herbs decorations were applied in the embroidery, and the object and geometric decorations were also used, In the leitmotifs of the works, compositions presented as a single unit by combining the motifs and compositions arranged in a regular order were used intensively.

Science Code : 40616
Key Words : Arts, Handicrafts, Embroidery Art, Balıkesir Stamp Works
Page Number : 179
Supervisor : Doç. Dr. Tuba BAHAR

TEŞEKKÜR

Çalışmam boyunca her türlü desteği veren ve engin bilgisi ile beni her zaman doğru yola yönlendiren değerli danışmanım Sn. Doç. Dr. Tuba BAHAR'a saygı ve sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca bu süreçte çalışmama katkı ve önerileriyle her zaman destek veren, başta Sn. Dr. Öğretim Üyesi Huriye Turgut ÇIRAKOĞLU hocama ve Balıkesir Pullusu tekniğiyle işlenmiş eserleri benimle paylaşıp, desteğini esirgemeyen, Nursel SUZANER KILIÇ, Nurhan SÖKMEN, Nesrin KANDOLU, Figen GÖKÇE, Nevibe BAYKURT, Fadime YÜKSEL, Fatma TABANLI hocama ve sahada tanıdığım değerli arkadaşlarıma, Şahika Tasarım'a ve tezime çizim desteği veren Sultan GÜRBÜZER'e, tezimin her aşamasında maddi ve manevi desteğiyle yanımda olan kıymetli eşim Mustafa YILMAZ'a arkadaşım Büşra ESMER'e ve ailemin tüm fertlerine gösterdikleri sabır ve anlayıştan dolayı sonsuz sevgimi ve teşekkürlerimi borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvi
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Sanat	7
2.2. El Sanatları	7
2.3. İşleme Sanatı	8
2.3.1. Türk İşleme Sanatı	9
2.3.1.1. Hun İmparatorluğu dönemi.....	9
2.3.1.2. Göktürk İmparatorluğu dönemi	10
2.3.1.3. Uygur Devleti dönemi.....	10
2.3.1.4. Anadolu Selçukluları dönemi	10
2.3.1.5. Anadolu Beylikleri dönemi.....	11
2.3.1.6. Osmanlı İmparatorluğu dönemi	11
2.3.1.7. Cumhuriyet dönemi	16
2.4. Balıkesir Hakkında Genel Bilgi	17
2.4.1. Balıkesir El Sanatları.....	20
2.4.1.1. Balıkesir pullusu	22

	Sayfa
2.4.1.1.1. Balıkesir pullusu işleme teknikleri	27
2.4.1.1.2. Balıkesir pullusu ile ilgili kültürel etkinlikler....	31
3. YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Evren ve Örneklem.....	35
3.3. Verilerin Toplanması.....	35
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	36
4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE YORUMLAR.....	39
4.1. Bilgi Formları	40
4.2. Bilgi Formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	141
4.2.1. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Yapılış Tarihi	141
4.2.2. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Bugünkü Durumu	142
4.2.3. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Türleri	143
4.2.4. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemin-İşleme-Kenar Temizleme ve Astarda Kullanılan Gereçleri	144
4.2.5. Balıkesir Pullusu İşlemelerinde Uygulanan İşleme ve Kenar Temizleme Teknikleri	148
Balıkesir Pullusu İşlemelerinde Uygulanan İşleme ve Kenar Temizleme Teknikleri	149
4.2.6. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Seçilen Renkler	151
4.2.7. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları	154
4.2.8. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular	155
4.2.9. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi.....	157
4.2.10. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları.....	158
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	161

	Sayfa
5.1. Sonuç	161
5.2. Öneriler.....	168
KAYNAKLAR	169
EKLER.....	175
EK-1. Bilgi Formu Örneği	176
ÖZGEÇMİŞ	178

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.1. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Yapılış Tarihi.....	141
Çizelge 4.2. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Bugünkü Durumu	142
Çizelge 4.3. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Türleri	143
Çizelge 4.4. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemin-İşleme-Kenar Temizleme ve Astarda Kullanılan Gereçleri	145
Çizelge 4.5. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Uygulanan İşleme ve Kenar Temizleme Teknikleri	149
Çizelge 4.6. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Seçilen Renkler	152
Çizelge 4.7. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları.	155
Çizelge 4.8. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular.....	156
Çizelge 4.9. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi.....	157
Çizelge 4.10. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları.....	159

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 4.1. Balıkesir Pullusu Gelinlik	48
Şekil 4.2. Balıkesir Pullusu Gelinlik	52
Şekil 4.3. Balıkesir Pullusu Gelinlik	56
Şekil 4.4. Balıkesir Pullusu Gelinlik	60
Şekil 4.5. Balıkesir Pullusu Gelinlik	64
Şekil 4.6. Balıkesir Pullusu Gelinlik	68
Şekil 4.7. Balıkesir Pullusu Gelinlik	72
Şekil 4.8. Balıkesir Pullusu Gelinlik	76
Şekil 4.9. Balıkesir Pullusu Gelinlik	80
Şekil 4.10. Balıkesir Pullusu Gelinlik	84
Şekil 4.11. Balıkesir Pullusu Gelinlik	88
Şekil 4.12. Balıkesir Pullusu Gelinlik	92
Şekil 4.13. Balıkesir Pullusu Gelinlik	96
Şekil 4.14. Balıkesir Pullusu Gelinlik	100
Şekil 4.15. Balıkesir Pullusu Terlik	104
Şekil 4.16. Balıkesir Pullusu Abiye Elbise	108
Şekil 4.17. Balıkesir Pullusu Gelinlik	112
Şekil 4.18. Balıkesir Pullusu Çanta	116
Şekil 4.19. Balıkesir Pullusu Terlik	120
Şekil 4.20. Balıkesir Pullusu Gelinlik	124
Şekil 4.21. Balıkesir Pullusu Saat	127
Şekil 4.22. Balıkesir Pullusu Örtü	131
Şekil 4.23. Balıkesir Pullusu Cepken-Yelek	134
Şekil 4.24. Balıkesir Pullusu Sehpa	137

Şekil	Sayfa
Şekil 4.25. Balıkesir Pullusu Ayna	141
Şekil 4.26. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Yapılış Tarihi.....	142
Şekil 4.27. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Bugünkü Durumu	143
Şekil 4.28. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Türleri	144
Şekil 4.29. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemininde Kullanılan Gereçler	146
Şekil 4.30. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Kullanılan Gereçler....	147
Şekil 4.31. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Kullanılan Astarlama Gereçleri	147
Şekil 4.32. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Kullanılan Kenar Temizleme Gereçleri	148
Şekil 4.33. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Uygulanan Teknikler .	150
Şekil 4.34. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Kenar Temizlemesinde Uygulanan Teknikler	151
Şekil 4.35. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemininde Seçilen Renkler	153
Şekil 4.36. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Renkler	154
Şekil 4.37. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Astarlanmasında Seçilen Renkler.....	154
Şekil 4.38. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları...	155
Şekil 4.39. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular.....	157
Şekil 4.40. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi.....	158
Şekil 4.41. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları.....	160

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Balıkesir haritası.	20
Resim 2.2. Balıkesir Pullusu, 1944.	23
Resim 2.3. Balıkesir Pullusu,1950.	23
Resim 2.4. Balıkesir Pullusu katalog çekimi.	24
Resim 2.5. Balıkesir Pullusu katalog çekimi.	24
Resim 2.6. Pamuk İpliği.....	25
Resim 2.7. 50 numara beyaz dantel ipliği.....	25
Resim 2.8. Kılaptan.....	25
Resim 2.9. Tırtıl	26
Resim 2.10. Pul	26
Resim 2.11. Balmumu.....	26
Resim 2.12. Desenin kumaşa geçirilmesi.	27
Resim 2.13. İğne ardı tekniği ile pul tutturma.	28
Resim 2.14. Domates gülü motiflerinin alt pamuk dolgusunun yapılması.	29
Resim 2.15. Domates gülü motiflerinin alt pamuk dolgusunun yapılması.	29
Resim 2.16. Domates gülü motiflerinin pamuk dolgusu üzerine kılaptan ile kabartma sarma tekniğinin uygulanması.	30
Resim 2.17. Domates gülü motiflerinin kenarlarının tırtılla gözenerek tamamlanması.	30
Resim 2.18. Karesi Belediyesi, Karesi Avm / Balıkesir Pullusu.	31
Resim 2.19. 2017 “Karesi Hünarlı Eller II” Geleneksel El Sanatları Yarışması Hacer GÜZGÜN’e “Ustaya Saygı” Ödülü.	32
Resim 2.20. “Sanatın On Hali” Geleneksel Türk Sanatları Yarışması Broşürü/ Sergi ve Ödül Töreni.....	33
Resim 2.21. E-ticaret ‘NİRAS_Craft’	34
Resim 4.1.a. Balıkesir Pullusu gelinlik Resim 4.1.b. Arka beden	40

Resim	Sayfa
Resim 4.2. Detaylı Analizi Yapılan Gelinliğin Görselleri	43
Resim 4.3.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.3.b. Arka beden.....	45
Resim 4.4.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.4.b. Arka beden.....	49
Resim 4.5.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.5.b. Arka beden.....	53
Resim 4.6.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.6.b. Arka beden.....	57
Resim 4.7. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden	61
Resim 4.8.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.8.b. Yakın çekimi...	65
Resim 4.9.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.9.b. Arka beden.....	69
Resim 4.10.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.10.b. Arka beden..	73
Resim 4.11.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.11.b. Arka beden..	77
Resim 4.12.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.12.b. Arka beden..	81
Resim 4.13.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.13.b. Arka beden..	85
Resim 4.14.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.14.b. Arka beden..	89
Resim 4.15.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.15.b. Arka beden..	93
Resim 4.16.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden Resim 4.16.b. Arka beden..	97
Resim 4.17. Balıkesir Pullusu Terlik	101
Resim 4.18. Balıkesir Pullusu abiye giysi.....	105
Resim 4.19. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden	109
Resim 4.20. Balıkesir Pullusu çanta.....	113
Resim 4.21. Balıkesir Pullusu terlik.....	117
Resim 4.22. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden	121
Resim 4.23. Balıkesir Pullusu saat.....	125
Resim 4.24. Balıkesir Pullusu örtü.....	128
Resim 4.25.a. Balıkesir Pullusu cepken-yelek ön beden Resim 4.25.b. Arka beden.....	132
Resim 4.26.a. Balıkesir Pullusu sehpa Resim 4.26.b. Yakın çekimi	135

Resim 4.27. Balıkesir Pullusu ayna.....	138
---	-----

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda verilmiştir.

Simgeler	Açıklamalar
%	Yüzde
f	Frekans
n	Toplam Değer

Kısaltmalar	Açıklamalar
TDK	Türk Dil Kurumu
vb	Ve benzeri
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu
yy	Yüzyıl

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları ve varsayımlar yer almaktadır.

Problem Durumu / Konunun Tanımı

Sanat; insanoğlunun güzele ve güzelliklere olan ilgisinden ortaya çıkan ve insanın kendini ifade etme, kendi dışındaki dünya ile etkileşim kurma gibi dürtüleri ile ortaya çıkan insanlık kadar eski bir olgudur. İnsanlığın bugüne kadar geçirmiş olduğu evreleri öğrenmede önemli bir yere sahip olan sanat; belirli bir çevredeki, belirli bir çağdaki, belirli bir topluluğun kendine has biçim ile kendini anlatma tarzı, o topluluğun kendini temsil etmesi olarak tanımlanabilir (Aytaç,1981:2; Alpaslan, 1981:1).

“El sanatları; bireyin bilgi ve becerisine dayalı, elde ve basit aletlerle hammadde kullanarak, toplumun kültürünü, geleneklerini ve folklorik özelliklerini yansıtan, yapan kişinin zevk ve becerisini yansıtan etkinliklerdir ” (Öztürk,1994:15). İnsanların günlük ihtiyaçlarını karşılamak için daha çok dekorasyon, süsleme ve fayda sağlama amacıyla yapılan el sanatı ürünleri, toplumun karakterini bireyin yaratıcı yeteneği ile ulusal sanat zevkini ortaya çıkarmaktadır. Bu ürünler günlük kullanım ürünlerinden süs eşyalarına, çeyizlerden hediyeelik eşyalara kadar birçok ürünü içinde barındıran dayanıklı tüketim malları olarak tanımlanabilir.” (Öztürk, 1994:1).

İnsanoğlunun temel ihtiyaçlarını karşılama arzusuyla birlikte iki kumaşın birbirine eklenmesiyle dikiş tekniği ortaya çıkarken, dikişin süs olarak kullanılması sonucu işlemler doğmuştur. El sanatlarının önemli dallarından birisi de işleme sanatıdır.

Sürür (1976:7)’e göre çeşitli dokumalara beyaz, renkli, kalın ve ince kumaşlar, bazen deri, yün, keten, pamuk veya ipekten iğne veya tığ ile yapılmış, beyaz ve renkli iplik, ipek iplik ve altın, gümüş teller ve dokumalı iplikler üzerine yapılan ve çeşitli özellikleriyle bir süsleme sanatı dalıdır.

Günümüzde yaşatılmaya çalışılan, sevilerek ve zevkle uygulanan işlemlerimizden birisi de Balıkesir Pullusu’dur. Balıkesir Pullusu adıyla bilinen el sanatı işlemler, yöre insanının ince sanat zevkini, estetiğini, duygusallığını, hoşgörüsünü, pratikliğini yansıtmıştır. Balıkesir Pullusu genellikle, atlas, pamuk saten, ipek birman kumaş üzerine; kendine özgü rengi pembe (sıklamen) olmakla birlikte turkuaz, koyu zeytin yeşili, mor, krem gibi farklı renkte kumaşa, pamuk ipliği, kılaptan, pul ve tırtıl gibi

ana malzemelerle yapılan, Balıkesir’e ait olan bir işleme türüdür. Fakat günümüzde, yörede Balıkesir Pullusu’nda kullanılan, işleme tekniklerinden yapılan, farklı tasarımlar bulunmaktadır ve bu tasarımlara da Balıkesir Pullusu denilmektedir.

Balıkesir’in simgesi ve düğün giyimlerinde önemli bir yeri olan Balıkesir Pullusu, günümüzde el emeğinin karşılığını ekonomik olarak alamamış olup, gelin giyimi olarak üretimi azalmıştır. Günümüzde farklı tasarımlarla yaşatılmaya çalışılmaktadır. Geleneksel özellik taşıyan el sanatlarının gelecek nesillere aktarılması için arşiv çalışmalarına ihtiyaç vardır. Bu sebeple kültürümüzü canlı tutmak, gelecek nesillere aktarmak, kendine özgü desenlerini korumak, kendine özgü tekniklerini yaşatmak ve geliştirmek için, araştırma konusu olarak ‘‘Balıkesir Pullusu İşlemelerin İncelenmesi’’ seçilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Balıkesir Pullusu’nun çeşit, malzeme, renk, teknik, motif ve kompozisyon özelliklerini belgeleyerek kendine özgü örneklerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak, el sanatları ve el sanatları ile ilgili disiplin alanlarının bilgisine kazandırmaktır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranacaktır.

Balıkesir Pullusu ile ilgili işlemlerde bulunan;

1. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemin-İşleme-Kenar Temizleme ve Astarda Kullanılan Gereçleri.
2. Balıkesir Pullusu İşlemelerinde Uygulanan İşleme ve Kenar Temizleme Teknikleri.
3. Balıkesir Pullusu İşlemlerde Seçilen Renkler.
4. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları.
5. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular.
6. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi.
7. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları.

Araştırmanın Önemi

El sanatları, bir ulusun milli kültürünü geliştirerek sergileyen önemli unsurların başında gelir. El sanatlarını temsili ürünleri, o milletin kültürel kimliğinin canlı belgeleridir. El sanatları, bir milletin gelenek ve göreneklerini, yaşam biçimini nesilden nesile aktarırken, geliştirirken ve yaşatırken en büyük rolü oynar. Bu nedenle bütün milletler el sanatlarına büyük önem vermekte ve onları geçmişten geleceğe uzanan bir kültür hazinesi olarak korumaktadır. Birçok ülke el sanatlarını çeşit olarak zenginleştirmeye, el sanatları ürünlerini kalite ve nicelik olarak arttırmaya, var olan el sanatlarını korumaya ve geliştirmeye çalışmaktadır. Ülkemiz ise el sanatlarının çeşitliliği ve üretim miktarları açısından oldukça şanslıdır. Anadolu, birçok el sanatı ürününün üretildiği, çeşitlendirildiği ve dünyaya tanıtıldığı çok önemli bir medeniyet beşiğidir. Anadolu'nun hemen her yöresinde, hatta coğrafi olarak birbirine çok yakın olan en küçük yerleşim yerlerinde bile el sanatlarının çeşitliliğini ve zenginliğini görmek mümkündür. Araştırma konusu olan Balıkesir Pullusu adıyla bilinen el sanatı işlemler; yöre insanının ince sanat zevkini, estetiğini, duygusallığını, hoşgörüsünü, pratikliğini yansıtmıştır. Geleneksel kadın giyiminin en önemli örneklerinden olan tören kıyafetleri içinde düğün giyimlerinin önemli bir yeri olmuştur. Düğün süreçlerinde gelin giyimi, özenle seçilmekte ve bu seçimde çoğu zaman topluluğun kültürel mirası belirleyici olmaktadır. Bir kültürel simge olarak düşünülen Balıkesir Pullusu'nun araştırılıp incelenmesi ve sanat literatürüne kazandırılması açısından önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma Balıkesir merkez, merkez ilçeleri ve köylerinde bulunan Balıkesir Pullusu işlemler ile sınırlıdır.
2. Araştırma Balıkesir'de bulunan yirmi altı adet Balıkesir Pullusu işleme ile sınırlıdır.
3. Veri toplama aracı olarak bilgi formları ile sınırlıdır.
4. Bu araştırma yazılı kaynaklar ile sınırlıdır.
5. Bu araştırma Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi tez süresi ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Araştırmanın temelinde aşağıda ki varsayımlar yer almaktadır.

1. Balıkesir Pullusu ile ilgili bulunan işlemler örneklemini temsil edecek niteliktedir.
2. Veri toplama aracı olan bilgi formları, araştırmacının amacında belirlenen özellikleri ölçmede yeterli ve güvenilir niteliktedir.
3. Araştırma için belirlenen yöntem amaçlara ulaşmada yeterlidir.
4. Araştırmada incelenen kaynak ve kişiler, istenilen bilgilere ulaşmada yeterlidir.
5. Araştırmada kullanılan kaynaklardan elde edilen bilgiler geçerli ve güveniliridir.
6. Araştırmacının aldığı eğitim verilerin gözlemlenmesi ve değerlendirmesinde yeterlidir.

Tanımlar

Balmumu: Soğukta sert ve kırılğan hale gelen, sarı ve yumuşak maddedir (Markaloğlu, 2004:125). İpliğe sürülerek ipliği kumaşa sağlam tutturmak amacıyla kullanılır.

Balıkesir Pullusu: Pembe, turkuaz, zeytin yeşili, mor, krem gibi renklerde atlas, pamuk saten, ipek birman kumaş üzerine pamuk ipliği, kılaptan, pul ve tırtıl gibi ana malzemelerle, domates gülü, hayat ağacı motifleri ile bezenmiş işlemeli Balıkesir gelin kıyafeti. Fakat günümüzde, yörede Balıkesir Pullusu'nda kullanılan işleme tekniklerinden yapılan, farklı tasarımlar bulunmaktadır ve bu tasarımlara da Balıkesir Pullusu denilmektedir.

Bohça: Kare ya da dikdörtgen şeklinde farklı ebatlarda olan keten, saten, ipek, kadife, saten, pamuklu vb. gibi kumaşlar üzerine yapılan nakışlarla bezenmiş, eşyayı taşımak ya da temiz kalması amacı ile yapılmış örtülerdir (Barışta, 1999:200).

Boncuk: Değerli taş, sedef veya cam gibi malzemeden, ortası delik, renkli ve yuvarlak, süs eşyası yapımında kullanılan küçük tane (TDK, 2021).

Cepken: Göynek üzerine giyilen üzeri işlemlerle bezenmiş yakasız, uzun kollu, önden açık ve çuha, kadife, atlas vb. gibi kumaşlardan yapılan bir tür kısa ceket. Cepkenler üçe ayrılmaktadır bunlar; kadın, erkek ve çocuk cepkenleridir (Barışta, 1999: 201).

Dikiş İğnesi: Teyelleme ve işaretleme için kullanılan 4-5 cm. uzunluğundaki dikiş iğnesi en uygun boydur (Markaloğlu, 2004: 23).

İpek Birman Kumaş: Bezayağı örgüde sık dokunmuş ince ipekli kumaş (<https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2020/12/birman-kumas-nedir-birman-ozellikleri.html>). (19.02.2021)

Jakobyen Atması: Yatay, dikey ya da diagonal ipliklerin kumaş üzerine serilmesi ile bir doldurma iğnesi olarak uygulanan bu iğne; çiçeklerin göbekleri gibi yoğun bir işleme gereksinimi duyulmayan yerlerde kullanılır. Genellikle dival işi çeşitlemeleriyle birlikte görülen bu iğne 19. Yy ve 20. Yy 'da uygulanmıştır (Barışta, 1997:80) Balıkesir'de yöre halkı bu tekniği "Kafes İşi" olarak isimlendirmektedir.

Kılaptan: Bakır, pirinç, kalay vb. metallere çekilmiş, gümüş ve altınla yaldızlı, pamuk ipliğine sırma eklenerek eğrilmiş iplik (TDK, 2021). "Altın veya gümüş teline ipek ipe sarılmasıyla elde edilen metal iplik" (Özcan, 1994: 291).

Manav: Manavlar, yerleşik Türkmen grubudur. Manavlar'a "Yerli " de denilmektedir.

Muhacir: "Mâcır" olarak Trakya bölgesinde günlük konuşma dilinde telaffuz edilen bu kelime, Türkiye ile Yunanistan, Bulgaristan, Arnavutluk ve Yugoslavya gibi Balkan ülkeleri arasında 93 Harbi'nden itibaren 1930'lara kadar mübadele yoluyla göç edenler için kullanılmaktadır (TDK,2021).

Nakış İğnesi: İnce uzun ve deliklidir. Baş kısmı gövdeye göre nispeten geniş olduğundan iplik kumaştan zedelenmeden geçer. İyi nakış iğnelerinin delikleri oyuk ve yuvarlaktır (Korkusuz, 1980: 15).

Pul: Metal, selüloit veya plastikten yapılmıştır. Şekil olarak düz veya bombeli küçük yuvarlaklardır. İşlenen ürünün süsleme aşamasında kumaşa ve işlemeye tutturmak için ortasında bir deliği vardır. Piyasada beyaz veya renkli olmak üzere değişik şekil ve türleri bulunmaktadır (Korkusuz,1980:30).

Tırtıl: Yuvarlak veya köşeli spiral şeklinde metal telden yapılmıştır (Sönmez,2016:25). Genellikle altın ve gümüş rengindedir.

İlgili Araştırmalar

Aça (2018), bildirisinde; Balıkesir Pullusunu incelenmiştir. Balıkesir Pullusu, 1970'lerin başlarına kadar üretimi ve kullanımı ile rağbet görmüştür. Bu dönemden itibaren kentsel alanlarda uzun süredir tercih edilir olan beyaz gelinlik kırsal yerleşimlerde de tercih edilmeye başlanmış ve yüzlerce yıllık Balıkesir Pullusu sandık ve bohçalarda muhafaza edilen nostaljik bir maddi kültür unsuru halini almıştır. Çalışmada Balıkesir Pullusu'nun karakteristiği ile üretim süreç ve teknikleri değerlendirilmiştir.

Alkan (2019), yüksek lisans tezinde; Ankara Olgunlaşma Enstitüsü'nün 100. Yıl Müzesinde bulunan Dival (Maraş) İşi tekniğiyle işlenen ürünlerin tür, ebat, malzeme, teknik, renk, kompozisyon ve motif özelliklerini inceleyerek desenleri belgelemiş ve ilgili kaynak oluşturmuştur. Tezde; Dival İşi işleme tekniği yoğun olarak bindallıya uygulandığı görülmüştür. Zeminde kadife kumaş, işlemede altın sarısı sim, süslemede pul, tırtıl ve simin kullanıldığı belirlenmiştir. Kenar temizleme ve alt temizliğinde keten astar ve dikiş ipliğinin en çok kullanılan gereçler olduğu görülmüştür. Ürünlerin işlemelerinde genellikle düz sarma, yarma sarma ve kabartma sarma teknikleri beraber uygulanmıştır. İşlemelerde en çok bitkisel bezeme uygulanmış az da olsa nesnel, kozmik, geometrik ve figüratif bezemelerin de kullanıldığı görülmüştür. Ürünlerin ana motiflerde en çok atlamalı sıralama, bağlantılı sıralama ve düzgün sıralamalı kompozisyonlar uygulandığı kenar sularında ise bağlantılı sıralamalı kompozisyon kullanıldığı belirlenmiştir.

İrkil Erol (2014), yüksek lisans tezinde; Türkiye'nin farklı bölgelerine yayılmış ve daha çok bu bölgelerin yerlisi olarak bilinen Manavları incelemiştir. Tezde Balıkesir merkez ilçe Manav köylerinden Manav kültürü, sözlü ve yazılı bazı kaynaklarda ortaya çıkarılmış, Balıkesir merkez ilçe Manav köylerinin halk edebiyatı ve folklor ürünleri arazi çalışmalarıyla belirlenmiştir. Halk edebiyatı ve folklor ürünlerini içeren sözlü ve yazılı kaynaklara dayanılarak, daha çok bir yörenin yerlisi olarak bilinen Manavların kim olduğu belirlenerek gelecek Nesiller için manav geleneklerini kültürünü canlı tutmuştur.

Zayıf (2013) yüksek lisans tezinde Kahramanmaraş ilinde Dival işi iğne teknikleri ile işlenen ürünleri belirleyerek ürünlerin özellikleri bilimsel olarak ortaya koymuştur. Araştırma ile bu alanda çağdaş eğitime hizmet etmek, yeni uygulama alanlarında kullanım olanağı sağlamak ve böylece yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan geleneksel sanatlarımızı yaşatmak amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre; Maraş işinin ürün çeşitleri, zeminde kullanılan malzemeler, işlemelerin süsleme ve kenar temizliği, teknik, renk, motif ve kompozisyon özellikleri belirlenmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat

İnsanoğlunun güzeli araması ve güzeli oluşturmak için verdiği uğraşlar sanatın oluşmasında büyük etkindir. Sanatı farklı şekillerde yorumlamak mümkündür. Bunlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir; sanat, beceri ve hayal gücünü kullanarak düşünceleri, amaçları, duyguları, durumları veya olayları ifade etmenin veya iletmenin yaratıcı bireysel etkinliğidir. Sanat, insanların kendilerini ifade etme, kendi dışındaki dünyayla iletişim kurma ve onları etkileme gibi dürtüleriyle ortaya çıkan bir olgudur (Alpaslan, 2003: 1).

Sanat, insan yaşamının önemli bir bölümünü kaplar ve her yönüyle insana hitap eder. Görsel ve işitsel birçok sanatsal etkinlik her ülkede ve her şehirde farklılık gösterir. Bu farklılıklar kültürlerle yansıtılmaktadır.

2.2. El Sanatları

Geleneksel yöntemlerle yapılan ürünler, işlevsellik ve güzelliği birleştirerek el sanatlarını oluşturmaktadır (Arlı, 1992:23). El sanatları, bireyin bilgi ve becerisine dayalı, genellikle doğal hammaddeler kullanılarak, asit aletler dışında makine gücüne ihtiyaç duyulmadan elde yapılan ve toplumun kültür, gelenek ve göreneklerini, folklorik özelliklerini yansıtan, yapan kişinin zevk ve becerisini taşıyan, gelir getirici üretim faaliyetleridir (Öztürk, 1994:1).

El sanatları kullanıldıkları hammaddelere göre, yedi sınıfa ayrılır;

- 1) Lifi hammadde olarak işleyen el sanatları,
- 2) Ağacı hammadde olarak işleyen el sanatları,
- 3) Taşı hammadde olarak işleyen el sanatları,
- 4) Toprağı hammadde olarak işleyen el sanatları,
- 5) Madeni hammadde olarak işleyen el sanatları,
- 6) Deri ve hayvansal atıkları hammadde olarak işleyen el sanatları,
- 7) İnce dalları, sapları ve ağacı hammadde olarak işleyen el sanatları.

Lifi (hayvansal, bitkisel ve kimyasal) hammadde olarak işleyen el sanatları: Halı dokuma, düz dokumalar, mekikli dokumalar, çarpana (kolon) dokuma, hopan (tülü-

geve), örgü işleri, oya işleri, mutfak işleri, işlemeler, Keçecilik, yazmacılık gibi ürünlerden oluşmaktadır (Arlı,1990:18-20).

Ahşabı (ağaç) hammadde olarak işleyen el sanatları: El baskı kalıpları, tezgâhlar, ip eğirme araçları, mekikler, masuralar, makaralar, at arabası, karasaban, kağı, rahle, tesbih, takunya, biblolar, vazolar, bastonlar, minber, kapı kanatları, pencere ve panjur kanatları, müzik aletleri, savaş aletleri, mutfak araçları vb. ürünlerden oluşmaktadır (Arlı,1990:21-22).

Taşı hammadde olarak işleyen el sanatları: Çeşmeler, mezar taşları, mihraplar mimari ürünlerdir; tarımda kullanılan araçlar, süs taşları, tesbihler, pipolar, biblolar, bıçak ve baston sapları, mermer işlemeciliği gibi çeşitli zenginlikteki ürünlerdir (Arlı,1990:23-24).

Toprağı hammadde olarak işleyen el sanatları: Çanak- çömlek işleri, kerpiç yapımı, çini eşyalar, seramik eşyalar, vazolar, baca ağızları gibi çeşitli ürünlerden oluşmaktadır (Arlı,1990:24-25).

Madeni olarak işleyen el sanatları: Demirden yapılan işler; kapı tokmağı, mutfak ve müzik aletleri, Türk hamam, çay ve kahve takımları ve fincan zarfları, duvar tabakları, altın- gümüş işleri; mücevharat gibi çeşitli ürünler bulunmaktadır. Nazar boncuğu çeşitleri, çeşmi bülbüller, vitray türleri bu grubun içerisinde (Arlı,1990:30).

Deri ve hayvansal atıkları hammadde olarak işleyen el sanatları: Deri giyim eşyaları, saraç işleri, kemer, çanta, sigaralık gibi deriden yapılan günlük kullanım eşyaları, post ve kürk giyim eşyaları, cilt işleri, gölge oyunu tipleri, deniz hayvanı atıklarından, kemik ve boynuzdan yapılan el sanatları oluşmaktadır (Arlı,1990:30-33).

Kabuğu, ince dalı ve sapı hammadde olarak işleyen el sanatları: Bitkisel örücülük ürünleri, mobilya, hasır dokumacılığı, çanta, hasır ve plaj yaygısı olarak kullanılan saplar ile yapılan örgü ve süs eşyalarıdır (Arlı,1990:34-36).

2.3. İşleme Sanatı

El sanatlarında köklü bir geçmişin tarihsel uzantısı olan işleme, estetik değerlerin yanı sıra toplumun düşünce, duygu ve yaşam biçimini de yansıtır (Barışta, 1984:1).

Arseven'in tanımına göre işleme, bir kumaş veya bez üzerine iğnelenmiş beyaz veya renkli iplikler ve ipliklerle yapılan düz veya kabartmalı bir süstür (Arseven, 1975:843).

Barışta' ya göre işleme, yün, keten, ipek, pamuk, metal vb. iplikler kullanılarak çeşitli uygulama şekilleri ve iğneler ile deri, keçe, dokuma vb. üzerine yapılan süslemelerdir (Barışta, 1984:1).“ İnsanların giydikleri ve kullandıkları şeyler, kendi yaratıcı güçleri ve el sanatlarıyla süslemeler yapmalarına, işlemenin ortaya çıkmasına, gelişmesine ve yaygınlaşmasına neden olmuştur (Markaloğlu, 2004:5).

2.3.1. Türk İşleme Sanatı

Türk işleme sanatı, tarihsel süreç içerisinde Orta Asya Hunları, Göktürkler, Uygurlar, Selçuklular, Anadolu Beylikleri, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti olmak üzere incelenebilir. Bu tarihsel süreçte Türk sanatının oluşumu ve günümüze ulaşması, ülkenin farklılıklarını aşan bir güçle bir birlik ve süreklilik içinde kendini göstermektedir. Türk devletlerini tarihler boyunca birbirine bağladığı düşünülmektedir (Aslanapa, 1984:38).

2.3.1.1. Hun İmparatorluğu dönemi

M.Ö. 3. yüzyılda Mete'nin birçok Asya kabilesini egemenliği altına alarak kurduğu Hun devletinden günümüze ulaşan parçalar Türk işleme sanatının ilk örnekleridir. Kem vadisi, Altay bölgesi ve Selenge nehri çevresinden çıkarılan ürünler arasında işlemelerle bezeli giysi ve örtüler Hunlar ve komşu Asya kültürleri hakkında bilgi vermektedir (Ögel, 1962:60-65).

Orta Asya'nın yaşamaya elverişli olmayan doğa şartları Hunların sürekli yeni yurtlar aramalarına neden olmuştur. Taşınılabilir kullanım eşyaları bu göçebe yaşamın önemli unsurlarıdır. Hunlar yaşamlarının bu önemli malzemelerini, yine yaşam biçimlerinin önemli kıldığı hayvan figürleriyle bezemişlerdir. Orta Asya'da bulunan Hunların sanat anlayışıyla eşleşen buluntular, Pazırık Noin-Ula ve diğer kurganlarda insanoğlu tarafından bozulmadan ortaya çıkarılan kumaşlar, keçeler ve işlemelerdir. Bu işlemleri binek hayvanları için hazırladıkları koşum takımları ve eyerlerine kullanılmışlardır. Pazırık kurganlarından çıkan eyerlerle, eyer örtülerinin üstüne ince deriden kesilerek yapılmış ve hayvanları boğuşurken gösteren işlemler bulunmuştur. (Barışta, 1995:7-8). Pazırık ve Noin Ula kurganlarında bulunan mavi, kırmızı, beyaz ve sarı keçe parçalarından oluşan semer örtüleri ve perdelerin tarihi Asyalılara aittir ve Noin Ula'nın 6. Kurgan'ında bulunan duvar perdesinin M.Ö.1. yüzyılda aplike işli iğnelerle yapılan zincir işinde uygulandığını ortaya koymaktadır. Altın süslemeli

gömlek, M.Ö. 1-2. Aplike çeşitlerinden biri olan metal plaka aplikenin varlığını ve yüzyılların giyim tarzını belgelemektedir (Ögel, 1962:60-65; Barışta, 1995:6).

Bazı Türk hakanlıklarında tahta çıkma törenlerinde yeni hükümdarın işlemeli bir keçe ya da halıya oturturulması ve dört yöne doğru döndürülmesi, Altay ve Sibirya Şamanizm’inde görülen, şamanların göğşe çıkma törenlerinden önce işlemeli bir keçe üzerinde kaldırılması gibi tören uygulamaları işlemenin yaşamlarındaki önemini vurgulamaktadır (Barışta, 1995:7-8).

2.3.1.2. Göktürk İmparatorluğu dönemi

Türk kelimesini resmen ilk defa, topluluk ve devlet adı olarak kullanan Göktürk Devrinde de, işleme sanatının süregeldiğini yazılı kaynaklar belirtmektedir. Göktürk zamanından günümüze ulaşan mezarlarda bulunan ipek parçalarının, Bizans elçilerinin günlüklerinde yer alan bilgilerin, işlemeli çadırların ve giysi çeşitlerinin kullanıldığı belgelenmiştir. Uygur dönemine ait kumaş parçalarında; işlemlerin pamuklu kumaşlar üzerinde applike tarzında yapıldığı görülmektedir (Alyüz, 2007:13). Kazılarda bulunan elbiselerin üzerindeki kapaklar, Kültigin’in kabuğu içinde ve çevresinde bulunan süsleme levhaları, bu dönemde de kordon tutturma ve metal levha tekniklerinin uygulandığını göstermektedir (Barışta, 1984:33).

2.3.1.3. Uygur Devleti dönemi

Asya’da bulunan Uygur Devleti’nden günümüze birçok eserler bırakılmıştır. Bazı kumaş parçaları üzerinde applike tekniğinin olması Uygurlar döneminde de aplikeler kullanıldığının kanıtı olmuştur.

Murtuk ve Bezeklikteki Uygurlar dönemine ait mabet duvar resimlerindeki figürlerin giyiniş biçimleri, Türklerin İslamiyet’i kabulünden önceki giyim biçimleri ve işlemlerine dair bilgi vermektedir. Figürlerdeki elbiselerin şal yakası, ön ortası, tiraz biçimde bordürleri işlemeli, etek uçları ince bir suyla çevrilmiştir. Uygurlardan kalmış kumaş parçalarında, pamuklu kumaş üzerinde applike işlemlerinin olması Uygurların da applike tekniğini uyguladıklarını göstermektedir (Barışta, 1995:10).

2.3.1.4. Anadolu Selçukluları dönemi

Bilindiği gibi Türk toplumlarının geleneksel pratiği göçebe yaşamdır. Önce Uygurlarda, daha sonra Selçuklularda yerleşik yaşama dair izlere rastlanmakla birlikte, bu yaşama biçiminin devlet düzenince korunan sisteme kavuşması Anadolu

Selçuklular ve Osmanlılar döneminde olmuştur. Yerleşik yaşamın, süreçte kendi kurumlarını getirdiği, bu arada sanat alanında belli bir sanatkâr sınıfında doğduğu, süsleme ve diğer sanat kollarında ortaya çıkarılan eserlerden anlaşılmaktadır. (Sürür, 1976:12).

Göçebe yaşamdaki çadır süsleme geleneği Selçuklular döneminde de devam etmiştir. Çadırlarda, dokuma ve süsleme sanatları ile birlikte işlemeye de yer verildiği Selçuklu minyatürlerinde görülmektedir. Bu çadırlarda görülen yapıştırma keçe tekniği, Hunlardan Selçuklulara kadar devam eden bir teknik olarak bilinmektedir. İşlemelerde kıvrık dal ile birlikte hayvan biçimleri kullanılmış, malzeme olarak en çok renkli kumaş tercih edildiği tespit edilmiştir (Berker, 1981:14). İslam dininin kabulünden sonra, insan figürlerinin bezemelerde kullanılması ortadan kalkmış, hayvan figürleri ise soyut bir biçimde uygulanmaya devam etmiştir.

2.3.1.5. Anadolu Beylikleri dönemi

Beylikler döneminden günümüze ulaşan işleme parçaları bulunmamasına rağmen, Beylikler Dönemi mezar taşlarında işlemeli kadın figürlerinin bulunması, işlemenin o dönemde yapıldığını göstermektedir (Barışta, 1995:13, Karamağaralı, 1972:13). Ankara savaşından sonra Timurlenk'in ganimetleri arasında bitki, hayvan ve insan figürleriyle bezeli, on arşın uzunluğunda, ortadan dikişsiz perdenin Yıldırım Beyazıd'ın evinden alındığı ifade edilmektedir (Dalsar, 1960:25-27).

2.3.1.6. Osmanlı İmparatorluğu dönemi

15. yüzyılda Fatih'in İstanbul'u fethiyle başlayan Osmanlı İmparatorluğu döneminde her branşta olduğu gibi işlemede de bir gelişme sürecine girilmiştir. Çeşitli sanatların ustaları tarafından devralınan Bizans Sarayı çevresindeki işleme atölyelerinin yanı sıra İstanbul'a farklı çevrelerden gelen ustaların da katkısıyla bu branşta zengin bir ortam oluşturulmuştur. Beylikler döneminden günümüze ulaşan somut örneklerin yok denecek kadar az olması nedeniyle minyatürlere bakarak belirlenen niteliklerin tamamlanması gerekmektedir (Barışta, 1995:20).

16. yüzyılda dikkatimizi çeken, renklerin cesaret ve ustalıkla kullanılmasıdır. Bu renklerin kullanımı çağımız estetik anlayışına yaklaşmaktadır. 16. yüzyılda kullanılan renkler; mercan rengi, domates kırmızısı, kiremit rengi, sabun yeşili, türbe yeşili, yakut

rengi, pembe, boncuk mavisi, mavi, turkuaz, beyaz, sarı, sütlü kahverengi, bej, kahverengi, siyah, sarı ve beyaz simdir (Barışta,1995:26).

Bu dönemde somut olarak, "narçiçeği, karanfil, zambak, yaban gülü, sümbül, lale, rozet çiçeği vb. çiçeklerden", soyut olarak "yıldız, madalyon, altıgen, geçmeli örgü gibi geometrik şekiller ve ok, üç top gibi geometrik şekillerden nesne değeri taşıyan geometrik süslemeler, kufi ve nesih yazı türleri" ve bazen her ikisinin bir arada kullanıldığı karışık temalar, "güllü ejderler, çiçeklerle bezenmiş üç top motifi ve rûmî çiçeklerle donatılmış çiçekler" seçilmiştir. Yüzyılın düşüncelerini yansıtan konular semboliktir ve karma konular yaygındır (Barışta, 1984:22).

İşlemelerde kompozisyon çok basit ve iddiasızdır, aynı zamanda simetri hakimdir. Bir motiften oluşturulmuş kompozisyonlar, birden fazla motifin tekrarı ile oluşturulan kompozisyonlar kullanılmıştır (Barışta, 1995:32).

Doğudaki seferlerin İran'la imzalanan Kasr-ı Şirin antlaşmasıyla sona erdiği, Batıda savaşların devam ettiği ve Batı ile olan ilişkilerin arttığı,17. yüzyıldan kalan işlemlerle bezenmiş, makrame, uçkur, kavuk örtüsü, çevre, ok torbası, peşkir, traş önlüğü, kaftan, seccade, yastık, çarşaf, bohça, yorgan yüzü, yatak, ayna ve yer örtüsü ile çadır gibi parçalar bu sanat dalına duyulan ilginin sürdüğünü göstermektedir (Barışta, 1995:36).

17. yüzyılda kaliteli çok ince bej keten, ipek havlı kadife, ipek atlas ve yünlü dokumalardan yapılan bu çeşitler üzerine kalın bükümlü ipek ve metal bükümlü ipliklerle işlemlerin uygulandığı görülmektedir. Saray kesiminde altın plakalar, zümrüt, yakut ve inci gibi değerli süsleyici malzemelere ve kalın, tok, bükülmüş kordonlara rastlanmaktadır. Deri ile yapılan işlemlerin değerini yitirmediği bu dönemde çok ince, kaliteli keten dokumalar yaygın malzeme olarak seçilen metal bükümlü ipek ipliklerin ve ipek atlasın giderek arttığı dikkat çekmektedir (Barışta, 1995:37).

Bu dönemde işlemlerde uygulanan sarhoş bacağı, kordon tutturma, Girit iğnesi, Romanya ve Buhara atması, Maraş işi iğneleri (sim sıkma, sim yürütme), kordon yürütme, pesent, yüzeysel pesent, hesap iğnesi, slav, goblen ve kum iğnesi, sarma, hasır iğne, balıksırtı, civankaşı, ajur, kesme ajur, applike, boncuk işi önceki döneme kıyasla bir artış göstermektedir. Yüzyılın ilk yarısında kum iğnesi, ikinci yarısında buhara atmasının tercih edildiği görülmüştür (Barışta, 1995:38).

17. yüzyılın birinci yarısında 16. yüzyıl renklerinin seçildiği, giderek domates kırmızısının mercan rengi ve kahverengiye dönüştüğü; çivit mavisinin ise yerini açık maviye ve yeşile bıraktığı görülmektedir. Yüzyılın ikinci yarısında pembe, mavi, sarı, bej, açık kahverengi, filiz yeşili gibi pastel renklerin kullanıldığı fark edilmektedir. Beyazın ağırlık kazandığı bu yüzyılda tek renkle yapılan renklendirmelerde altın ve gümüş rengi önemini kaybetmiştir (Barışta, 1988:57).

Bu yüzyılda tek motiften oluşan kompozisyonlar ile birden fazla motifin tekrarı ile oluşturulan kompozisyonlar arasında bordür şeklinde yapılan aranjmanların ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu arada tüm yüzeyi süsleyen kompozisyon türleri arasında bir merkeze yönelmiş ve sıralı olarak düzenlenmiş kompozisyonlardan yeni bir aranjman formunun ortaya çıktığı görülmektedir (Barışta,1995:47).

Avrupa etkisinin giderek çoğaldığı 18. yüzyılda Doğu ile Batı kültürleri arasındaki geçişi makrame, mendil, uçkur, traş önlüğü, kaftan, entari, peşkir, ayna, beşik ve kavuk örtüsü, bohça, taban halısı ve çadır gibi parçalar sergilemektedir (Barışta,1995:51).

İnce, yollu ve kalın keten, yollu ipek, düz ince ipek atlas, düz pamuklu çuha gibi kumaşlarla bu türlerde ipek ve metal iplik ve metal bükümlü ipliklerle yapılan işlemlerde saray kesiminde kordon, harç, yakut, zümrüt, inci gibi süsleyici gereçlere de rastlanmaktadır. Pamuklu dokumacılığın bir yenilik olarak ortaya çıktığı bu dönemin malzemeleri arasında metal ve metal bükümlü ipek ipliklerle örülmüş kordonlar ve lame havada metal iplik karışımı çok olan seraseler yer almaktadır (Barışta, 1995:52).

18. yüzyılda diğer yüzyıllarda görülen tekniklerin yanı sıra, dival işi, muşabak, mürver, balıksırtı, aplike, suzeni, kasnak, parça işi denilen teknikler de görülmektedir. Deri üzerine yapılan işlemlerde boncuk ve kılaptan kullanılmaya başlanmıştır. Her türlü kumaş üzerine yapılmaya başlayan işlemler, kullanıldıkları yere göre dokunmayıp istenilen ölçüde kesilip işlendiği görülmektedir (Berker, 1981:12).

Bir örtüde kullanılan iğne sayısının giderek üçü geçtiği örneklerde, yüzyılın ilk yarısında musabak, ikinci yarısında ilme (tambur işi), Çin iğnesi ve tel kırma yeni seçenekler olarak dikkatimizi çekmektedir (Barışta, 1995:52).

Bu yüzyılda kimyasal boyanın elde edilmesiyle ipliklerin çeşitli tonlarda boyanmasını sağlamış, bu yüzden 18. yüzyıl işlemleri daha renkli canlı bir görünüm almıştır

(Berker, 1981:11). Bu renkler; pembe ve açık pembe, yakut rengi, kiremit rengi, amatis moru, sıklamen, siyah, mavi, boncuk mavisi, lacivert, camgöbeği, sarı, kavuniçi, turuncu, gülkurusu, beyaz sim, beyaz, sarı sim, yeşil, sabun yeşili, türbe yeşili, kahverengi, sütlü kahverengi, taba ve mercan rengidir (Barışta, 1995:57).

Çiçek buketleri, bağlanmış fiyonklar, tabakta çiçekler ve meyve motif çeşitlemelerinin yanı sıra, karma konuların arasında mimari elemanların yer aldığı peyzajlar hemen göze çarpmaktadır. Önceki yüzyıllarda uygulanan konulara; sarmaşık gülü, müge, palmiye, söğüt ağacı gibi bitki motifleri ile köprü, köşk, cami, gemi, yelken, hançer gibi nesnel motiflerin de kullanıldığı görülmektedir. Kompozisyonlarda ise romantik bir üslupla biçimlendirilmiş çiçek buketlerinin yaygın bir şekilde kullanıldığı, ayrıca padişah portrelerinin yapılmaya başlandığı göze çarpmaktadır (Barışta, 1995:22).

19. yüzyılda siyasi ekonomik bunalımlar, Rus savaşları, mısır isyanları gibi sebeplerden zayıflayan, gerileme devrini yaşayan Osmanlı İmparatorluğu'nda nakış, işleme gibi bazı süsleme sanatlarında duraklamanın olmadığı çok parlak bir dönem yaşanmıştır. 19. yy. işlemleri; bindallı entari, bindallı etek, bindallı ceket, üç etek hırka, yelek, kupon kumaş, üniforma, etek yeleği, cepken, şalvar, gelin duvağı, kemer, terlik, ayakkabı yüzü, çanta gibi türler sıralanmaktadır. Geleneklerin etkisiyle işlenen parçalar arasında; Nişan, düğün ve kına gecesinde giyilen al, mor, lacivert ve yeşil üzerine metal ipliklerle işlenmiş bindallılar, üç etekler; şalvar ve göynek üzerine giyilen mercan düğmeli, kısa işlemeli yelekler; önü iliklenmeyen, ön bedeninin ve yakası işlemelerle bezenmiş cepkenler, üzeri pullarla işlenmiş al duvaklar, üzeri nakışlı hırkalar; işlemelerle süslenmiş terlik yüzleri; kadın giyim kısmında, bir kesimde örf ve adetlerin önemini koruduğunu göstermektedir (Barışta, 1999:90-92).

İnce yollu ve ipek keten, tafta, yünlü dokuma, ince ve yollu ipek, yollu pamuk dokuma, atlas ve pamuklu atlas, pamuklu organze, hümayın, mermerşahi, tülbent, havlu, kadife, çuha gibi kumaşlardan yapılan bu çeşitler üzerine kadife, pamuk, metal ve bükümlü ipliklerle işlemler yapılmıştır. Hümayın, havlu ve pamuklu iplikler gibi hammaddesi pamuk olan yeni gereçlerle beraber pamukla karıştırılmış ipek keten kumaşlar dikkati çekmektedir. Özellikle yollu dokumalar, pamuklu atlas, kadife, mermarşahi, havlu türü kumaşlar çok yaygınlaşmıştır. Kıvrıcık buklet görünümü veren kadife ipliklerin yanı sıra pul, boncuk, harç kordon ve oya çeşitleri süsleyici gereç olarak kullanılmıştır.

Has inci, mercan, elmas ve elmasla bezenmiş altın plakaların saray örnekleri üzerinde önceki dönemlerde görülen zümrüt, yakutu bir kenara ittiği görülmektedir (Barışta, 1995:66).

Diğer yüzyıllarda uygulanan iğne tekniklerinin yanı sıra 19. yüzyılda ciğerdeldi, tohum işi, anavata, jakobyen atması, geçme işi, pul işi, goblen iğnesi ve sık görülen sarma sıraları, susma ile mercimek ajur bileşimleriyle Antep işi gibi yeni seçimleriyle çeşitli ve zengin bir içerik söz konusudur. Ayrıca zincir işi yapan makine sayesinde işlemeciliğin boyutlarının gelişmesi sağlanmıştır. En yaygın iğneler Maraş işi çeşitlemeleri, kordon tutturma, ilme ve sarmadır (Barışta, 1995:66-67).

19. yüzyılda sentetik boyaların tabii boyalara eklenmesi sonucunda renk repertuarı zenginleşmiştir. Mat ve parlak birçok rengin çeşitlemeleri kullanılmıştır. Bu çeşitlemelerin tonları örnekler üzerinde tek renkler veya birbiriyle kaynaşıp düzenlenerek renklendirilmiştir. Önceki yüzyıl renklerinden ayırt edilen, kurmay rengi, mor ve eflatun ilgi çeken renklere (Barışta, 1988:58).

19. yüzyıl işlemlerinde seçilen konular; Somut konulara; kavun, karpuz, üzüm, sarmaşık, asma, salkım, söğüt, palmiye, mimoza, ay çiçeği, fındık, çilek, soyut konulara: altıgen, kar, üçgen gibi geometrik şekiller ve Arap harfleri ile Latin alfabesinden seçtikleri harfleri farklı değerlerle kullanarak yaptıkları düzenlemeleri ile geometrik ve yazılı süslemelerden başka resim etkisi veren kompozisyonlar, nesneli bezemelere; hançer, sepet, saray, kule, kuyu, kapı, minber, avize, havuz, ev, türbe, kümbet, cami, kayık, gemi ve yelkenli, figürlü bezemelere; at, balık, geyik, horoz vb. hayvanlar olarak sıralanabilir (Barışta, 1999:113).

Kompozisyonlarda ise merkeze yerleştirilen bir motifin hakim olduğu ve yaygınlaştığı, bu tür kompozisyonların seccadelerin yanı sıra yastık, duvar halısı ve kapı perdesi gibi türlere uygulandığı görülmektedir (Barışta, 1995:88). 19. yüzyıl işlemlerinde kompozisyon düzeni; sıralamalarla düzenlenen kompozisyonlar arasında bağlantılı sıralamalarla yapılan kompozisyonların geçmeli sıralamalara dönüşen, ana ve yardımcı motiflerin birbirine helezon biçiminde grift dal ve yapraklarla bağlanan çeşitlemesine yenilik gözüyle bakılabilir. Bir merkezden dağılan ve bir merkeze doğru yönlendirilen motif sıralamalarıyla düzenlenmiş kompozisyonlar kullanıldığı görülmektedir (Barışta, 1999:148).

2.3.1.7. Cumhuriyet dönemi

Cumhuriyet dönemi diğer dönemlerden farklı kılan en önemli özellik, eski dönemlerde usta-çırak ilişkisi şeklinde devam eden işleme öğretiminin, kurumsal sistemler içerisinde işleme eğitimine dönüşmüş olmasıdır.

Cumhuriyet döneminde yeniden uyanış, öz değerlere sahip çıkma, bilinçlenmeyi de beraberinde getirmiştir ve ekonomik, politik, sosyal alanlarda olduğu gibi işleme sanatını da etkileyerek çeşitli sanat okulları, olgunlaşma enstitüleri, atölyeler açılmıştır (Övünç, 1986:9). 1924'te beş yüz yıllık bir tarihe ev sahipliği yapan Topkapı Sarayı müze haline getirilmiştir ve aynı yılda Konya Asar-ı Atika Müzesi açılmış, Selçuklu Döneminden başlayarak çeşitli çağlara ait milli sanat eserlerinin sergilenmesi amaçlanmıştır. Sanayi-i Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisi haline getirilerek hizmete açılmıştır (Eroğlu, 1982:319).

Kılık kıyafetlerin süslenmesinde yoğun olarak kullanılan işlemler, 1925 kıyafet inkılabından sonra azalma göstermiştir. Yöresel kıyafetlerin yerini, yeni giyim türlerine bırakmasının yanında evin her yerinde kullanılan işlemeli eşyaların sayısında da azalma olmuştur. Buna rağmen özellikle fantezi kadın kıyafetlerinde önemini muhafaza etmekte, günlük kadın ve çocuk kıyafetlerinde seyrekte olsa uygulanmaktadır. Diğer yandan ev dekorasyonunu oluşturan, yatak takımları, sehpa örtüleri, raf örtüleri, peçeteler, kirlentler, televizyon ve buzdolabı örtüleri, perdeler, masa örtüleri, çamaşır makinesi örtüsü, pano ve abajur gibi eşyalar üzerinde yoğun olarak uygulandığı görülmektedir (Barışta, 1984:10).

İşlemlerde; keten dokumalar, pamuklu dokumalar, yöresel dokumalar, çarşıdan (fabrika imali) alınan dokumalardan oluşan birçok kumaş çeşidi kullanılmıştır. İşlemede kullanılan ipliklerin bazılarının evde hazırlanmasının yanında, çarşıdan alınan Bursa ipek ipliği, pamuklu iplikler ile metal tel ve simlerinde kullanıldığı görülmektedir (Barışta, 1984:16-17). İşlemlerin renklendirilmesinde ise tek ve çok renkli süslemeler ve uygulamalar gözlenmektedir. Çok renkli uygulamaların arasında; tek renk tonlarının kullanıldığı işlemlerin yanı sıra, sert kontrastların ve sıcak-soğuk etkisinin kullanıldığı işlemler de bulunmaktadır (Barışta, 1984:29-31).

Bu dönemde yapılan işlemlerde; dua şeritleri biçiminde düzenlenen yazılı bezemelerin giderek azaldığı, bunun yanında, çeşitli çiçek, yaprak, ağaç ve meyvelerin kullanıldığı bitkisel bezemeler, geometrik bezemeler ve nesneli bezemelerin

kullanıldığı görülmektedir. İşlemelerde belirli bir üslubun belirlenmesinin imkânsız olduğu bu dönemde, bir grup işlemenin dış ülkelerden gelen dergilerden alınan örneklerle, bir grup işlemenin de günümüze kadar ulaşan Osmanlı döneminde yapılan örneklerden kopya edilerek yapıldığı anlaşılmaktadır. Bunların dışında özgün bir yapıya sahip olan işlemelerde bulunmaktadır (Barışta, 1984:26-27).

İşlenecek parçanın fonksiyonu ve biçimi göz önüne alınarak tek motifin oluşturduğu ya da birden çok motifin oluşturduğu kompozisyonların kullanıldığı gözlemlenmektedir. Resim etkisinin ağır bastığı tek motiften oluşan kompozisyonlar genellikle; duvar panosu, ocak örtüsü, yastık vb. gibi ürünlerde motifin bir kez kullanıldığı, terlik, uçkur, bindallı gibi ürünlerde ise motifin karşılıklı olarak iki kere kullanıldığı görülmektedir. Bir ve daha fazla motifin tekrarlanmasıyla oluşan kompozisyonlar arasında ise tek yerleştirilen, geçmeli bordürlerden oluşan ya da kopuk içine serpiştirilen motiflerden oluşan süslemelerde, motiflerin bir detayı serpmeye olarak ta kullanılmaktadır. Az olmakla birlikte düzgün, atlayarak ve bağlantılı sıralamalarla hazırlanan kompozisyonlara da rastlanmaktadır (Barışta, 1984:32).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın desteği ile 1937 yılından bu yana İstanbul Olgunlaşma Enstitüsü, son yıllarda ihmale uğramış Türk işleme sanatını büyük bir gayretle yaşatma ve zenginleştirme çalışmalarını sürdürmektedir (Diker, 1973:71).

Günümüzde geleneksel yollarla yapılmakta olan işlemler, aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı'nın örgün ve yaygın eğitim programlarında yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde; Anadolu Kız Meslek Liseleri, Olgunlaşma Enstitüleri, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nde; Halk Eğitimi Merkezi Nakış Kurslarında ayrıca belediyelerin Meslek Edindirme Kurslarında eğitim ve öğretim yapılmaktadır.

2.4. Balıkesir Hakkında Genel Bilgi

Balıkesir, Anadolu Yarımadası'nın kuzeybatısında yer almakta olup, önemli bir bölümü Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara kesiminde, küçük bir bölümü ise Ege Bölgesi'nde, Kuzey Ege kesiminde yer almaktadır.

İlin doğusunda Bursa, Kütahya; ilin güneyinde İzmir, Manisa; batıda Ege Denizi ve Çanakkale, kuzeyde Marmara Denizi ile çevrilidir. Kentte Akdeniz ikliminin yanı sıra

Karadeniz ve karasal iklimin de etkisi görülmekte ve buna bağlı olarak bölgede çeşitli bitki örnekleri bulunmaktadır.

Balıkesir, çok yönlü özellikleri ve coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca birçok kavmin yerleşim yeri olmuştur. Bilinen en eski insanların barınakları, mağaralardır. Bugüne kadar rastlanan en eski insan izlerine Havran'a sekiz kilometre uzaklıkta bulunan İnboğazı mağaralarında rastlanmaktadır. Devedamı, Aydınlık, Karanlık ve Andık Mağaralarından Karanlık Mağara'da Kalkolitik, Neolitik devirlerin varlıklarını kanıtlayan buluntulara 1949'da yapılan kazılarda rastlanıldığı bilinmektedir.

Yortan Mezarlığı kazıları Bakır Çağı kalıntılarını vermekte ve ikinci Truva çağından sonra birdenbire ortadan kalkmaktadır. Burada ölümler küpler içinde gömülmektedir. Aynı buluntular Babaköy Mezarlığı'nda da görülmektedir. Bu küplerin içinde hediyeler, idoller ve çanak çömlek gibi birçok eşya bulunmaktadır (Ekici, 1997:1).

Anadolu köprüsünden binlerce yıl boyunca, pek çok uluslar geldi geçti. Hitit metinlerinde "Assuva" adıyla anılan, bu her tarafından kaynar sular fişkıran, bereketli ovalarla dolu bölge antik çağda, "Mysia" diye anılmaya başlanmıştır (Rotary kulübü, 1997:2).

Hititlerden sonra Mysia Bölgesi sırasıyla Frigler, Lidyalılar, İranlılar, Büyük İskender, Bergama Krallığı ve Romalıların egemenliğine girmiştir (Ekici, 2006:4).

"Balıkesir" ismi, "Palaio Kostro" (Eski Hisar) anlamına gelen eski Grekçe isminden türemiştir. Bazı eski Osmanlı belgelerinde Balıkesir, "Balıkhisar" diye anılmaktadır. Uzunçarşılığa göre (Karasi Vilayeti Tarihçesi) "Balık" eski Türkçe'de "Şehir" demektir. Buna göre, "Hisar Şehri" anlamına gelen, "Balık Hisar" kelimesinden Balıkesir çıkmıştır (Rotary Kulübü, 1997:10,11).

Selçuklu Türkleri Anadolu'ya 1071 Malazgirt Zaferinden sonra hakim olmaya başlamışlardır. Batı Anadolu'da Bizans'a karşı olan birçok Selçuklu hükümdarı bağımsız beylikler kurmuştur. Kara İsa Bey (Karesi Bey) de Mysia ve çevresinde Karesi Beyliği'ni kurarak beyliğin merkezini Balıkesir yapmıştır. Kısa sürede Kyzikos ve Biga'dan Çanakkale Boğazı'na kadar tüm bölgeyi ele geçiren Karesioğulları, kurdukları donanma ile birleşerek Trakya ve adalara birçok kez akınlar yapmışlar ve aynı zamanda Osmanlı Beyliği'ne ilk katılan Karesi Beyliği ve sorunsuz bir şekilde Osmanlı İmparatorluğu'nun kurulmasına öncülük etmiştir.

Osmanlıların egemenliği altına giren Karesi, Anadolu Beylerbeyliğine bağlı bir sancak merkezi olmuştur. Bu dönemde Balıkesir ve çevresi sakin bir yaşam sürmüştür. 1862'den itibaren bölgeye konar-göçer yörük aşiretleri yerleşmeye başlamıştır. 1878 yılı sonlarında gelen Muhacirler (Macırlar) bu civarda yeni köyler kurmuşlardır.

İzmir'in işgalinin sonra Redd-i İlhak cemiyeti 16 Mayıs 1919'da Balıkesir'de silahlı direniş kararı almıştır. İl ilk Kuva-yi Milliye hareketini başlatarak Cumhuriyet'in kurulmasında büyük paya sahip olmuştur. Balıkesir 30 Haziran 1920'de işgal edildikten sonra, 6 Eylül 1922'de düşmanın işgalinden kurtulmuştur (Ekici, 2006:6).

Balıkesir'in ekonomisinin temelini tarım oluşturur ve buna bağlı olarak ilk sırayı buğday, arpa, mısır gibi tahıl ürünleri alır. Daha sonra bazı ilçelerde günebakan (ayçiçeği) yetiştirildiği görülmektedir. Dikili alanlar içinde, zeytinliklerde geniş yer kaplar. Bu mahsullerin haricinde, tütün, pamuk, şeker pancarı, susam ve mandalina gibi ürünlerin, yetiştirildiği görülmektedir.

Balıkesir'in ikinci geçim kaynağı ise hayvancılıktır. Büyükbaş - küçükbaş hayvancılık, kümes hayvancılığı, arıcılık geçmişten günümüze kadar devam etmektedir. Körfez bölgeleri ise, su ürünleri bakımından zengindir. Dursunbey ve Bigadiç ilçelerindeki karaçam ormanlarından elde edilen kereste, teknik özellikleri bakımından Türkiye'de aranan bir üründür.

Balıkesir maden kaynakları bakımından zengindir. Bunlardan bazıları; maden kömürü çeşitleri (linyit, taş kömürü) simli (gümüş) kurşun, boraks, manganez, bakır, krom, simli altın, demir ve somakidir. Bunların içinde, en ünlü yeraltı zenginliği ise bor madenidir.

Resim 2.1. Balıkesir haritası.

<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65991/balikesir-il-haritasi.html>, (12.02.2021).

2.4.1. Balıkesir El Sanatları

Anadolu el sanatları içinde, Balıkesir el sanatları zenginliği ile önemli bir konuma sahiptir. Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine göre, Balıkesir’de tespit edilen el sanatları şunlardır; örücülük sanatı (iğne oyası ve iğne danteli, tığ oyası ve tığ danteli, boncuk oyacılığı, şiş örücülüğü, bitkisel örücülük. Balıkesir’in en bilinen iğne oyası merkezi Gönen’dir. Süs, çeyiz ve hediye olarak değerlendirilen başlıca oya modelleri şu şekildedir: gelin yelpazesi, gelin tacı, sepette gül, katlı gül, kollu karanfil, kabak çiçeği, selvi yaprağı, zilli maşa, portakal ve dut oya, beşli kiraz, cilveli kiraz, horozibiği, sinek oya, zülem kadeh, dutlu biber, tül işi, kirazlı çark, hercai menekşe. İlçede kadınlar arasında yaygın olan oya aile ekonomisine katkıda büyük bir paya sahiptir. Gönen çevresinde özel bir yeri olan oya, ilçede Salı günleri kurulan “Oya Pazarı” ve 6 Eylül Kurtuluş Etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen “Oya Festivali” ile gelişmiş ve sektörünün oluşmuştur (<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html>,06.10.2021).

Dokumacılık Sanatı olarak kirkitli dokumalar (kilim,zili/sili) halı, mekikli dokumalar- (ayak/aba-bez dokuma), çarpana dokumadır. Dokumanın ustası olan Balıkesir’de daha çok kirkitli dokumalara rastlanmaktadır. Balıkesir yöresinde halı dokumacılığıyla ünlü Yağcıbedir Yörükleri 18. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanmıştır. Yağcıbedir Yörüklerinin Balıkesir'deki yerleşim yerleri şu şekildedir: Sındırgı İlçesi; Karakaya, Eğridere, Alakır, Çakilli, Eşmedere ve Gölcük Köyleri, Bigadiç İlçesi; Kayalıdere Köyü, Kepsut İlçesi; Ahmetölen Köyü (<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html>,06.10.2021).

Keçe Yapımı; Keçe yapımında bıçak, çubuk, kalıp, makas, tokmak, yay ve kırıış gibi araçlar kullanılmaktadır. Keçe yapımı amacıyla çarşı hamamına gidilmektedir. (Özergin,1966:4216, 4217). Türklerin konar-göçer yaşamı ile ortaya çıkan uzun bir geçmişe sahip olan bu el sanatı, azalmakla birlikte günümüze kadar gelmiştir. Kullanım alanları: keçe, hasır, külah, kepenek, yelek, pantolon ve çantadır. Yapılan keçe ürünler, sanayinin ve kırsal alanların ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Balıkesir'de yapılan endüstriyel keçe ve kepenkler Eskişehir, Kastamonu, İzmir, İstanbul, Ankara, Bilecik, Bursa ve çevre ilçelere pazarlanmaktadır. Balıkesir Merkez ve Savaştepe’de; Sarıbeyler Kasabası ve bazı dağ köylerinde keçe yapımına devam edilmektedir (<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html>,06.10.2021).

Ağaç işleri; daha çok İvrindi İlçesi Korucu Kasabası ve köylerinde gördüğümüz ağaç işçiliğine bölgenin dağ köylerinde de rastlamak mümkündür. Ağaç işinden yapılanlar: Kaşık, kirkit, oklava, ağızlık ve bastondur. İvrindi İlçesi Korucu Kasabası'nda yapılan tahta kaşıklar da boyanarak süs eşyası olarak kullanılmaktadır (<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html>,06.10.2021).

Yorgan Yapımı; Balıkesir'de yorgan yapımı çok eskilere dayanan bir sanat dalıdır. Teknolojinin gelişmesiyle hazır çeyizlik, hazır yorgan ve hazır yastık sektörünün hızla ilerlemesi yorgan sanatını olumsuz etkilemiştir. Bölgenin yorgan ihtiyacı genel olarak Balıkesir Merkez'de bulunan on altı yorgan dükkanından karşılanmaktadır. Yorganlar kullanım ve talebe göre iki tipte yapılmaktadır: Günlük ve Fantezi (Model) Yorgan. Günümüzde oldukça emek isteyen bu el sanatında model zenginliği dikkat çekmektedir (<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html>,06.10.2021).

Çömlek Yapımı; uygun toprağın sulanması, çiğnenmesi ve yoğrulması sonrasında motorlu çark üzerinde el ile şekil verilmesi ile oluşturulan malzemelere çömlek denilmektedir. İlçesi Kayapa Beldesi'nde çömlek ürünleri arasında sigara tablası, desti, küp, saksı ve güveç yapılmaktadır. Plastik eşyaların çıkması sonucunda çömlek işlerindeki talep azalmaya başlamıştır (<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html>,06.10.2021).

At Arabası Yapımı; motorlu araçların ortaya çıkmasıyla önemini yitiren at arabası, günümüzde sadece Susurluk'ta yapılmaktadır. Ahşaptan yapılmış at arabaları, çeşitli manzaralar rengarenk boyalarla boyanarak dekore edilmiştir. (<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html>,06.10.2021).

Balıkesir Pullusu; 1970'lerin başlarına kadar üretimi ve kullanımı devam etmiştir. Bu dönemden itibaren kentsel alanlarda uzun süredir tercih edilen beyaz gelinlik, kırsal yerleşim bölgelerinde de tercih edilmeye başlanmıştır. Bu nedenle yüzlerce yıllık Balıkesir Pullusu sandık ve bohçalarda muhafaza edilen maddi ve manevi kültür unsuru halini almıştır. Fakat günümüzde, Balıkesir Pullusu'nu yaşatmak ve tanıtmak amacıyla kültürel çalışmalar yapılmaktadır.

2.4.1.1. Balıkesir pullusu

Tarihte giyim kültürü incelendiğinde, her toplumun yaşam tarzları ve koşullarının etkisiyle farklı özelliklere sahip olduğu anlaşılır ve bunun sonucunda geleneksel giyim ortaya çıkmıştır. (Özüs, Erden, Tufan, 2014:636). Anadolu halkının giydiği ve hala düğünlerde kullandığı, yaşatmaya çalışılan kıyafetler ve başlıklar bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar, yaşadığı toplumun gelenekleri ile birbirinden ayrı olan zevklerinden, iklim şartlarından, tarım ve hayvancılık gibi geçim kaynaklarından, yeraltı zenginliklerinden ileri gelmektedir. Balıkesir Pullusu adıyla bilinen işlemler, yöre insanının ince sanat zevkini, estetiğini, duygusallığını, hoşgörüsünü, pratikliğini yansıtmaktadır.

Resim 2.2. Balıkesir Pullusu, 1944.

(Nursel Suzaner Kılıç Arşivi).

Resim 2.3. Balıkesir Pullusu, 1950.

(Nursel Suzaner Kılıç Arşivi).

Resim 2.4. Balıkesir Pullusu katalog çekimi.

(Nursel Suzaner Kılıç Arşivi).

Resim 2.5. Balıkesir Pullusu katalog çekimi.

(Nursel Suzaner Kılıç Arşivi).

Balıkesir Pullusu'nda genellikle sık dokunuşlu olan kumaşlar tercih edilmektedir. Örneğin; atlas, pamuk saten, ipek birman vb. Kendine özgü rengi pembe (sıklamen) olmakla birlikte turkuaz, koyu zeytin yeşili, mor, krem gibi farklı renkte kumaşa

işlendiği görülmektedir. İşleme yapılan kumaşın özelliğine uygun olarak mermerşahi, pamuk saten, akfil vb. gibi astar kumaşı seçilir. Pamuk ipliği, kılaptan, pul ve tırtıl gibi ana malzemelerin yanında; kumaş, kasnak, dikiş iğnesi, balmumu, cetvel-mezura, ütü gibi araç-gereçler kullanılmaktadır. Balıkesir Pullusu'nda domates gülü motifinin alt dolgusunu hazırlamak için pamuk iplik kullanılır. Pamuk ipliğin üzerine kılaptan ile sarma tekniği uygulanır. Balıkesir Pullusu'nda pulları tutturmak için beyaz dantel ipliği, mumlamak için ise balmumu kullanılır. Mumlama işlemi ipliklerin kaymamasını sağlar ve ipliği sağlamlaştırır. Tırtıl kesilerek domates gülü motifinin, kenar gözemelerinde, sap kısımlarında ve süslemelerinde kullanılır. Altın sarısı veya gümüş renkli metal pul, Balıkesir Pullusu'nun ana malzemesi olup, işlemede çoğunlukla iğne ardı tekniği uygulanarak kullanılır.

Resim 2.6. Pamuk İpliği
(Aytemur, 2021)

Resim 2.7. 50 numara beyaz dantel ipliği
(Aytemur, 2021)

Resim 2.8. Kılaptan
(Aytemur, 2021)

Resim 2.9. Tırtıl
(Aytemur,
2021)

Resim 2.10. Pul
(Aytemur,
2021)

Resim 2.11. Balmumu
(Aytemur,
2021)

Balıkesir pullusunda kullanılan işleme teknikleri, desen çizgisine paralel olarak yapılan sarma çeşitlemeleri ile pul-tırtıl gibi süsleyici nitelikteki gereçleri tutturma teknikleridir. Özellikle domates gülü olarak bilinen çiçek motifini kabartmak amacıyla pamuk iplikten yapılan dolgu üzerine kılaptan ile sarma uygulanır. Böylelikle işleme üç boyutlu bir görünüm kazanır. Geniş dilimli yaprakların işleme görüntüsünün kalitesini artırmak için yarma sarma uygulanır. Sarma çeşitlemeleri dışında Balıkesir Pullusu olarak literatüre geçmesine imkan veren malzemenin esasının pul- tırtıl olduğu düşünülmektedir. Altın sarısı veya gümüş renkli pul ve tırtıllar adeta işlemeye ışıltı vererek esere zenginlik katmaktadır.

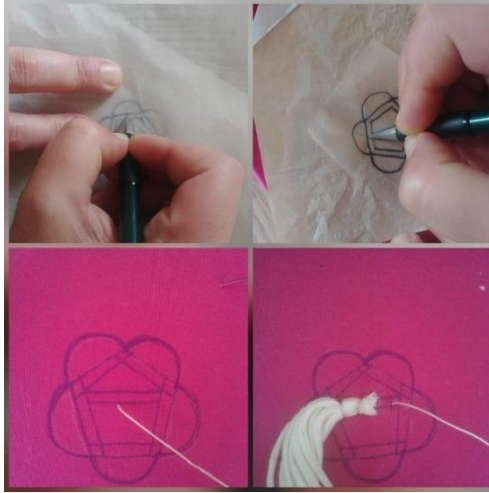
Balıkesir Pullusu'nun en belirgin desen özelliği, "domates gülü" motifi ve "hayat ağacı" motifidir. "Domates gülü" motifi bereketi, "hayat ağacı" motifi ise sevgiyi, aileyi, birbirine bağlı olmayı simgeler.

Balıkesir Pullusu giyildiği çevreye göre Manav Pullusu ve Muhacir Pullusu (Dallı Pullu) olarak çeşitlendirilmektedir. Bu iki pullunun işleme teknikleri, renk tercihleri, motiflerin biçimleri birbirlerinden farklılık göstermekle birlikte ortak özellikleri içermektedir. Muhacir Pullusu'nda kılaptan sim ve tırtıl kullanılarak hasır iğne teknikleri ile yapraklar işlenirken, Manav Pullusunda hasır iğne teknikleri uygulanmaz. Her iki pulluda da bakır renkli tırtıl ile domates gülü motiflerinin gözeme

işlemi yapılır. Manav Pullusu'nda kol yaka ve etek uçlarına beyaz renkte ince dantel dikilir. Manav Pullusu'nda gümüş renkli metal pul, gümüş renkli kılaptan kullanılırken, Muhacir Pullusu'nda sarı renkli metal pul ile sarı renkli kılaptan kullanılır. Manav Pullusu'nun hayat ağacı kalp, Muhacir Pullusu'nun hayat ağacı ise şamdan şeklindedir. Manav Pullusu'nda desenin pullu kısımları kıvrımlı helezonik dallarla işlenirken, Muhacir Pullusu'nda ise kıvrımlı desenlerin yanında, düz dal biçiminde işlendiği görülür (Aça 2018:218-219).

2.4.1.1.1. Balıkesir pullusu işleme teknikleri

Desen oluşturmaya başlamadan önce, eski işlemlerden ya da fotoğraflar üzerinden gözlem yapılır. Sonrasında eski işlemlerden bire bir çizim yapılarak ya da yapılacak esere uygun, Balıkesir Pullusu desen karakterine bağlı kalarak, eserin amacına uygun şekilde yalınlaştırılarak desen çizimi yapılır ve uygun bir desen geçirme yöntemiyle kumaşa geçirilir. Özellikle günümüzde deseni belirginleştirmek için uçan kalem adı verilen kalem ile desen kumaşa geçirilir (Resim 2.12).

Resim 2.12. Desenin kumaşa geçirilmesi.

(Özel Arşiv, 2021).

Desen kumaşa geçirildikten sonra, işleme yapılacak alan kasnağa gerilir. Kumaşın zarar görmemesi için, kasnak bezi kullanılır. Balıkesir Pullusu'nda iğne ardı tekniği ile pul tutturma, domates gülü motiflerinin alt dolgusunun yapılması, domates gülü motiflerinin pamuk dolgusu üzerine kılaptan ile sarma tekniğinin uygulanması, domates gülü motiflerinin kenarlarının tırtılla gözenmesi teknikleri dışında verev

sarma, balıksırtı, hasır iğne gibi yardımcı ve süsleyici iğne teknikleri uygulanarak tamamlanır.

İğne ardı tekniği ile pul tutturma

Pul dikiminde kullanılan pamuk iplik mumlanarak hazırlanır. İğne pulun içinden geçerek geriye batırılır, yarım pul ileri çıkılır ve tekrar yarım pul ileriden çıkarak işlemeye devam edilir (Resim 2.13).

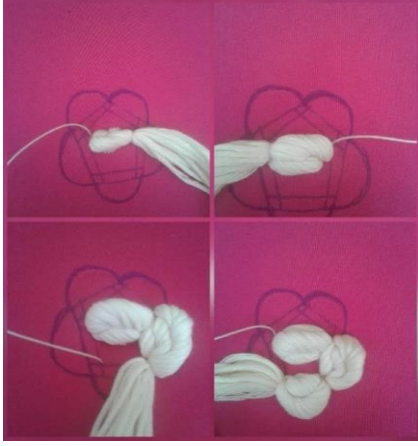

Resim 2.13. İğne ardı tekniği ile pul tutturma.

(Özel Arşiv, 2021).

Domates gülü motiflerinin alt pamuk dolgusunun yapılması

Kalıbın orta dolgusu için 20 kat pamuk iplik, kalıbın orta kısmına tutturulur. Domates gülü motifinin kenar yaprak dolgusu için motifin her yaprağına 3'er kat pamuk ipliği dolgusu tutturulur, fazla iplik dipten kesilir (Resim 2.14-15).

Resim 2.14. Domates gülü motiflerinin alt pamuk dolgusunun yapılması.
(Özel Arşiv, 2021).

Resim 2.15. Domates gülü motiflerinin alt pamuk dolgusunun yapılması.
(Gökçe, 2021) .

Domates gülü motiflerinin pamuk dolgusu üzerine kılaptan ile kabartma sarma tekniğinin uygulanması

Kılaptan çilesi açılarak kat haline getirilir, pamuk dolgunun üst tarafına kılaptan düzgün bir şekilde yerleştirilir ve tutturularak işlenir. Kılaptan tekrar geriye katlanır, desenin şekline göre dikey atışlarla işlemeye devam edilir. Motifin beş yaprağı ve göbeği aynı teknikle sarılarak domates gülü motifi tamamlanır. İşlem tamamlandığında motif yüksekliği üç-beş mm arasındadır (Resim 2.16).

Resim 2.16. Domates gülü motiflerinin pamuk dolgusu üzerine kılaptan ile kabartma sarma tekniğinin uygulanması.

(Özel Arşiv, 2021).

Domates gülü motiflerinin kenarlarının tırtılla gözenerek tamamlanması

Kılaptanla sarılmış domates gülü motifinin kenarlarında tırtıl tutturma tekniği ile gözeme yapılır (Resim 2.17).

Resim 2.17. Domates gülü motiflerinin kenarlarının tırtılla gözenerek tamamlanması.

(Özel Arşiv, 2021).

İşlemesi tamamlanan Balıkesir Pullusu kabarık yüzeyli işlemleri olduğu için sık dokunuşlu düz yüzeyli pamuklu kumaş ile altına havlı bir kumaş sererek tersten ütülenmelidir. Ütüsü yapılan işlemeli Balıkesir Pullusu'nda uygulanan kenar temizliği çeşidi; yapılan eserin görünümünü, bütünlüğünü etkilediği için önemlidir. Buna bağlı olarak elbise iç dikiş kenarları, etek uçları, kol ağızları sürfile yapılarak temizlenir

ayrıca yaka kenarları verev biye ile çevrilip temizlenir ardından çeşitli süsleme malzemesi çoğunlukla pamuk dantel ile çevresi kontürlenir. Balıkesir Pullusu tek yüzlü bir işleme tekniği olduğu için uygulanan eser genellikle astarlanarak kullanılır. Balıkesir Pullularının işlemeli kısımlarının üst üste gelmemesi ve kararmaması için arasına düz renk pamuklu kumaş, mulaj kağıdı konulup, pamuk oranı yüksek bohçaya sarılarak saklanmalıdır. İçine göynek giyildiğinden terden korunur, bu yöntemlerin dışında sedir ağacı çubukları, lavanta bitkisi, limon kabuğu, doğal sabun, defne ve okaliptüs yaprağı, çörek otu, üzerlik tohumu ve çıra gibi materyaller ile böceklenmeye karşı önlem alındığı halk arasında görülmektedir.

2.4.1.1.2. Balıkesir pullusu ile ilgili kültürel etkinlikler

Balıkesir Pullusu; Sivil Toplum Kuruluşları, resmi kurum, kuruluşlar, okul, üniversite gibi organizasyonlar tarafından halkoyunları yarışmaları, tanıtım fuarları, festival v.b. çeşitli etkinliklerde ismini duyurmaktadır.

Son yıllarda yerel bir maddi kültür ögesi olarak Balıkesir Pullusu'nu tanıtmak amacıyla ulusal yarışmalar düzenlenmektedir. Karesi Belediyesi, Karesi Kent Konseyi işbirliği ile 2016, 2017, 2018 yıllarında “Karesi Hünarlı Eller” Geleneksel Türk El Sanatları Yarışması sekiz dalda düzenlenmiş olup, şehrin kültürel mirası niteliğindeki Balıkesir Pullusu yarışmada yerini almıştır.

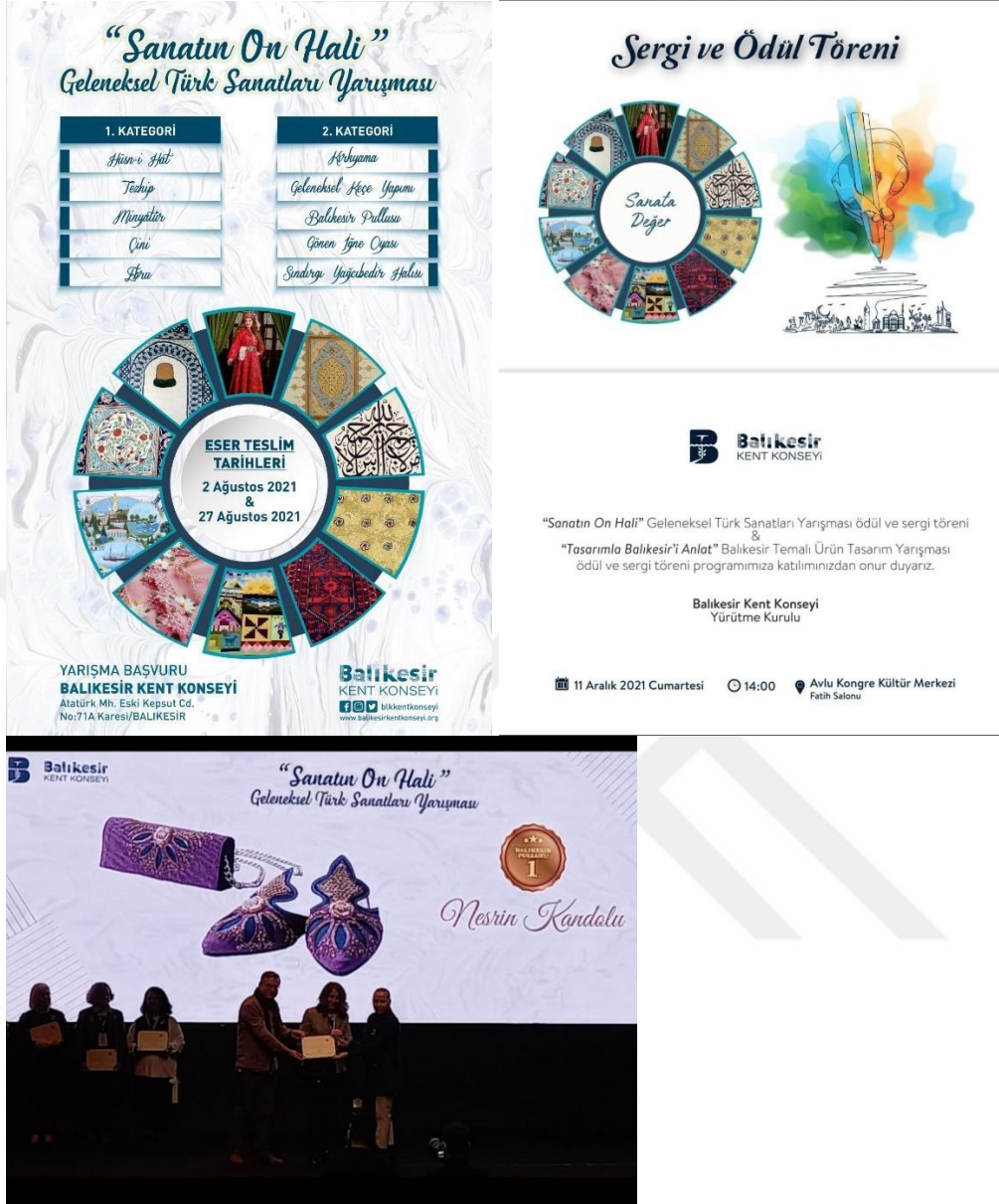
Resim 2.18. Karesi Belediyesi, Karesi Avm / Balıkesir Pullusu.

2017 yılında ikincisi düzenlenen “Karesi Hünerli Eller II” Geleneksel El Sanatları Yarışmasında Balıkesir Pullusu kategorisinde şehirde yaşayan son zanaatkara özel ödül verilmiştir (Resim 2.19).

Resim 2.19. 2017 “Karesi Hünerli Eller II” Geleneksel El Sanatları Yarışması Hacer G ZG N’e “Ustaya Saygı”  d l .

2021 yılında Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ve Balıkesir Kent Konseyi işbirliği ile “Sanatın On Hali” Geleneksel Türk Sanatları Yarışması düzenlenmiştir. Yarışma iki kategoride ve on dalda düzenlenmekte olup “Balıkesir Pullusu” yarışmada yerini almıştır.

Resim 2.20. “Sanatın On Hali” Geleneksel Türk Sanatları Yarışması Broşürü/ Sergi ve Ödül Töreni.

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ve Kent Konseyi ile kentin kültürel mirası niteliğinde yer alan Balıkesir Pullusu’na özgü işleme ve motifler çağdaş tasarım uygulamaları ile yerel ürünlerin markalaşması, kültürel kimliğin gelecek nesillere aktarılması, kadın istihdamına katkı sağlanması ve kurumsal hediyeleklerin temini amacıyla Balmek (Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları) bünyesinde kurulan hediyelek ürün tasarım atölyesinde üretilmektedir.

Kaybolmaya yüz tutmuş kültürel ve sanatsal değeri bulunan Balıkesir Pullusu’nu işlemeye devam eden sanatkarların, desteklenmesi, teşvik edilmesi, kadın istihdamına

katkı sağlanması ve Balıkesir Pullusu'nun teknik özelliklerinin korunması konusunda Balmek çatısı altında, Balıkesir Pullusu hediyelik ürünlerin e-ticaret üzerinden satışı sağlanmaktadır (Resim 2.21).

Resim 2.21. E-ticaret ‘‘NİRAS_Craft’’

T.C Türk Patent ve Marka Kurumu'na, Coğrafi İşaret dosyası hazırlanmış ve Resmi Coğrafi İşaret başvurusu 26.04.2021 tarihinde yapılmıştır. 23.12.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama teknikleri ve veri analizi hakkında bilgiler tartışılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, Balıkesir Pullusu işlemlerin özelliklerinin var olduğu haliyle incelenip değerlendirilmesi amacıyla, tarama modeline dayalı araştırma yöntemi benimsenmiştir.

Araştırma kapsamında; el sanatları, işleme, Balıkesir ve Balıkesir Pullusu ile ilgili bilgiler verildikten sonra, Balıkesir Pullusu ile yapılmış işlemlerin; gereç, teknik, renk, malzeme, motif ve kompozisyon özellikleri incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, Balıkesir merkez, merkez ilçeleri ve köylerinde bulunan Balıkesir Pullusu işlemler oluşturmaktadır.

Araştırma örneklemini, eleman örnekleme yaklaşımı ile seçilen 26 adet Balıkesir Pullusu işleme oluşturmaktadır. 25 adet Balıkesir Pullusu işleme, oransız eleman örnekleme olan basit tesadüf örnekleme ile 1 adet Balıkesir Pullusu işleme alt evrenden oranlı eleman örnekleme ile seçilmiştir (Karasar, 1999:113).

3.3. Verilerin Toplanması

Teze kaynak oluşturacak verilerin toplanması için literatür taraması yapılmıştır. Araştırmanın kavramsal çerçevesi sanat ve el sanatlarının tanımı, işlemenin ve Türk işleme sanatının tanımı, tarihsel gelişimi, Balıkesir hakkında genel bilgi, Balıkesir el sanatlarının sınıflandırılması ve Balıkesir Pullusu ve Balıkesir Pullusu ile ilgili yapılan kültürel çalışmalara ilişkin literatür bilgileri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Bilgiler konu ile ilgili kitaplardan, kütüphanelerden, süreli yayınlardan, internet tabanlı ortamda bulunan yazılı kaynaklardan, Balıkesir Karesi Halk Eğitimi Merkezi, Balıkesir Altıeylül Halk Eğitimi Merkezi, Balıkesir Hüma Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenleri, Balıkesir Şahika Tasarım, Balıkesir’de bulunan antika dükkanları, Balıkesir Kent Arşivi ve Balıkesir Kent Konseyi ile görüşülerek elde edilmiştir. Saha araştırması, 12/02/2020 - 13/05/2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Nurhan Sökmen, Nesrin Kandolu, Nursel Suzaner Kılıç, Şeküre Coşgun, Sevilay Gül,

Nevibe Baykurt isimli kaynak kişilerle karşılıklı görüşmeler yapılmış ve kendilerinde bulunan Balıkesir Pullusu işlemler hakkında gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur. Araştırma kapsamına alınan eserlere ait tüm bilgiler, bizzat araştırmacı tarafından işlemlerin gözlemlenmesi sonucu elde edilmiş olup, bilgi formlarına kaydedilmiştir. Bilgi formunun geliştirilmesinde, H. Örcün Barışta, 1984 tarihli; “Türk İşlemleri Üzerinde Yapılacak Araştırmalarda İzlenecek Bilimsel Yöntem” isimli çalışma referans alınmıştır. 26 adet esere ait, kullanılan gereçler, teknikler, renkler, motifler, kompozisyonlar ile ilgili veriler için EK 1’de sunulan bilgi formuna işlenmiştir.

1 adet oransız eleman örnekleme olan eser, Balıkesir ‘Ayberk Antika’ dan 20. yüzyıla ait Balıkesir Pullusu gelinlik tarafıma hibe edilmiştir.

25 adet işleme üzerinde bulunan desenlerin çizimleri “Adobe Illustrator 2020” programı ile bilgisayar ortamında, Sultan Gürbüz’den çizim hizmeti alınarak vektörel olarak çizilmiş, ilgili esere ait çizime bilgi formunun arkasında yer verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu araştırmada literatürden elde edilen bilgiler, konuların açıklanmasında doğrudan ve dolaylı alıntı olarak aktarılmıştır.

Araştırma kapsamında; Balıkesir, el sanatları, işleme ile ilgili bilgiler araştırılmıştır. Balıkesir Pullusu ile ilgili tespit edilen özgün pulluların genel ve detay olmak üzere fotoğrafları çekilmiş ve bilgi formunda verilmiştir. Araştırma kapsamında veri toplamaya yönelik hazırlanan bilgi formu doğrultusunda elde edilen 26 adet verinin, frekansı (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanarak, çizelge ve grafik haline dönüştürülmüştür. H. Örcün Barışta, 1984 tarihli; “Türk İşlemleri Üzerinde Yapılacak Araştırmalarda İzlenecek Bilimsel Yöntem” isimli makalesindeki başlıklar değerlendirilmiş ve çizelgeler uygun başlıklar altında yorumlanmıştır. Ayrıca pulluların desenleri bilgi formlarının arkasında verilmiştir. Tablolardan elde edilen bilgiler araştırmanın bulguları ve yorumları bölümünde sunulmuştur.

1 adet oransız eleman örnekleme olan Balıkesir Pullusu işleme üzerinde uygulanan teknikler, kullanılan gereçlerin neler olduğu belirlemek amacıyla detaylı incelenme yapılmış, işlemeli kısımlar sökülerek elde edilen bilgiler analizi Araştırma Bulguları ve Yorumlar kısmında yer verilmiştir.

Araştırma raporları Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eēitim Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre yazılmıştır.

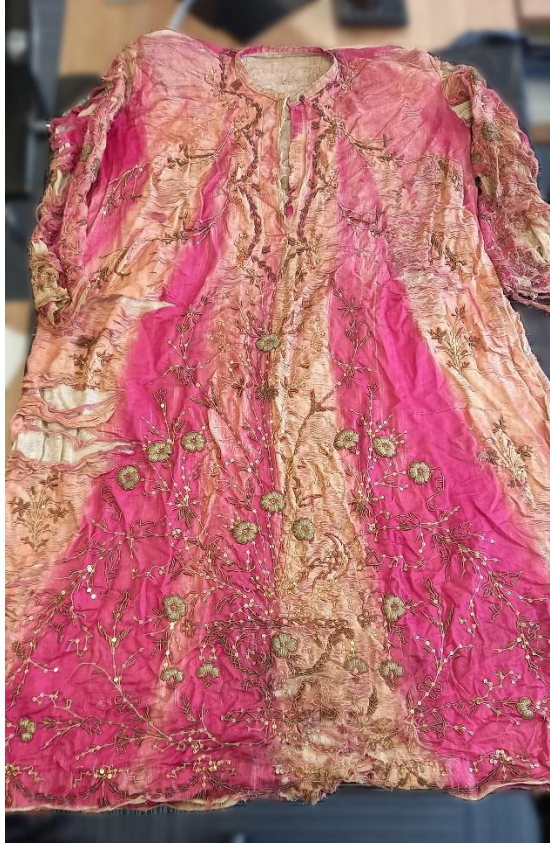
4. ARAşTIRMA BULGULARI VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda Balıkesir Pullusu ilgili tespit edilen işlemlerin özellikleri yapılan gözlem ve incelemeler sonucunda hazırlanan bilgi formlarında sunulmuş ve işlemlerin genel-detay fotoğrafları bilgi formları içerisinde yer almıştır.

4.1. Bilgi Formları

BİLGİ FORMU 1

Resim 4.1.a. Balıkesir Pullusu gelinlik
ön beden

Resim 4.1.b. Arka beden

(Ayberk antika, 2021)

Resim 4.1.c. Kol

Resim 4.1.d. Etek ucu(Ayberk Antika, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Kaya sokak, No:5/B, Karesi/Balıkesir Ayberk Antika

İnceleme Tarihi: 15.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Lekeli, işlemler kararmış, kumaş yıpranmış ve kumaşın rengi solmuştur.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Turhan AKKAYA

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, kurt, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, hazır dantel

Astar: İnce pamuklu dokuma (Tülbent türü)

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl ile hasır iğne, tırtıl tutturma iğne tekniği, kurt tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi, hazır dantel

Renk

Zemin: Pembe (sıklamen)

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, papatya, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, papatya, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri anti-natüralist, vazo motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, domates gülü, yıldız çiçeği, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, papatya, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Pullu’nun ön ve arka beden yaka çevresinde geniş yer kaplayan motif sırt ve göğüs bölgesine doğru daralmaktadır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, domates gülü, yıldız çiçeği, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, filiz, papatya, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı

dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Ara boşluklarına çiçek dalı serpiştirilmiştir. Pullu'nun etek ucu tırtıl tutturma iğne tekniği ile 'C' kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, mine, yıldız çiçeği, yaprak, dal, 'S' kıvrımlı dal, 'C' kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Balıkesir Pullusu gelinliğin yaka kısmına, hazır dantel dikilmiştir ve gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Resim 4.2.a. Gelinliğin yaka kısmı kenar temizliği

Resim 4.2.b. Domates gülü motifi

Resim 4.2.c. Domates gülü motifinin sökölme aşaması

Resim 4.2.d. Sökülen domates gülü motifinden elde edilen gereçler

Resim 4.2. Detaylı Analizi Yapılan Gelinliğin Görselleri

Yapılan detaylı inceleme sonucuna göre, gelinliğin domates gülü motiflerinde alt pamuk dolgusunda, yedi kat pamuk ipliği kullanılmıştır. Pamuk ipliği desenin şekline

göre, desen bitene kadar hiç koparılmadan, yorgan ipliği ile sarma tekniğiyle işlenmiştir. Pamuk ipliği dolgusunun üst kısmı, beş katlı kılaptan ile desen tamamlanana kadar kesilmeden, sarma tekniğiyle işlenmiştir. Domates gülü motifinin kenar gözemeleri için kullanılan tırtıl, desenin büyüklüğüne göre kesilerek işlenmiş ve gözemesi tamamlanmıştır. Motif yüksekliği 3 mm olarak ölçülmüştür. Motif ve kompozisyonun içinde yer alan, bitkisel bezemelerden olan, düz yaprak, dilimli yaprak, küçük çiçek gibi formlar desenin şekline göre tırtıl tutturma tekniği ile işlenmiştir ve bazı düz yapraklarda tırtılla verev sarma işlendiği gözlemlenmiştir. Gelinliğin motif ve kompozisyonunda bulunan, bitkisel bezemelerde yer alan, dal ve kıvrımlı dal formları, düz metal pullarla, iğne ardı tekniğiyle işlenmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin iç dikiş kenarları, etek uçları, kol ağızları baskı dikişi yapılarak temizlenmiştir. Ayrıca yaka kenarları makine dikişi ile temizlenmiş olup, yaka yırtmacı hazır dantel ile süslenmiştir. Gelinliğin yaka yırtmacının çevresine, metal pul ve tırtılla işlenmiş kenar suyu yerleştirilmiştir. Eser giyilemez durumda olduğu için ve etnografik görülmediği için ‘‘Ayberk Antika’’ ile görüşölüp, tarafıma hibe edilmiştir. Esere baktığımızda, Balıkesir Pullusu’nun işlemeli kısımlarının üst üste gelmemesi, kararmaması ve kumaşın zedelenmemesi için saklama koşullarına uygun olarak korunmadığı gözlemlenmiştir.

BİLGİ FORMU 2

Resim 4.3.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.3.b.** Arka beden
(Nevibe Baykurt, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Karesi/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 13.05.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: İşlemeler kararmış, rengi solmuş ve kumaş yıpranmıştır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nevibe BAYKURT

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, hazır dantel

Astar: İnce pamuklu dokuma (Tülbent türü)

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl ile hasır iğne, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi, hazır dantel

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, fiyonk

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: : Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo ve fiyonk motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden, yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, fiyonk, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’

kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, fiyonk, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucu, iğne ardı tekniği ile pul ve hasır iğne tekniği ile işlenmiş yapraklardan, ‘S’ ve ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Kol ucuna bitkisel motiflerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin yaka ve kol uçlarına hazır dantel dikilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.1. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 3

Resim 4.4.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.4.b.** Arka beden

(Sevilay Gül, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Kabaklı mahallesi, Kabaklı sokak, No:15 Altıeylül/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 17.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Sevilay GÜL

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, kurt, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl ile hasır iğne, tırtıl tutturma iğne tekniği, kurt tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Kırmızı

İşleme: Altın rengi

Astar: Kırık Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, mine, gonca gül, lale, palmet çiçeği, yaprak, dilimli yaprak, dal, papatya, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, mine, gonca gül, lale, palmet çiçeği, yaprak, dilimli yaprak, dal, papatya, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri anti natüralist, vazo motifi somut olarak sürrealist bir yaklaşımla, ‘C’ kıvrımlar ise non-figüratif bir yaklaşımla soyut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: İki parçadan oluşan Balıkesir Pullusu gelinliğin üst kısmında, ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine; domates gülü, gonca gül, yaprak, dal, , ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motiflerinin oluşturduğu, orta simetrik desen, bağlantılı sıralamalı kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Üst kısmının etek ucuna, ‘C’ ve ‘S’ dal kıvrımları ve lale motifiyle birlikte bitkisel bezemelerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Pullu’ nun etek kısmında; Vazo, domates gülü, yıldız çiçeği, mine, gonca gül, lale, palmet çiçeği, yaprak, dilimli yaprak, dal, papatya, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Pullu’nun etek ucu tırtıl tutturma iğne tekniği, kurt tutturma iğne tekniği ile yıldız çiçeği ve pullardan oluşan iğne ardı tekniği ile ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan ve yine etek ucuna ikinci olarak, pullarla iğne ardı tekniği ile kurt tutturma tekniğinden oluşan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, gonca gül, lale, yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.2. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 4

Resim 4.5.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.5.b.** Arka beden

(Nursel Suzaner Kılıç, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Karesi/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 16.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nursel Süzaner Kılıç

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, hazır dantel

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Ekru

İşleme: Bakır rengi

Astar: Kırık Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, fiyonk, püskül

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo, fiyonk ve püskül motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, domates gülü, mine, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucu tırtıl tutturma iğne tekniği ile ‘C’ kıvrımlı dallar, sarma tekniği ile yaprak ve iğne ardı tekniği ile pullarla fiyonk oluşturulan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Kol ucuna nesneli motiflerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin yaka kısmına hazır dantel dikilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri bakır rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.3. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 5

Resim 4.6.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.6.b.** Arka beden

(Nursel Suzaner Kılıç, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Karesi/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 16.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Kumaş yıpranmıştır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nursel Süzaner Kılıç

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, hazır dantel

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl tutturma
iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Mavi (Lacivert)

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Gül dalları

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, lale, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, fiyonk, püskül, kalp

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, lale, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz motifleri anti-natüralist, vazo, fiyonk, kalp ve püskül motifleri sürrealist bir yaklaşımla somut olarak, düz çizgi ve kırımlı motifler ise non-figüratif bir yaklaşımla soyut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, fiyonk, püskül, kalp, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, lale, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek orta simetrik bir kompozisyon ile tek bir birim olarak sunulmaktadır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, fiyonk, püskül, kalp, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, lale, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif, bağlantılı ve atlamalı sıralama ile ön ve arka bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucuna, iğne ardı tekniği ile pullarla oluşturulan motif düzgün sıralamalı kompozisyon ile sınırlandırılmıştır. Balıkesir Pullusu gelinliğin, boş kalan kısımlarına, çiçek motifi serpiştirilmiştir.

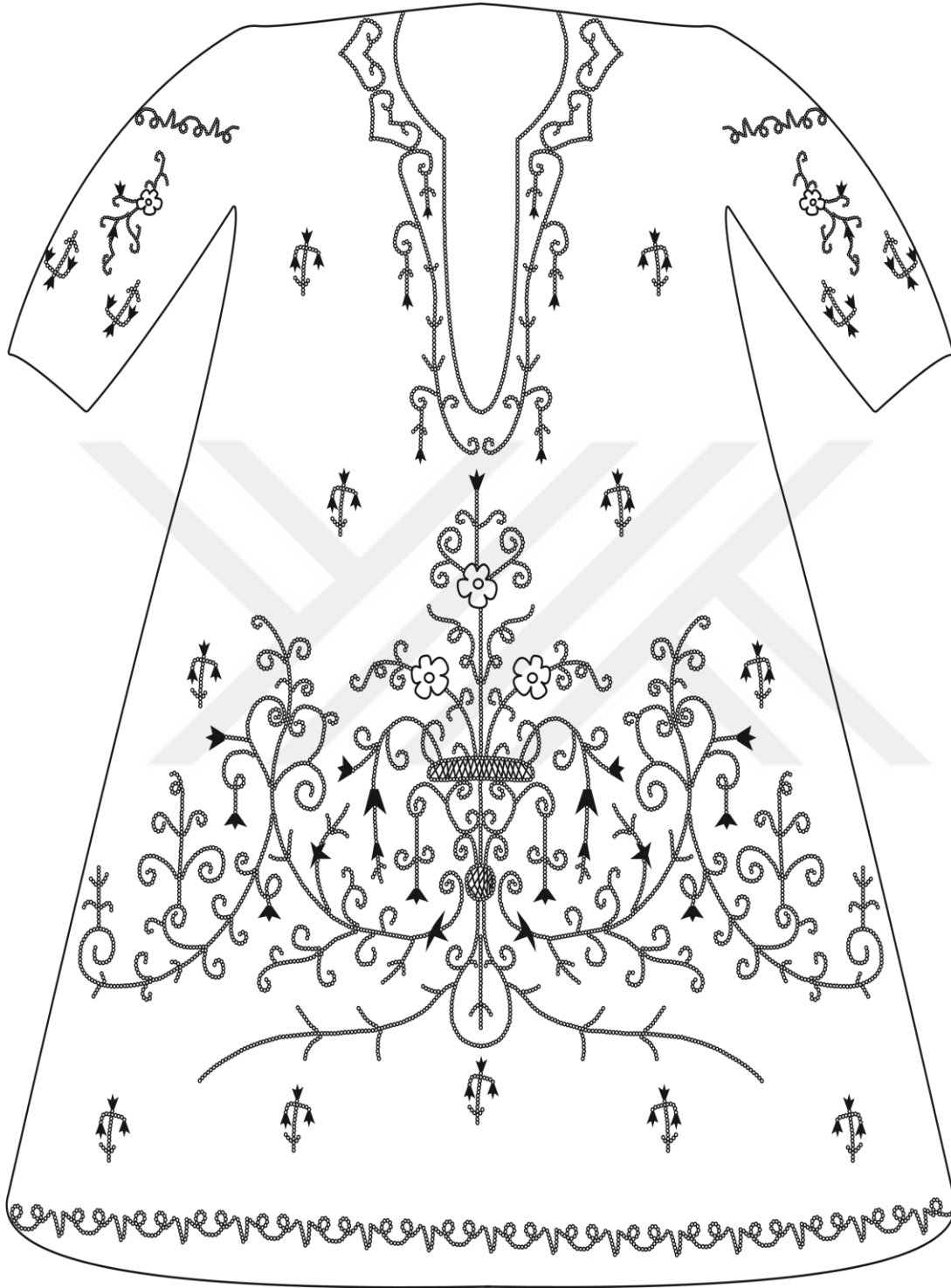
Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yıldız çiçeği, lale, dal, ‘S’ ve ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif, tek parça olarak yerleştirilmiştir. Omuza yakın kısımda, dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek işlenen su motifi, tek bir birim olarak sunulan kompozisyon ile sunulmuştur.

Kol ucuna, atlamalı sıralamalı kompozisyonla bitkisel motif yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin yaka kısmına hazır dantel dikilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.4. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 6

Resim 4.7. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Kumaş yıpranmıştır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl tutturma
iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Altın rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, lale, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, lale, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri anti-natüralist bir yaklaşımla, vazo motifi sürrealist bir yaklaşımla somut, düz çizgi ve kıvrımlı motifler ise non-figüratif bir yaklaşımla soyut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu'nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, filiz, lale, 'C' ve 'S' kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuştur.

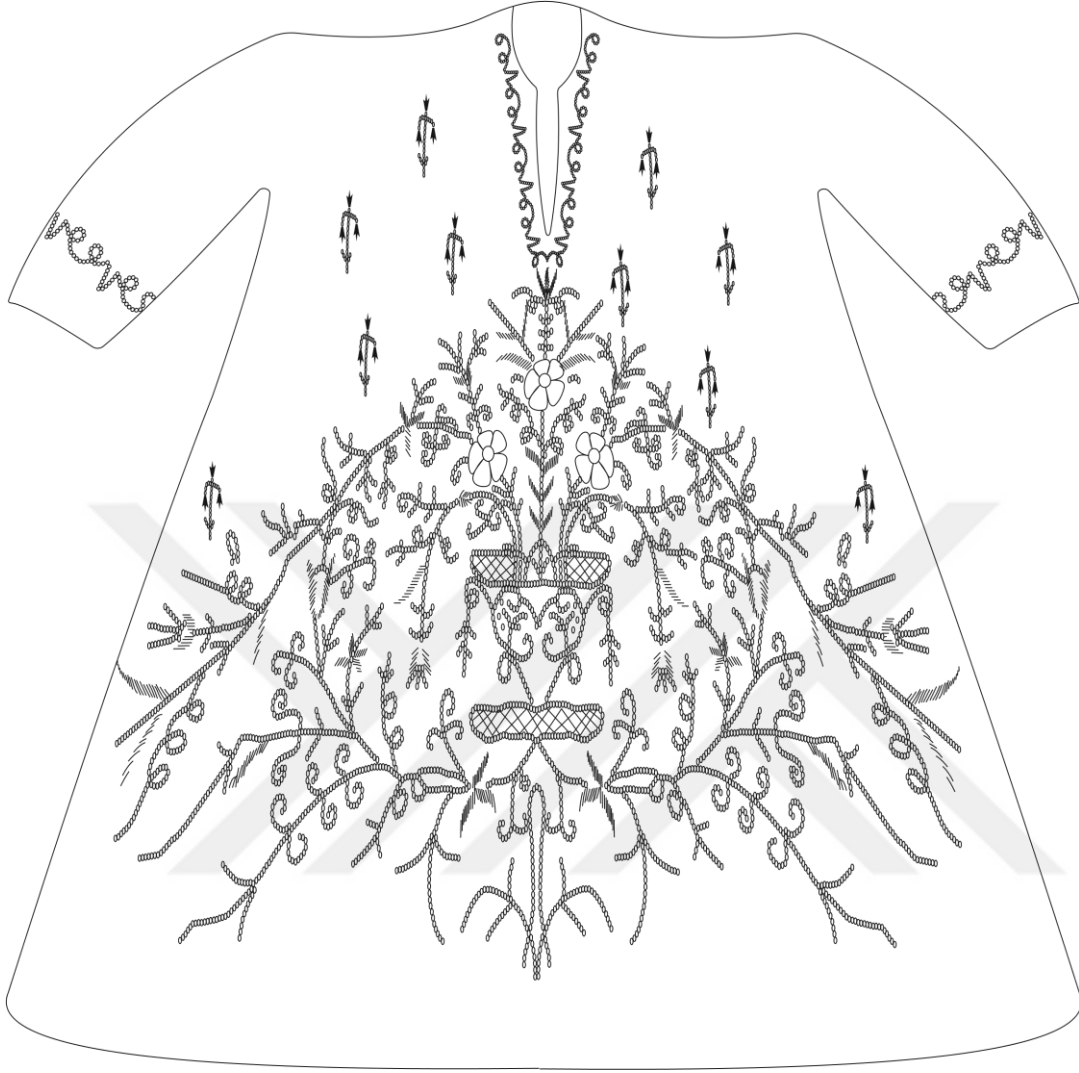
Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, lale, filiz, 'C' ve 'S' kıvrımlı dallardan oluşan motif, bağlantılı ve atlamalı sıralama ile ön ve arka bedeni kapatmıştır. Balıkesir Pullusu gelinliğin, boş kalan kısımlarına, çiçek motifi serpiştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yıldız çiçeği, lale, dal, 'S' ve 'C' kıvrımlı dallardan oluşan motif, tek parça olarak yerleştirilmiştir.

Kol ucuna, bitkisel motiflerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.5. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 7

Resim 4.8.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.8.b.** Yakın çekimi

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: İşlemeler hafif kararmış ve kumaş yıpranmıştır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verrev sarma, tırtıl ile hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Altın rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, lale, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, püskül

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, lale, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo ve püskül motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, püskül, domates gülü, yıldız çiçeği, lale, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

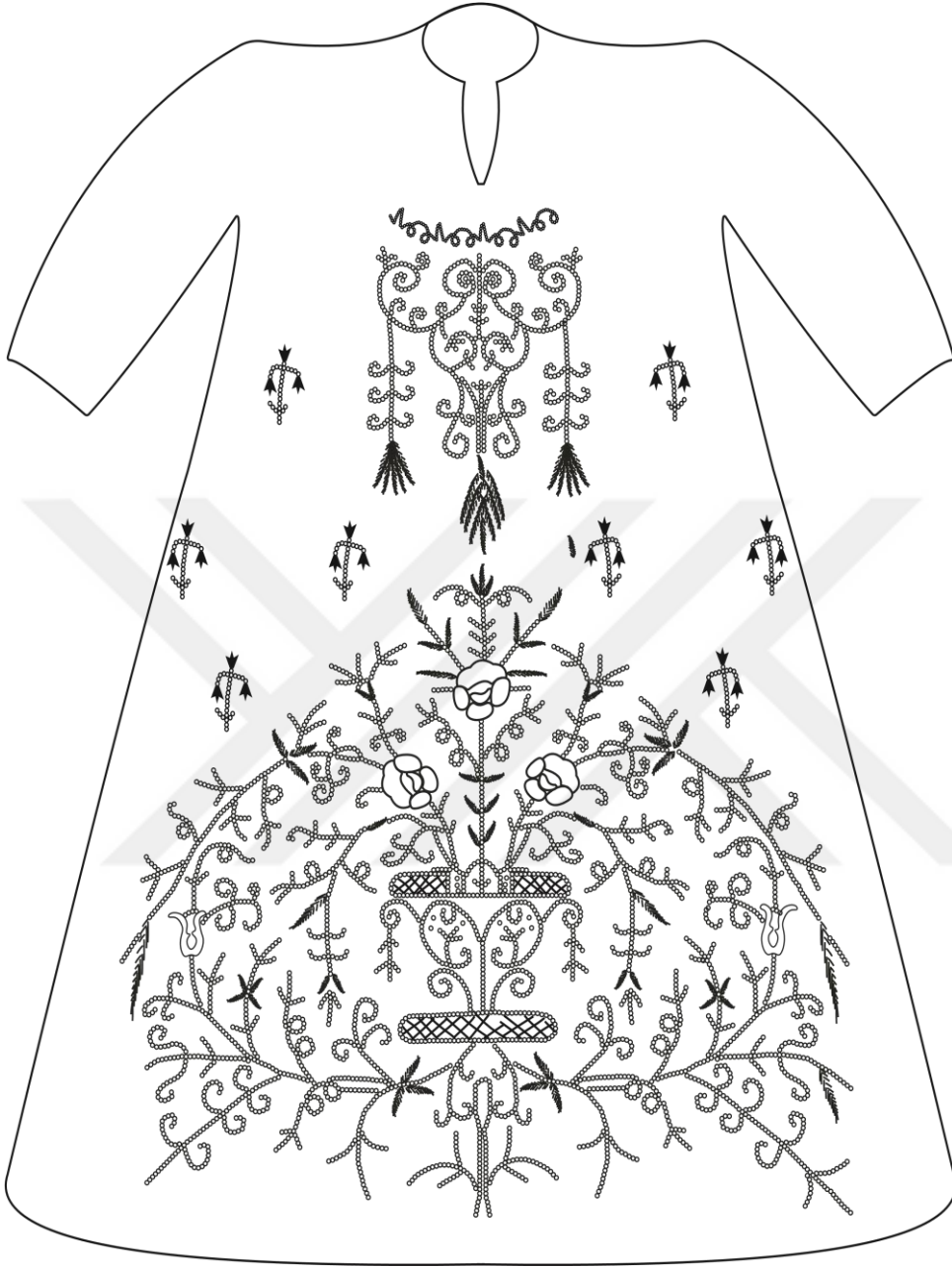
Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, püskül, Domates gülü, yıldız çiçeği, lale, yaprak, dal, filiz ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Kol ucuna bitkisel motiflerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.6. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 8

Resim 4.9.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.9.b.** Arka beden

(Nursel Suzaner Kılıç, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Karesi/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 16.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nursel Süzener Kılıç

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kivrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, fiyonk, püskül

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kivrımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo, fiyonk ve püskül motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kivrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucu iğne ardı tekniği ile pullarla ‘C’ kıvrımlı dallar, dalların yanına hasır iğne tekniği ile yaprak ve yine iğne ardı tekniği ile, pullarla fiyonk oluşturulan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Kol ucuna bitkisel ve nesneli motiflerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.7. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 9

Resim 4.10.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.10.b.** Arka beden

(Şeküre Coşgun, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Ova köy Mahallesi, Altıeylül/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 14.01.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Şeküre Coşgun (Annesinin gelinliği)

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: İnce pamuklu dokuma (Tülbent türü)

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl ile hasır iğne, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe (sıklamen)

İşleme: Gümüş rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Kalp

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri anti-natüralist, kalp motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine kalp, Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne kalp, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucuna, tırtıl tutturma iğne tekniği ile hasır iğne tekniği ile sarma tekniği ve iğne ardı teknikleriyle yapılan,

bitkisel ve nesneli motiflerin kullanıldığı kompozisyon düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Kol ucuna, iğne ardı tekniği ile düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.8. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 10

Resim 4.11.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.11.b.** Arka beden

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: İnce pamuklu dokuma (Tülbent türü)

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile hasır iğne, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe (sıklamen)

İşleme: Gümüş rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Kalp

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri anti-natüralist, kalp motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine kalp, Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

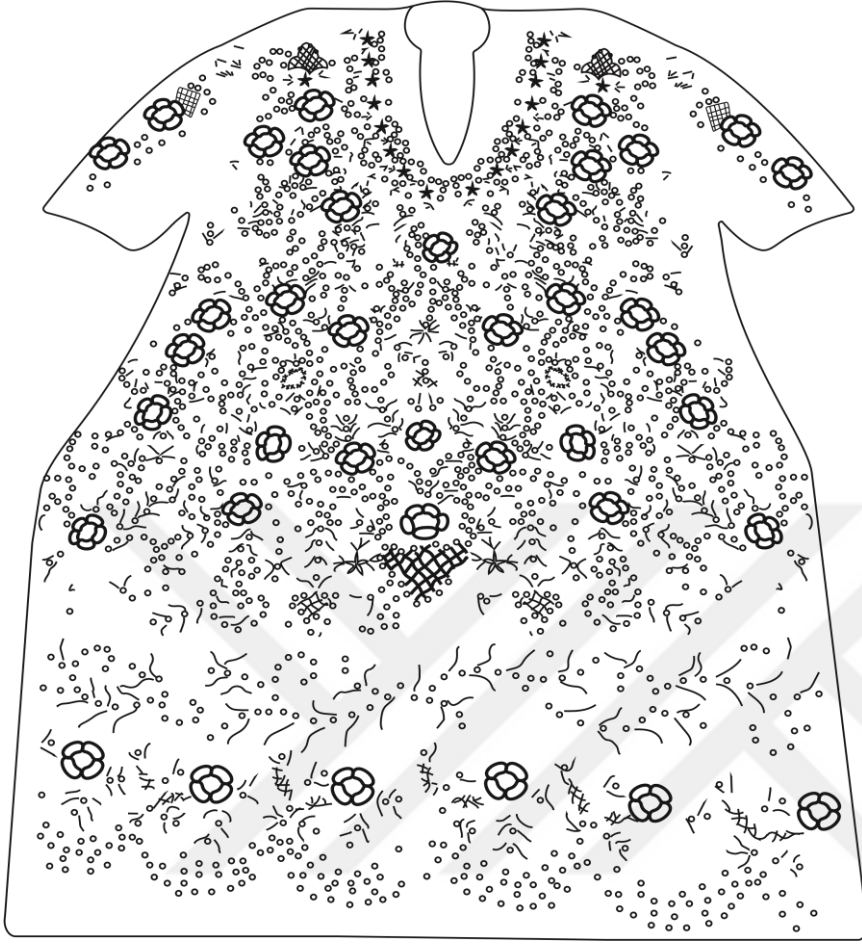
Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne kalp, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucuna, tırtıl tutturma iğne tekniği ile hasır iğne tekniği ile sarma tekniği ve iğne ardı teknikleriyle yapılan, bitkisel ve nesneli motiflerin kullanıldığı kompozisyon düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif kompozisyonu tek bir bütün halinde sunulmuştur. Kol ucuna, iğne ardı tekniği ile düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.9. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 11

Resim 4.12.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.12.b.** Arka beden

(Nursel Suzaner Kılıç, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Karesi/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 16.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nursel Süzaner Kılıç

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, hazır dantel

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, yarma sarma, hasır iğne tekniği, tırtıl ile sap işi tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, fiyonk, püskül

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo, fiyonk ve püskül motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka

bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Pullu'nun etek ucuna, iğne ardı tekniği ile pullarla 'C' kıvrımlı dallar ve fiyonk, sarma tekniği ile yaprak oluşturulan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dilimli yaprak, dal, 'S' kıvrımlı dal, 'C' kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Kol ucuna bitkisel ve nesneli bezemelerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ucuna ve yaka kısmına hazır dantel dikilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.10. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 12

Resim 4.13.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.13.b.** Arka beden

(Nursel Suzaner Kılıç, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Karesi/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 16.04.2021

Yapım Tarihi: 20. Yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Kumaş yıpranmıştır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nursel Süzaner Kılıç

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, hazır dantel

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, hasır iğne tekniği, tırtıl ile sap işi tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe (Açık pembe)

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, fiyonk, püskül

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo, fiyonk ve püskül motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dilimli yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucuna, iğne ardı tekniği ile, pullarla ‘C’ kıvrımlı dallar ve fiyonk, sarma tekniği ile yaprak oluşturulan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dilimli yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Kol ucuna bitkisel ve nesneli bezemelerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ucuna ve yaka kısmına hazır dantel dikilmiştir.

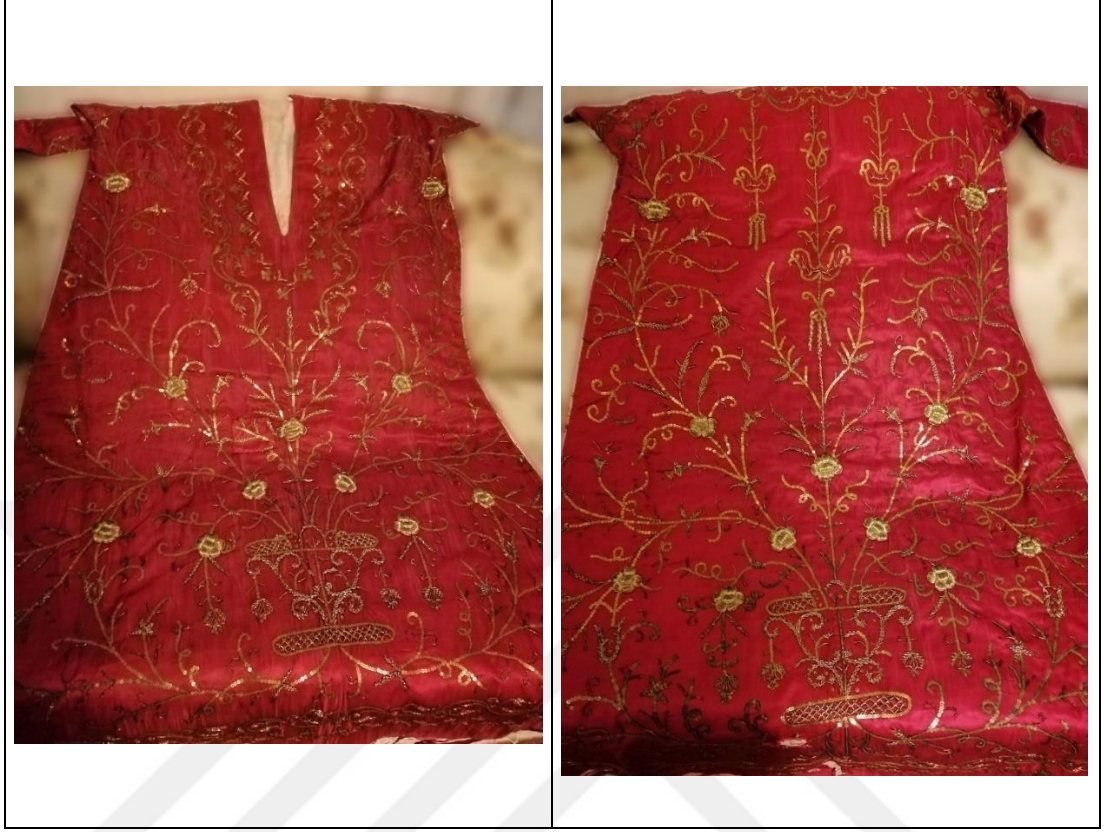
Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.11. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 13

Resim 4.14.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.14.b.** Arka beden

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, yarma sarma, hasır iğne tekniği, tırtıl ile sap işi tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Altın rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, püskül

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo ve püskül motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, püskül, domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, püskül, domates gülü, mine, yıldız çiçeği, gonca gül, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kırımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden

dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Pullu'nun etek ucuna, iğne ardı tekniği ile pullarla 'C' kıvrımlı dallar ve tırtıl ile hasır iğne işleme tekniği ile yaprak oluşturulan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

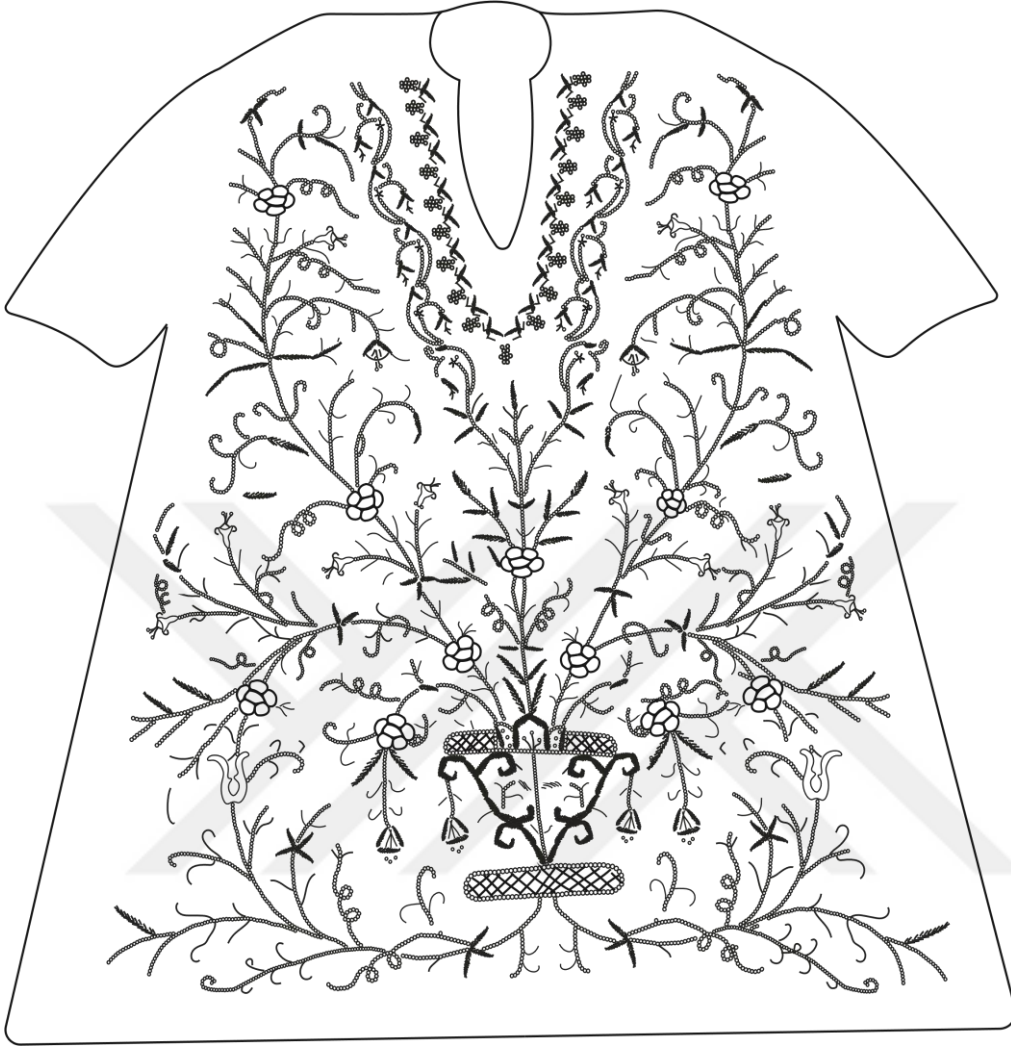
Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dal, 'S' kıvrımlı dal, 'C' kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Kol ucuna bitkisel bezemelerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.12. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 14

Resim 4.15.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.15.b.** Arka beden

(Nursel Suzaner Kılıç, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Karesi/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 16.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: İşlemeler hafif kararmış ve kumaş yıpranmıştır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nursel Süzaner Kılıç

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, hazır dantel

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, mine, gonca gül, yıldız çiçeği, yaprak, dilimli yaprak, dal, 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo, fiyonk, püskül

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, mine, gonca gül, yıldız çiçeği, yaprak, dilimli yaprak, dal, 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo, fiyonk ve püskül motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu'nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine vazo, fiyonk, püskül, domates gülü, mine, gonca gül, yıldız çiçeği, yaprak, dilimli yaprak, dal, 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne vazo, domates gülü, mine, gonca gül, yıldız çiçeği, yaprak, dilimli yaprak, dal, filiz, 'C' ve 'S' kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedenine bir merkezden

dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Pullu'nun etek ucu tırtıl tutturma iğne tekniği ile 'C' kıvrımlı dallar, sarma tekniği ile yaprak ve iğne ardı tekniği ile pullarla fiyonk oluşturulan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dal, 'S' kıvrımlı dal, 'C' kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Kol ucuna bitkisel ve nesneli motiflerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin yaka kısmına hazır dantel dikilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.13. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 15

Resim 4.16.a. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden **Resim 4.16.b.** Arka beden

(Behiye Doğan, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Kabaklı Mahallesi, Altıeylül/Balıkesir

İnceleme Tarihi: 17.04.2021

Yapım Tarihi: 20. yüzyıl

Yapan Kişi: Bilinmiyor.

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Behiye Doğan (Kendisinin gelinliği)

Gereçler

Zemin: Atlas

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik

Astar: İnce pamuklu dokuma (Tülbent türü)

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl tutturma
iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe (sıklamen)

İşleme: Gümüş rengi. Bakır rengi

Astar: Beyaz

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Kalp

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri anti-natüralist, kalp motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön ve arka beden yaka çevresi, göğüs bölgesi ve sırt bölgesine kalp, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

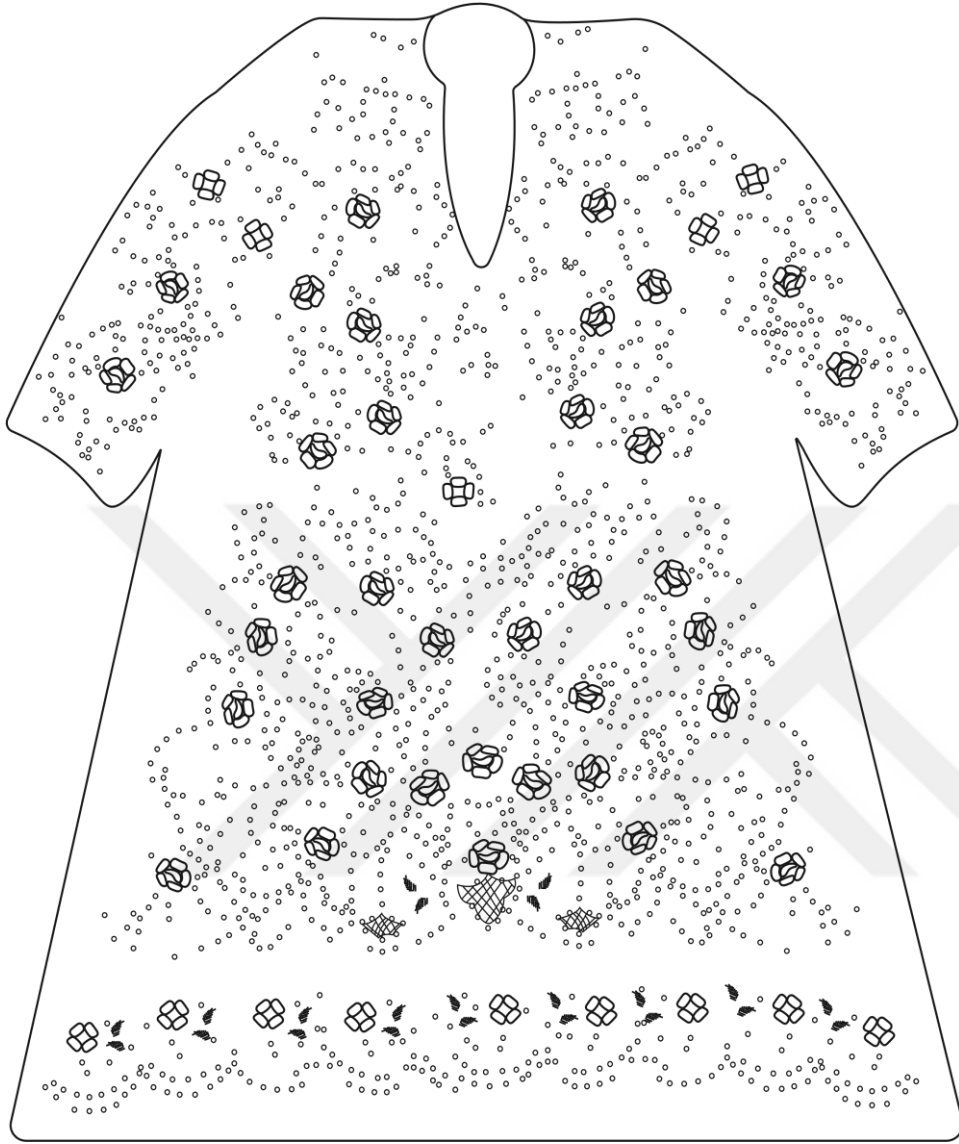
Balıkesir Pullusu gelinliğin ön ve arka beden etek bölümüne kalp, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön ve arka bedeni kapatmıştır. Pullu’nun etek ucuna, tırtıl tutturma iğne tekniği ile hasır iğne tekniği ile sarma tekniği ve iğne ardı teknikleriyle yapılan, bitkisel ve nesneli bezemelerin kullanıldığı kompozisyon düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.14. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 16

Resim 4.17. Balıkesir Pullusu Terlik

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nesrin Kandolu

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Terlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Kutnu kumaş

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği, kösele deri

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, pul tutturma iğne tekniği

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi, yapıştırma

Renk

Zemin: Gri

İşleme: Gümüş rengi

Astar: Gri

Konu: Gül buketi

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz

Nesneli Bezeme: -

Geometrik Bezeme: -

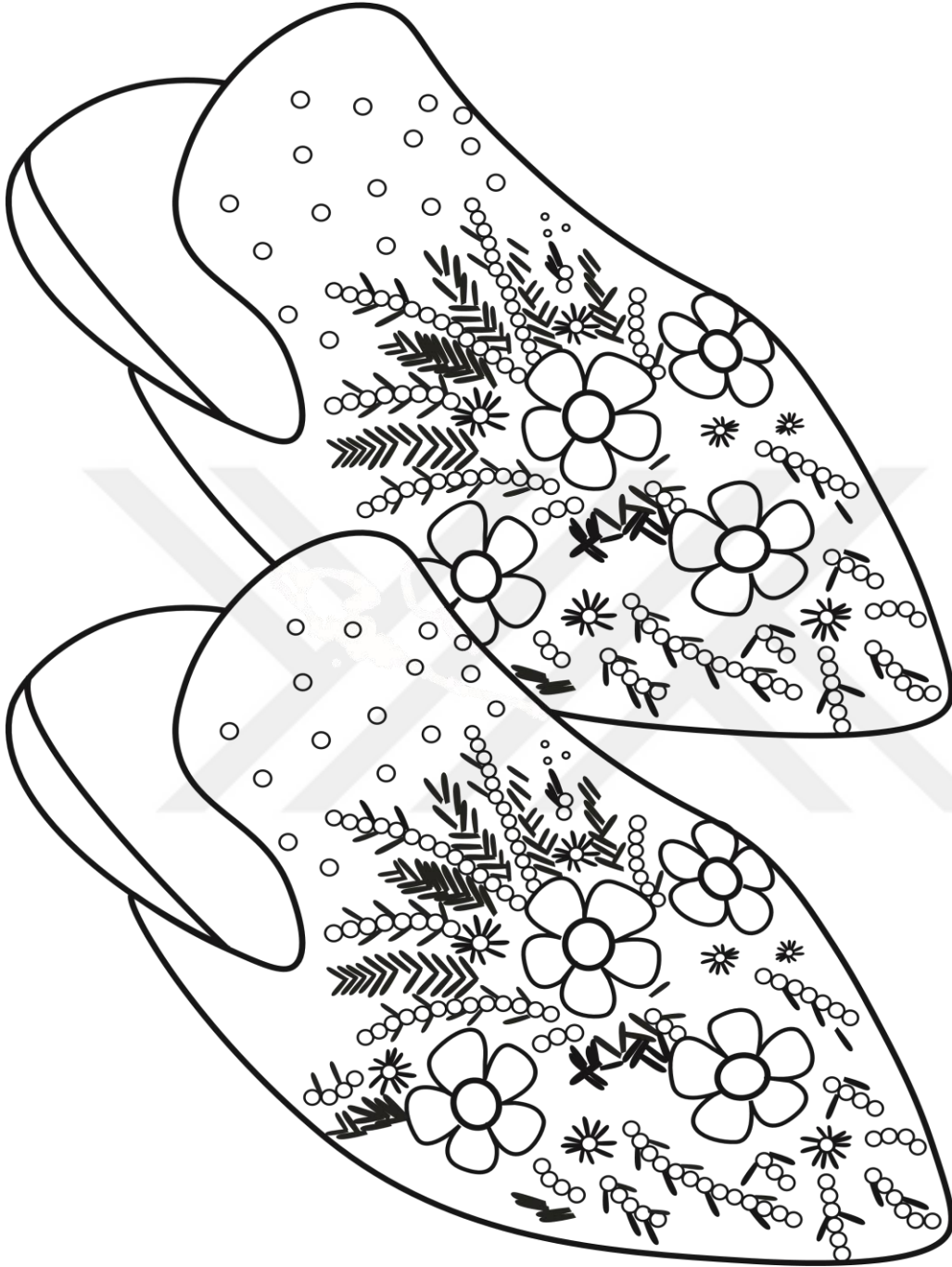
Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz anti-natüralist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir pullusu terliğın, ön yüzeyinde bitkisel bezemelerin oluşturduğu, orta simetrik desen, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Terliğin ön yüzeyinde, boş kalan kısımlara pullar serpiştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu terliğin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

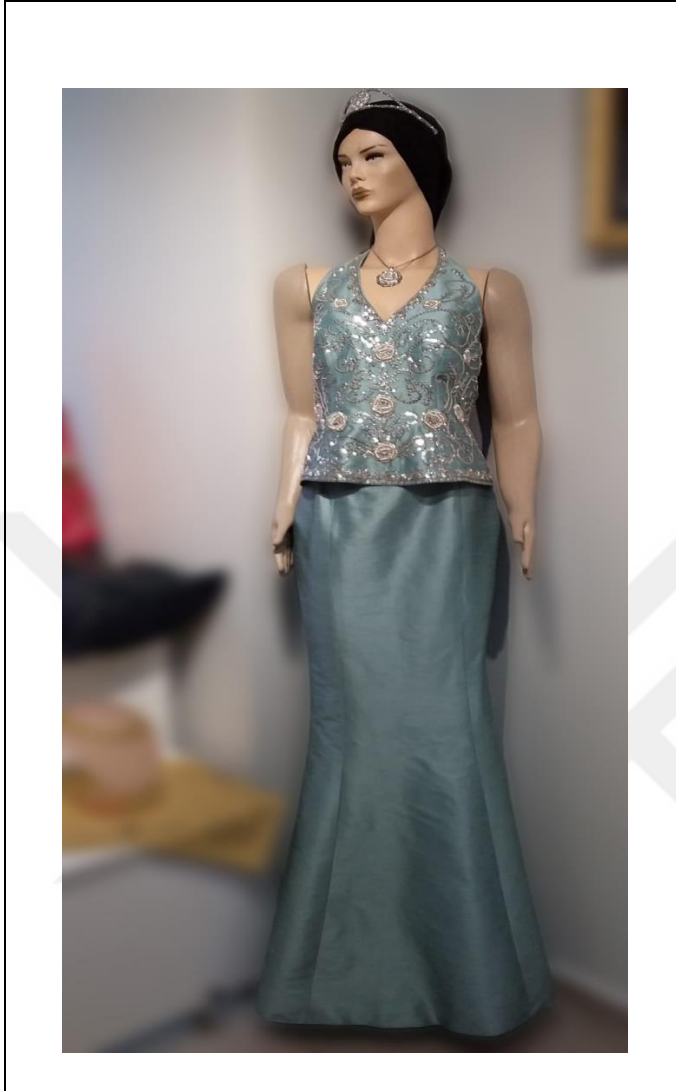

Çizimi

Şekil 4.15. Balıkesir Pullusu Terlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 17

Resim 4.18. Balıkesir Pullusu abiye giysi

(Nurhan Sökmen, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 12.02.2020

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nurhan Sökmen

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Abiye elbise

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nurhan Sökmen

Gereçler

Zemin: Tafta kumaş

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği

Astar: Astar kumaşı

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Turkuaz yeşili

İşleme: Gümüş rengi

Astar: Turkuaz yeşili

Konu: Gül dalları

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, dal, filiz, 'C' ve 'S' kıvrımlı dallar

Nesneli Bezeme: -

Geometrik Bezeme: Üçgen

Biçimlendirme: Domates gülü, dal, filiz, 'C' ve 'S' kıvrımlı dallar, anti-natüralist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon:

İki parçadan oluşan, Balıkesir Pullusu abiye giysinin ön bedeninde domates gülü, dal, filiz, 'C' ve 'S' kıvrımlı dalların oluşturduğu, orta simetrik desen, bağlantılı sıralamalı kompozisyon bir araya getirilerek tek bir bütün halinde sunulmuştur. Bedenin alt

kısmına ve yaka kısmına ‘‘V’’ yaka formunda, üçgen şeklinde düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu abiye giysinin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.16. Balıkesir Pullusu Abiye Giysi (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 18

Resim 4.19. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nesrin Kandolu

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Pamuk saten

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Pamuklu iplik, iğne oyası

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verrev sarma, tırtıl ile hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Koyu yeşil

İşleme: Gümüş rengi

Astar: Koyu yeşil

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, mine, yaprak, dal, 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Vazo

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, mine, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz anti-natüralist, vazo motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu’nun ön beden yaka çevresi, göğüs bölgesine vazo, domates gülü, mine, yaprak, dal, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön beden etek bölümüne vazo, domates gülü, mine, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön etek kısmını bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla kapatmıştır. Pullu’nun üst kısmına, ‘C’ kıvrımlı dallar, yaprak, mine, domates gülü ve filiz ile oluşturulan motif düzgün sıralama ile sınırlandırılmıştır.

Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, yaprak, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Kol ucuna bitkisel bezemelerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

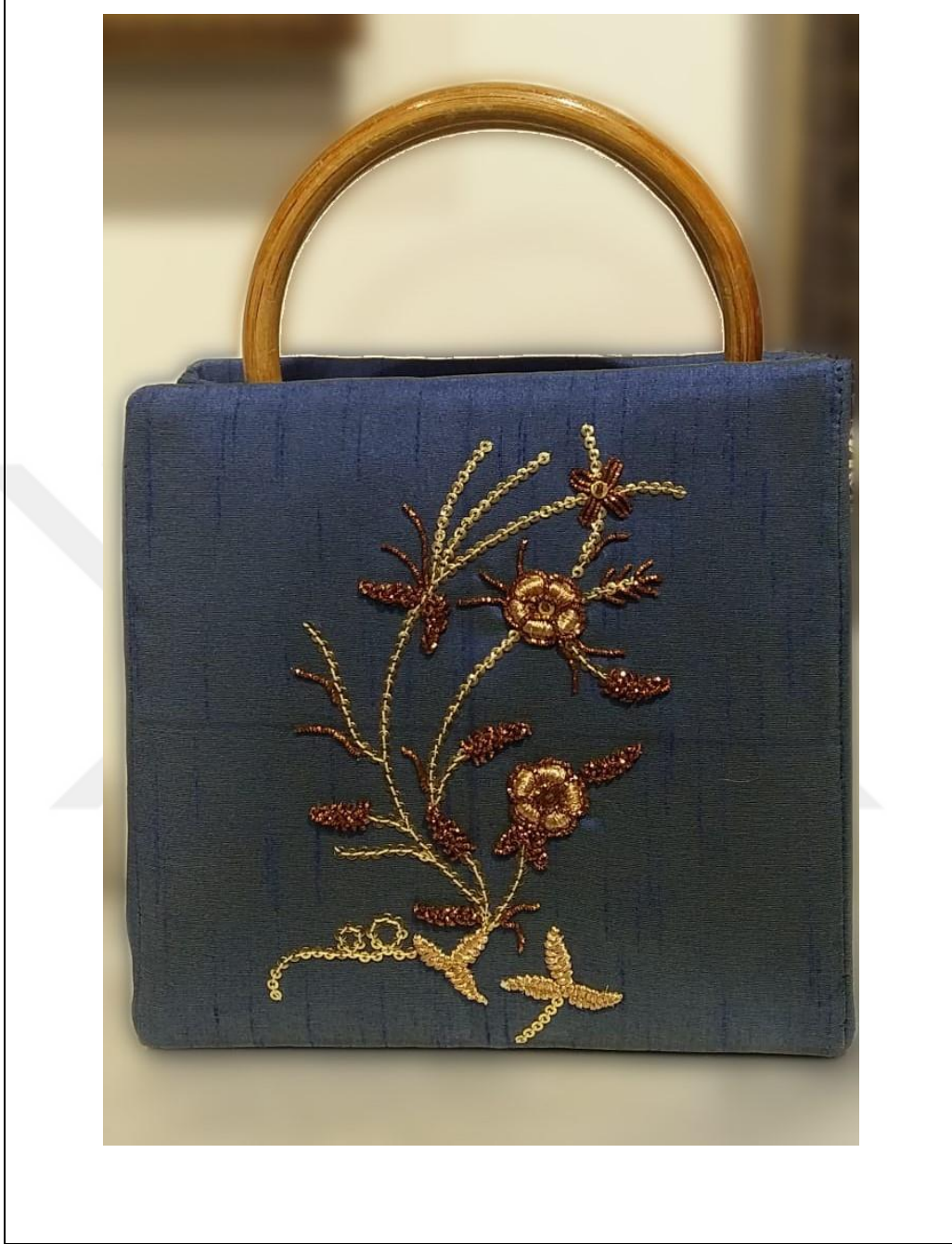
Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.17. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 19

Resim 4.20. Balıkesir Pullusu çanta

(Nurhan Sökmen, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 12.02.2020

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nurhan Sökmen

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Çanta

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nurhan Sökmen

Gereçler

Zemin: Katkılı janjanlı hint kumaşı

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği

Astar: Astar kumaşı

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Mavi

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Mavi

Konu: Gül dalı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz

Nesneli Bezeme: -

Geometrik Bezeme: -

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz anti-natüralist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir pullusu çantanın, ön yüzeyinde bitkisel bezemelerin oluşturduğu, orta simetrik desen, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu çantanın motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.18. Balıkesir Pullusu Çanta (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 20

Resim 4.21. Balıkesir Pullusu terlik

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 21. Yüzyıl

Yapan Kişi: Nesrin Kandolu

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış

Tür: Terlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Kutnu kumaş

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği, kösele deri

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, pul tutturma iğne tekniği

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi, yapıştırma

Renk

Zemin: Ekru

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: Ekru

Konu: Gül buketi

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz

Nesneli Bezeme: -

Geometrik Bezeme: -

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz anti-natüralist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir pullusu terliğin, ön yüzeyinde bitkisel bezemelerin oluşturduğu, orta simetrik desen, domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur. Terliğin ön yüzeyinde, boş kalan kısımlara pullar serpiştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu terliğin motifleri altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.19. Balıkesir Pullusu Terlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 21

Resim 4.22. Balıkesir Pullusu gelinlik ön beden

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi:

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nesrin Kandolu

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Gelinlik

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Pamuk saten

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği, iğne oyası

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile verev sarma, tırtıl ile hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Pembe

İşleme: Gümüş rengi, bakır rengi

Astar: Pembe

Konu: Hayat Ağacı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, mine, yaprak, dal, 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, filiz

Nesneli Bezeme: Kalp

Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, mine, yaprak, dal, 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, filiz anti-natüralist, kalp motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu'nun ön beden yaka çevresi, göğüs bölgesine kalp, domates gülü, mine, yaprak, dal, 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu gelinliğin ön beden etek bölümüne kalp, domates gülü, mine, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallardan oluşan motif düzgün ve bağlantılı sıralama ile ön etek kısmını bir merkezden dağılan sıralamalarla oluşturulmuş kompozisyonla kapatmıştır. Pullu’nun üst kısmına, ‘S’ ve ‘C’ kıvrımlı dallar, domates gülü, filiz ile oluşturulan motif bir merkezden dağılan kompozisyon ile sınırlandırılmıştır.

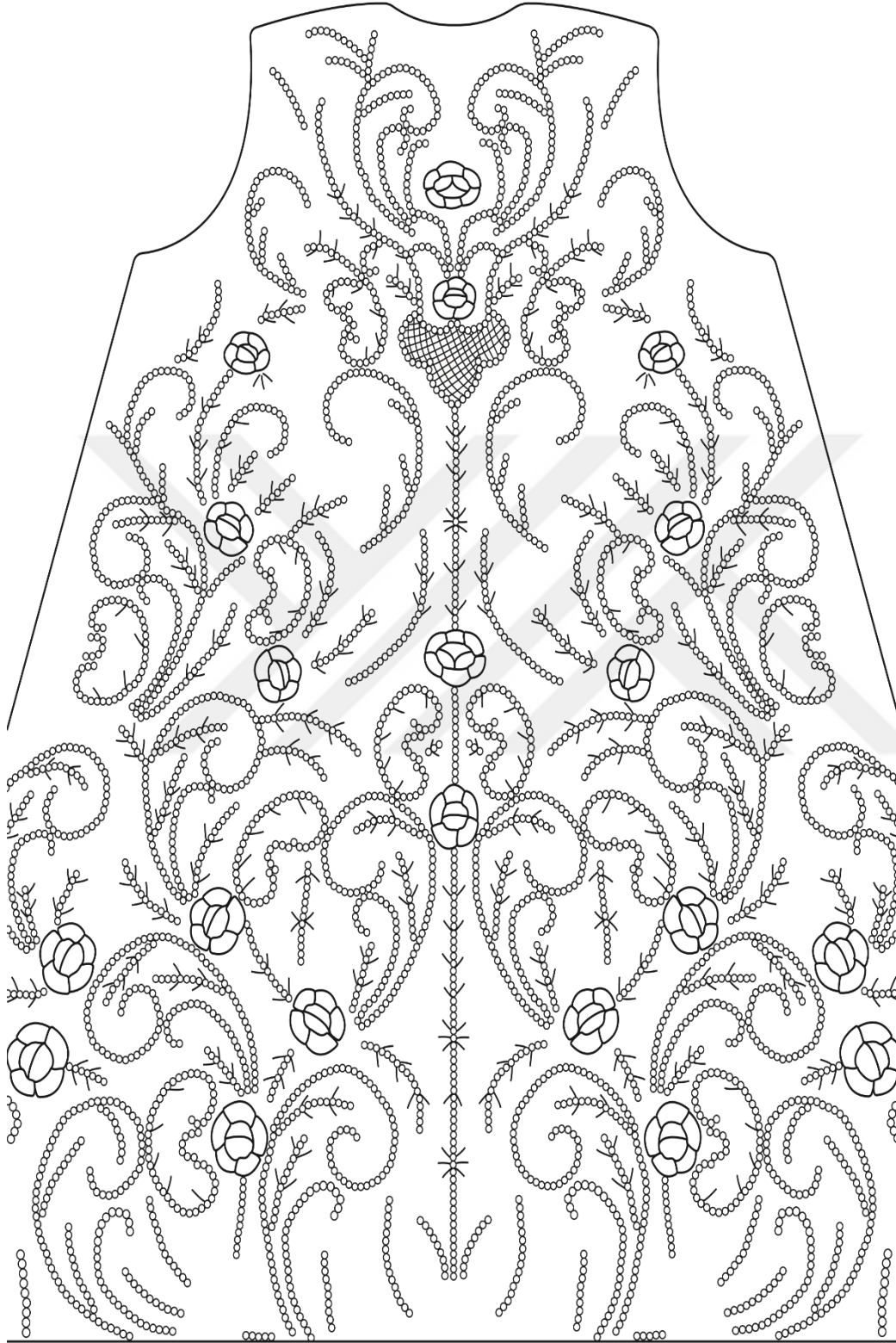
Balıkesir Pullusu gelinliğin kol ünitelerine domates gülü, dal, ‘S’ kıvrımlı dal, ‘C’ kıvrımlı dallardan oluşan motif omuza doğru dal kıvrımlarıyla yönlendirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Kol ucuna bitkisel bezemelerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir pullusu gelinliğin, kol uçlarına ve yaka kısmına, iğne oyası dantel yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu gelinliğin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.20. Balıkesir Pullusu Gelinlik (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 22

Resim 4.23. Balıkesir Pullusu saat

(Nurhan Sökmen, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 12.02.2020

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nurhan Sökmen

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Saat

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nurhan Sökmen

Gereçler

Zemin: Akfil kumaş

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği

Astar: Keten astar

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Kırmızı

İşleme: Gümüş rengi

Astar: Kırmızı

Konu: Gül dalları

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yaprak, dal, filiz

Nesneli Bezeme: -

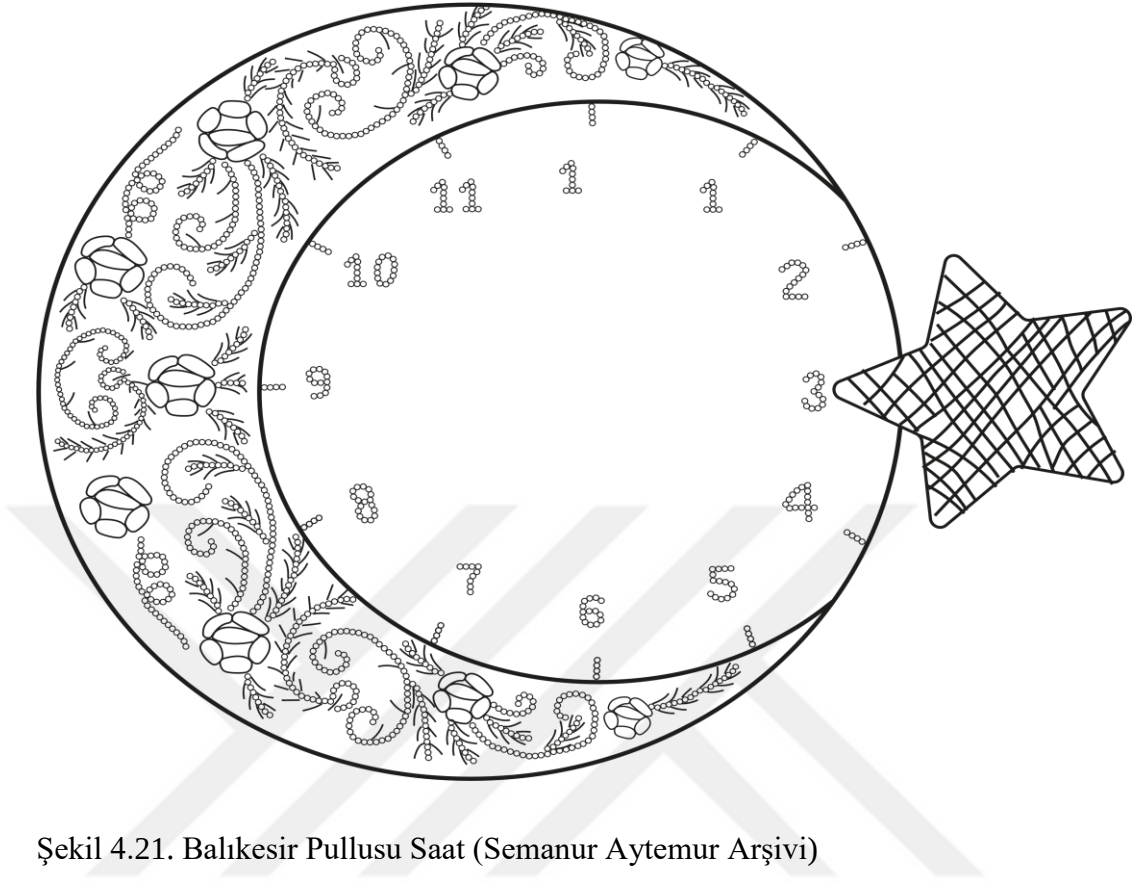
Geometrik Bezeme: Düz çizgi

Biçimlendirme: Domates gülü, yaprak, dal, filiz anti-natüralist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu saat, ay ve yıldız şeklinden oluşmaktadır. Saatin ay kısmının ön yüzeyi, domates gülü, yaprak, dal, filiz motiflerinin oluşturduğu, bitkisel bezemeli orta simetrik desen, bağlantılı sıralamalı kompozisyon ile oturtulmuştur. Yıldız kısmı ise, atma işi ile işlenmiştir.

Balıkesir Pullusu saatin motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.21. Balıkesir Pullusu Saat (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 23

Resim 4.24. Balıkesir Pullusu örtü

(Nesrin Kandolu, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 31.03.2021

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nesrin Kandolu

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış

Tür: Örtü

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nesrin Kandolu

Gereçler

Zemin: Fay kumaş

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği

Astar: Fay kumaş

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl ile hasır iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi

Renk

Zemin: Ekru

İşleme: Gümüş rengi, bakır rengi

Astar: Ekru

Konu: Fiyonklu gül dalı

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz

Nesneli Bezeme: Fiyonk

Geometrik Bezeme: -

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, yaprak, dal, filiz anti-natüralist, fiyonk motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir pullusu örtünün, ön yüzeyinde, bitkisel bezemelerin oluşturduğu, bağlantılı ve atlamalı sıralamalı desen, domates gülü, yıldız çiçeği,

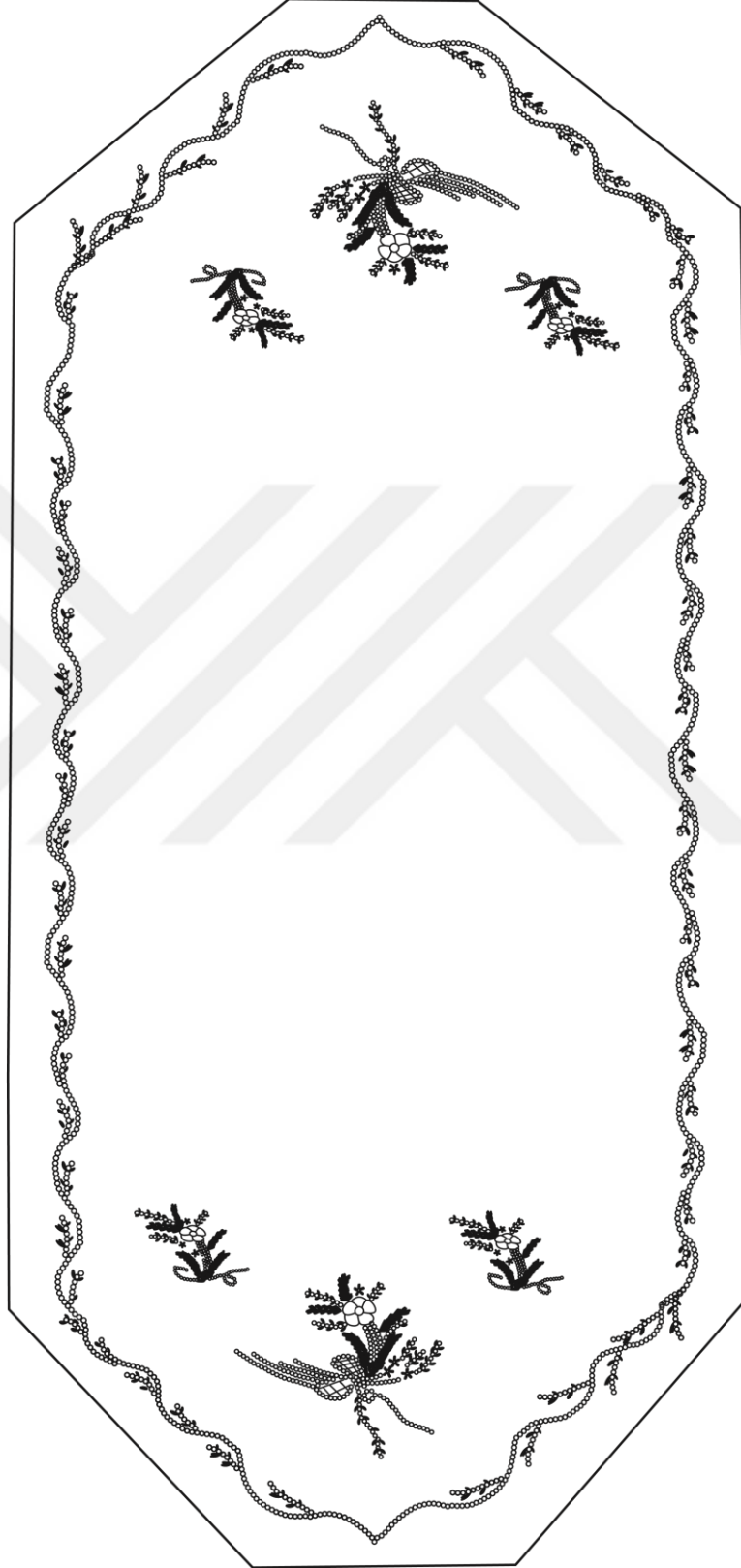
yaprak, dal, filiz motifleri bir araya getirilerek kompozisyon tek bir bütün halinde sunulmuştur.

Desen örtünün iki kenarına, simetrik biçimde yerleştirilmiştir. Örtünün kenar kısımlarına, ‘S’ ve ‘C’ kıvrımlardan oluşan, kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu örtünün motifleri gümüş rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.22. Balıkesir Pullusu Örtü (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 24

Resim 4.25.a. Balıkesir Pullusu cepken-yelek ön beden **Resim 4.25.b.** Arka beden

(Nurhan Sökmen, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 12.02.2020

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nurhan Sökmen

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Cepken-Yelek

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nurhan Sökmen

Gereçler

Zemin: Pamuk saten

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Dikiş ipliği

Astar: Astar kumaşı

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği

Kenar Temizleme: Elde baskı dikişi, makine dikişi

Renk

Zemin: Su yeşili

İşleme: Gümüş rengi, bakır rengi

Astar: Su yeşili

Konu: Gül dalları

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, yıldız çiçeği, mine, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallar

Nesneli Bezeme: -

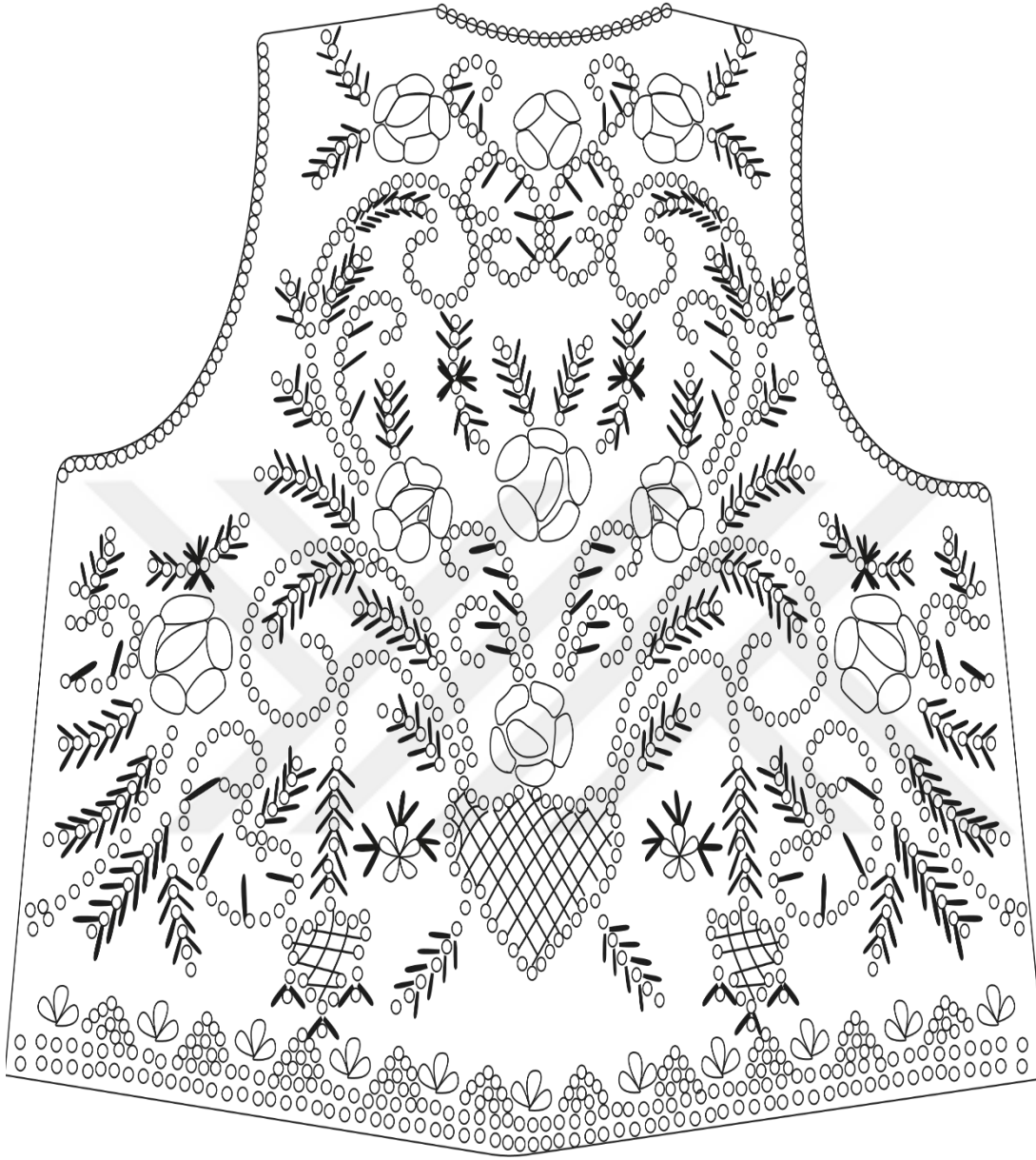
Geometrik Bezeme: Üçgen

Biçimlendirme: Domates gülü, yıldız çiçeği, mine, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallar anti-natüralist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu yeleğın ön bedeninde, domates gülü, yıldız çiçeği, mine, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dalların oluşturduğu, bağlantılı sıralamalı desen kullanılmıştır. Arka bedeninde ise, bitkisel motiflerle orta simetrik bir desen oluşturulmuş olup, bağlantılı sıralamalı bir kompozisyonla bütün bedeni kapatmıştır. Cepkenin ön kenar kısımlarına ve arka kısmının ucuna bitkisel motiflerin ve geometrik motiflerin kullanıldığı, düzgün sıralamalı kenar suyu yerleştirilmiştir.

Balıkesir Pullusu cepkenin motifleri gümüş rengi ve kahverengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.23. Balıkesir Pullusu Cepken-Yelek (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 25

Resim 4.26.a. Balıkesir Pullusu sehpa

Resim 4.26.b. Yakın çekimi

(Nurhan Sökmen, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 12.02.2020

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nurhan Sökmen

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış

Tür: Sehpa

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nurhan Sökmen

Gereçler

Zemin: Hint ipeği

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Bükümlü kalın gümüş renk iplik, yapıştırıcı

Astar: -

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği

Kenar Temizleme: Yapıştırma

Renk

Zemin: Ekru

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: -

Konu: Gül dalları

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, lale, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallar

Nesneli Bezeme: -

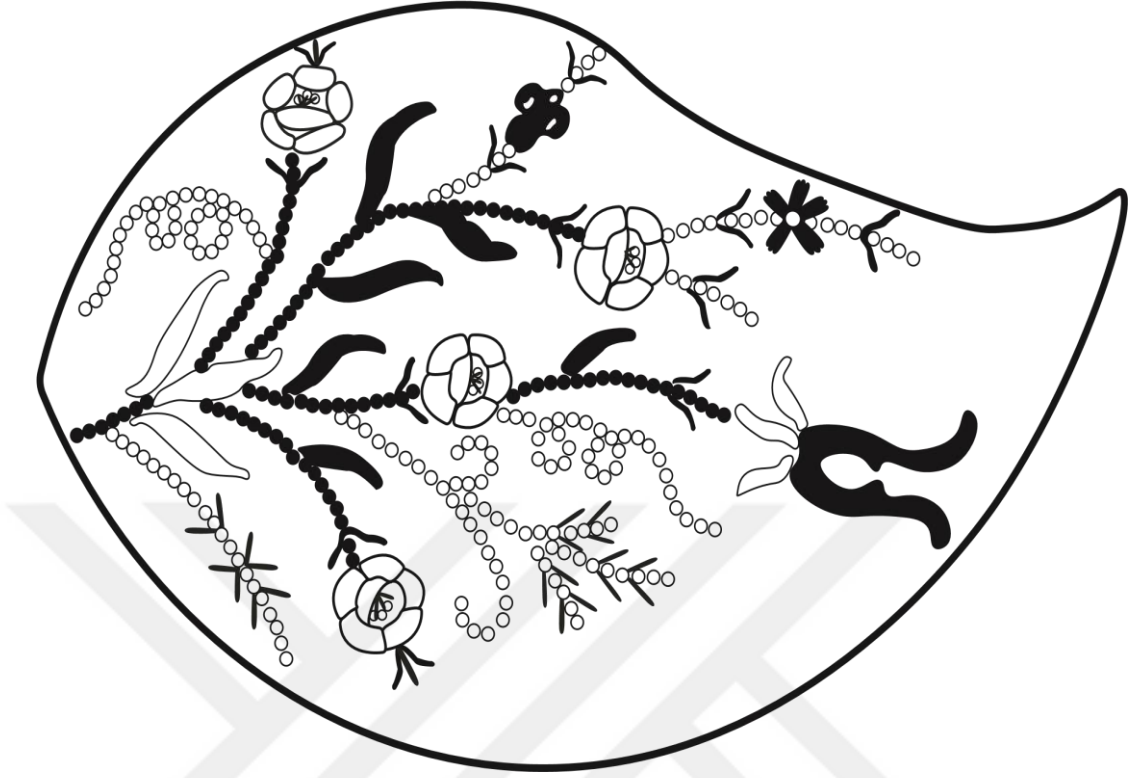
Geometrik Bezeme: -

Biçimlendirme: Domates gülü, lale, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallar anti-natüralist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

Kompozisyon: Balıkesir Pullusu sehpanın yüzeyine, bitkisel bezemelerin oluşturduğu, bağlantılı sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon yerleştirilmiştir. Sehpanın yan kısmına ayna konulmuştur. Sehpanın kenar kısımlarına, bükümlü kalın gümüş renk iplik yapıştırılmıştır.

Balıkesir Pullusu aynanın motifleri kahverengi, bakır ve altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.24. Balıkesir Pullusu Sehpa (Semanur Aytemur Arşivi)

BİLGİ FORMU 26

Resim 4.27. Balıkesir Pullusu ayna

(Nurhan Sökmen, 2021)

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi: Balıkesir

İnceleme Tarihi: 12.02.2020

Yapım Tarihi: 21. yüzyıl

Yapan Kişi: Nurhan Sökmen

Mevcut Durum: Eser sağlamdır.

Onarım Durumu: Onarılmamış.

Tür: Ayna

Yöredeki Adı: Balıkesir Pullusu

Kaynak Kişi: Nurhan Sökmen

Gereçler

Zemin: Hint ipeği

İşleme: Pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuk iplik, tırtıl

Kenar Temizleme: Polyester obje, yapıştırıcı

Astar: -

Teknik

İşleme: İğne ardı tekniği, sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, hasır iğne tekniği, atma işi

Kenar Temizleme: Yapıştırma

Renk

Zemin: Ekru

İşleme: Altın rengi, bakır rengi

Astar: -

Konu: Gül dalları

Bitkisel Bezeme: Domates gülü, lale, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallar

Nesneli Bezeme: Kalp

Geometrik Bezeme: -

Biçimlendirme: Domates gülü, lale, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallar anti-natüralist, fiyonk motifi de sürrealist bir yaklaşımla somut olarak şekillendirilmiştir.

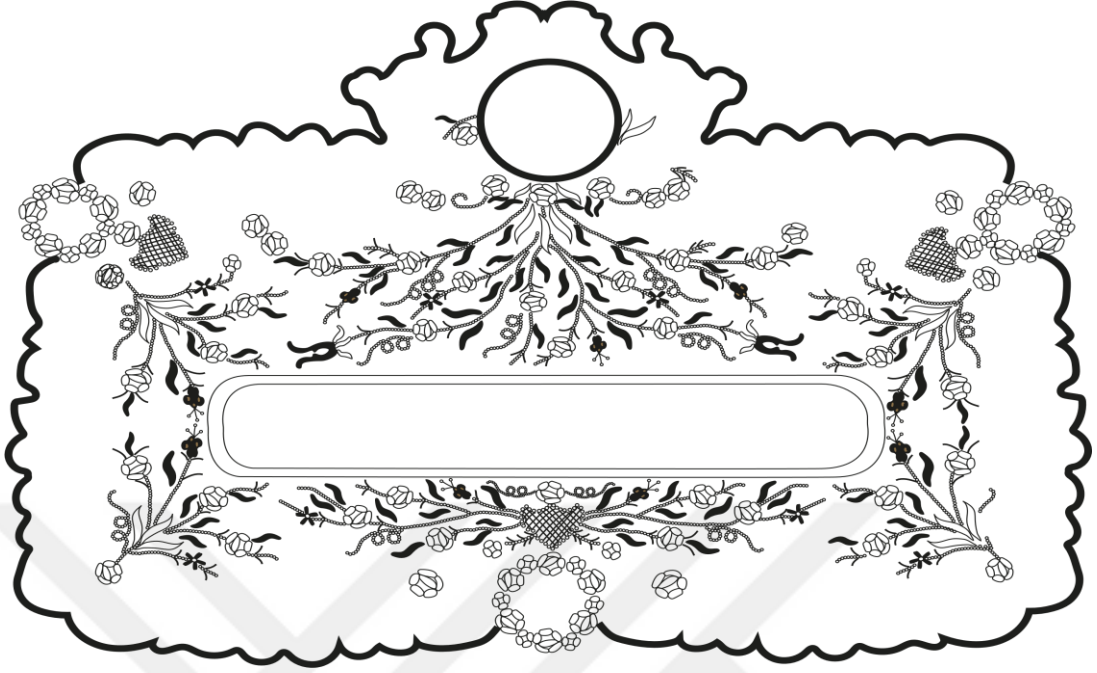
Kompozisyon: Balıkesir Pullusu aynanın yüzeyine, domates gülü, lale, yaprak, dal, filiz, ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dallar ve kalp motifinin oluşturduğu orta simetrik desen, bağlantılı sıralamalı kompozisyon bir araya getirilerek tek bir bütün halinde sunulmuştur. Aynanın dört kenarına, simetrik olarak aynı desen yerleştirilmiştir. Küçük yuvarlak ayna kenarlarına, bir büyük bir küçük domates gülü motifi

yapıştırılmıştır. İşlemesi tamamlanan, Balıkesir Pullusu'nun üzerine, polyester obje, dikdörtgen ve yuvarlak aynalar yapıştırılmıştır.

Balıkesir Pullusu aynanın motifleri kahverengi, bakır ve altın rengi ile renklendirilmiştir.

Çizimi

Şekil 4.25. Balıkesir Pullusu Ayna (Semanur Aytemur Arşivi)

4.2. Bilgi Formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde bilgi formlarından elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek araştırmanın alt amaçları doğrultusunda yorumlanmıştır.

4.2.1. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Yapılış Tarihi

Araştırma kapsamına alınan işlemelerin yapım tarihini belirlemek için yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.1'de sunulmuştur.

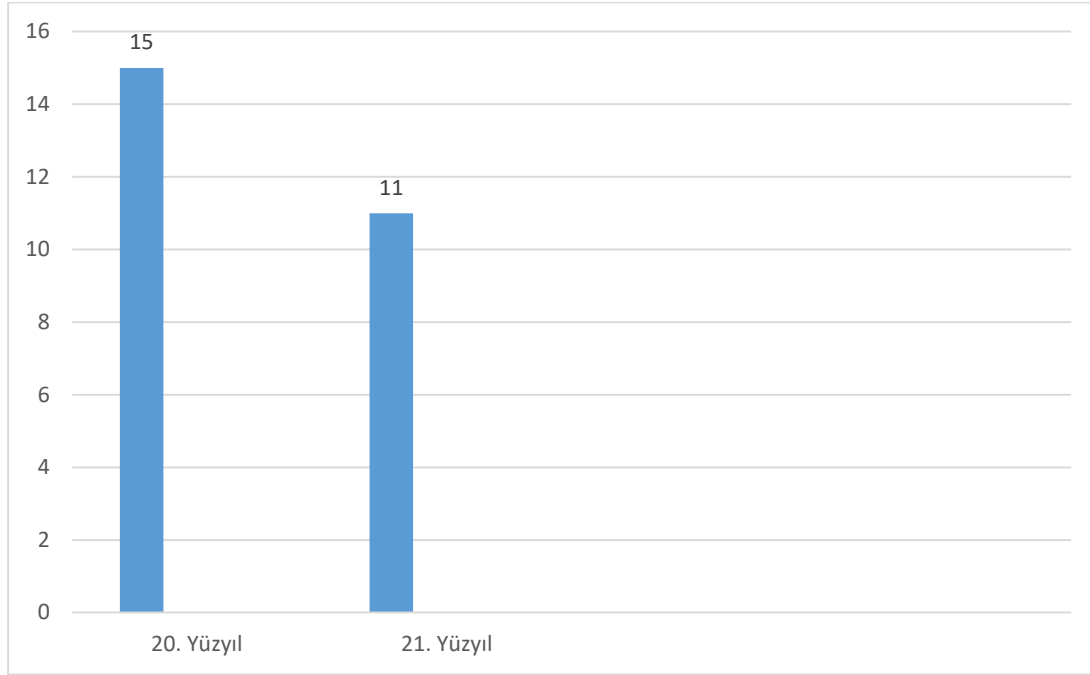
Balıkesir Pullusu İşlemelerin Yapılış Tarihi		
	f	%
20. Yüzyıl	15	57.69
21. Yüzyıl	11	42.30
TOPLAM	26	100

n:26

Çizelge 4.1. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Yapılış Tarihi

Çizelge 4.1 incelendiğinde, Balıkesir Pullusu işlemelerin % 57.6'sının 20. yüzyıla, %42.3'ünün ise 21. yüzyıla ait olduğu belirlenmiştir.

Bu bulgulara göre, 1900-2000' li yıllarda Balıkesir Pullusu üretiminin, daha çok yapıldığı fakat son yıllarda da artış gözlemlendiği tespit edilmiştir.

Şekil 4.26. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Yapılış Tarihi

4.2.2. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Bugünkü Durumu

Araştırma kapsamına alınan işlemlerin mevcut durumunu belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.2'de sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu İşlemelerin Bugünkü Durumu		
	F	%
İşlemler kararmış	4	15.38
Kumaş rengi solmuş	2	7.69
Kumaş yıpranmış	7	26.92
Lekeli	1	3.84
Sağlam	19	73.07
Onarım görmemiş	26	100

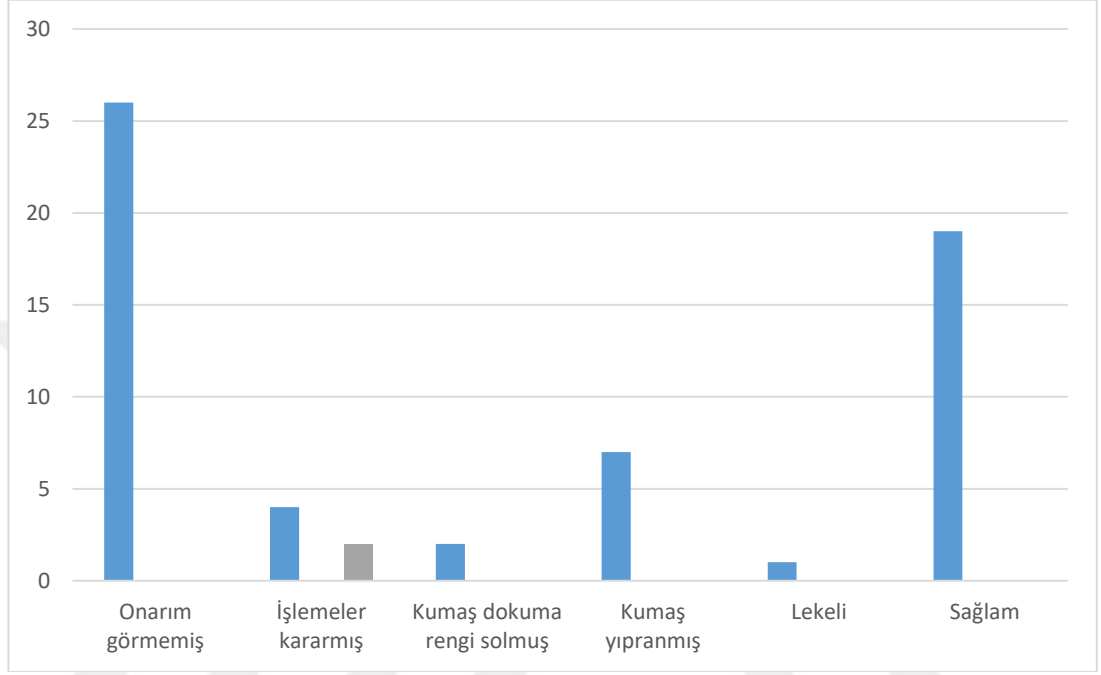
n:26

Çizelge 4.2. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Bugünkü Durumu

Çizelge 4.2 incelendiğinde, Balıkesir Pullusu işlemlerin %73'ünün sağlam, %26.9'unun zemin kumaşında yıpranma, %15.3'ünün işlemlerinde kararma, %7.6'sında zemin kumaş renginde solma ve %3.8'inde lekelenmelerin olduğu tespit

edilmiştir. İşlemelerin çoğunun sağlam olduğu ve %100'ünün onarılmadığı görülmektedir.

Bu bulgulara göre, koleksiyon sahibi olan kişilerin, etnografik değeri olan eserleri çok iyi saklama koşullarında muhafaza ettiği görülmektedir.

Şekil 4.27. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Bugünkü Durumu

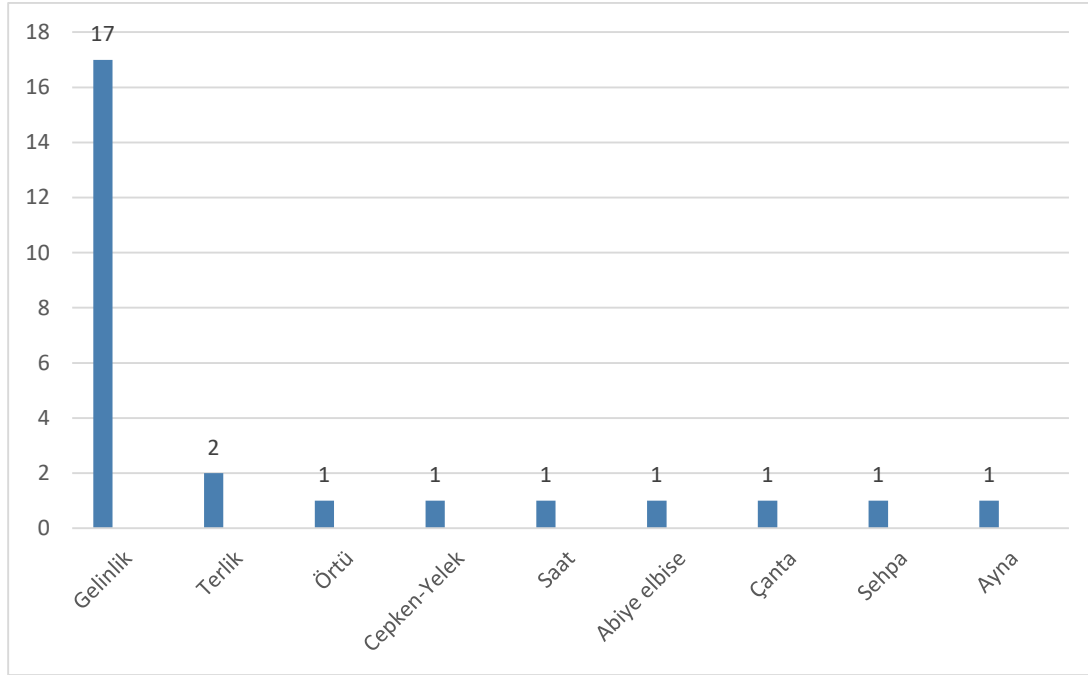
4.2.3. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Türleri

Araştırmaya dahil edilen işleme türlerini belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.3'te sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu İşlemelerin Türleri		
	f	%
Gelinlik	17	65.38
Terlik	2	7.69
Örtü	1	3.84
Cepken-Yelek	1	3.84
Saat	1	3.84
Abiye Giysi	1	3.84
Çanta	1	3.84
Sehpa	1	3.84
Ayna	1	3.84
TOPLAM	26	100

n:26

Çizelge 4.3. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Türleri

Şekil 4.28. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Türleri

Çizelge 4.3 incelendiğinde, %65,3’ünde gelinlik, %7,6’sında terlik, % 3,8’inde örtü, cepken, saat, abiye elbise, çanta, sehpa ve ayna olarak çeşitlendirildiği görülmektedir.

Bu bulgulara göre, son yıllarda yenilik arayışına girildiği ve giyim-kuşam, aksesuar, ev aksesuarı vb. olarak çeşitlendirildiği görülmektedir.

4.2.4. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemin-İşleme-Kenar Temizleme ve Astar da Kullanılan Gereçleri

Araştırma kapsamına alınan işlemlerin zemin-işleme-kenar temizleme ve astarda kullanılan malzemeleri belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.4’de sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemin-İşleme-Kenar Temizleme ve Astarla Kullanılan Gereçleri			f	%
Zemin Gereçleri	Bitkisel Kaynaklı	Pamuk Saten	3	11.53
		Akfil	1	3.84
	Hayvansal Kaynaklı	Atlas	15	57.69
		Hint ipeği	2	7.69
		Kutnu Kumaş	2	7.69
		Tafta Kumaş	1	3.84
	Bitkisel ve Hayvansal Kaynaklı	Katkılı Janjanlı Hint Kumaşı	1	3.84
İşleme Gereçleri	Bitkisel Kaynaklı	Pamuk İplik	26	100
		Yorgan İpliği	26	100
	Madensel Kaynaklı	Metal Pul	26	100
		Kurt	2	7.69
		Tırtıl	26	100
	Hayvansal ve Madensel Kaynaklı	Kılaptan	26	100
Astarlama Gereçleri	Bitkisel Kaynaklı			
		İnce Pamuklu Dokuma (Tülbent Türü)	6	23.07
		Keten Astar	15	57.69
	Bitkisel ve Kimyasal Kaynaklı	Fay Kumaş	1	3.84
		Astarlık Kumaş	3	11.53
Kenar Temizleme Gereçleri	Bitkisel Kaynaklı	Pamuklu iplik	14	53.84
	Hayvansal Kaynaklı	İpek iplik	2	7.69
		Kösele Deri	2	7.69
	Madensel Kaynaklı	Kalın Bükümlü Gümüş Renk İplik	1	3.84
	Kimyasal Kaynaklı	Hazır Dantel	6	23.07
		Dikiş İpliği	8	30.76
		Yapıştırıcı	2	7.69
		Polyester obje	1	3.84

n:26

Çizelge 4.4. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemin-İşleme-Kenar Temizleme ve Astarla Kullanılan Gereçleri

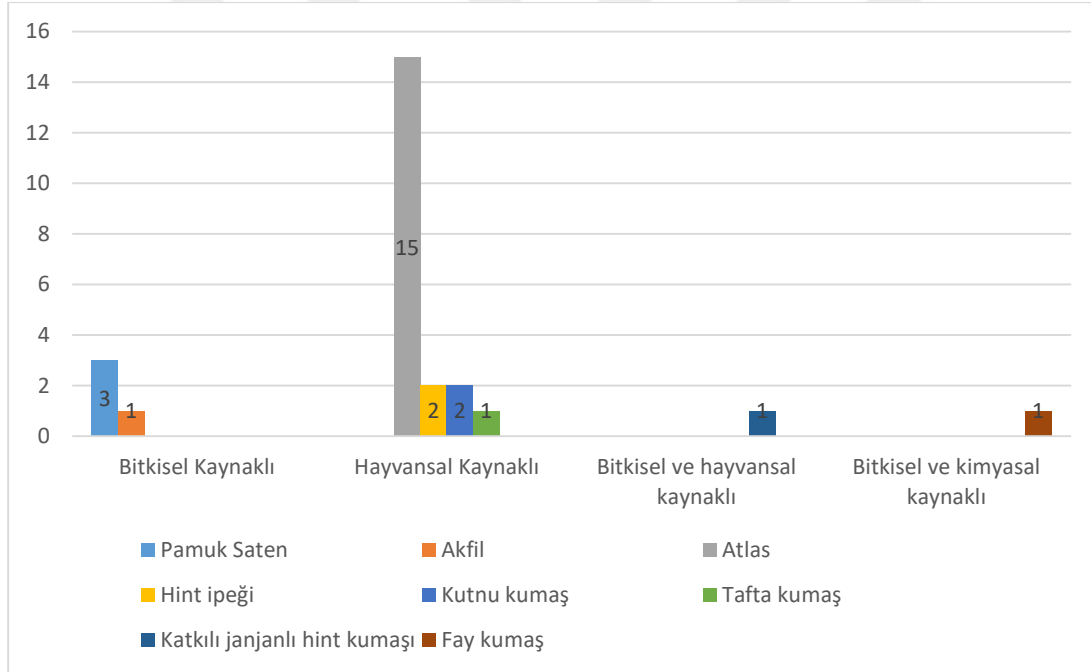
Çizelge 4.4. incelendiğinde Balıkesir Pullusu işlemelerin zemininde %57,6'sında atlas, %11,5'inde pamuk saten, %7,6'sında kutnu kumaş ve hint ipeği %3,8'inde de akfil, katkılı janjanlı hint kumaşı ve tafta kumaşın kullanıldığı tespit edilmiştir.

Balıkesir Pullusu'nun işlemelerinde %100'ünde metal pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuklu iplik ve tırtıl, %7,6'sında kurt kullanıldığı belirlenmiştir.

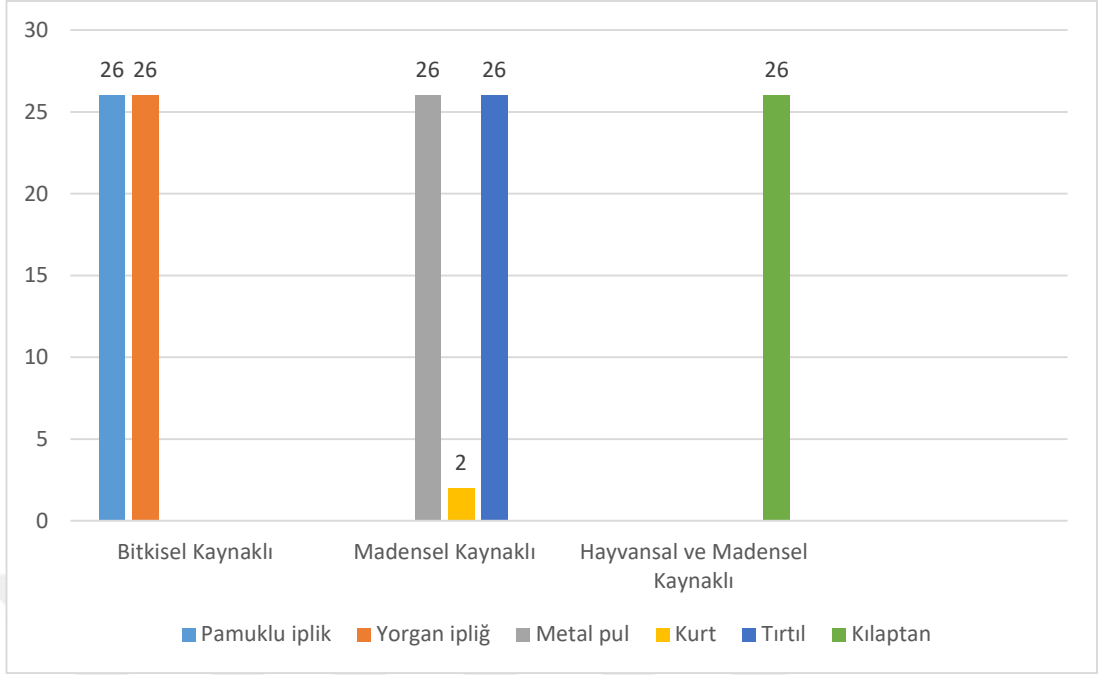
İşlemelerin astarlarında %57,6'sında keten kumaş, %23'ünde ince pamuklu dokuma, %11,5'inde astarlık kumaş ve %3,8'inde ise fay kumaşı kullanılmıştır.

Kenar temizleme gereçleri olarak, %53.8'inde pamuklu iplik, %30,7'sinde dikiş ipliği, %23'ünde hazır dantel, %7,6'sında ipek iplik, kösele deri ve yapıştırıcı, %3.8'inde ise, kalın bükümlü gümüş renk iplik ve polyester obje kullanılmıştır.

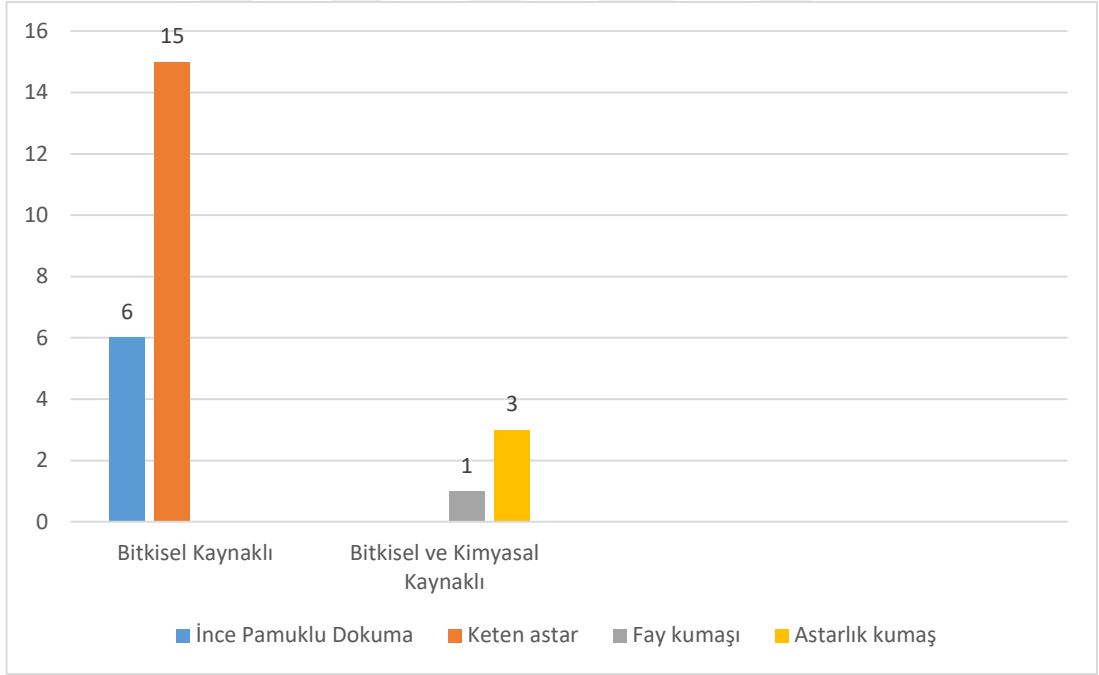
Bu bulgulara göre, Balıkesir Pullusu orijinal gelinliğin, ipek zeminler üzerine yapıldığı tespit edilmiştir. Balıkesir Pullusu işleminin ana malzemelerinin metal pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuklu iplik ve tırtıl olduğu görülmektedir. İşlemelerin kenar temizleme ve astarda çoğunlukla hammaddelerine bağlı olarak bitkisel, madensel, hayvansal-madensel ve bitkisel-kimyasal kaynaklı gereçlerin seçilerek kullanıldığı belirlenmiştir.

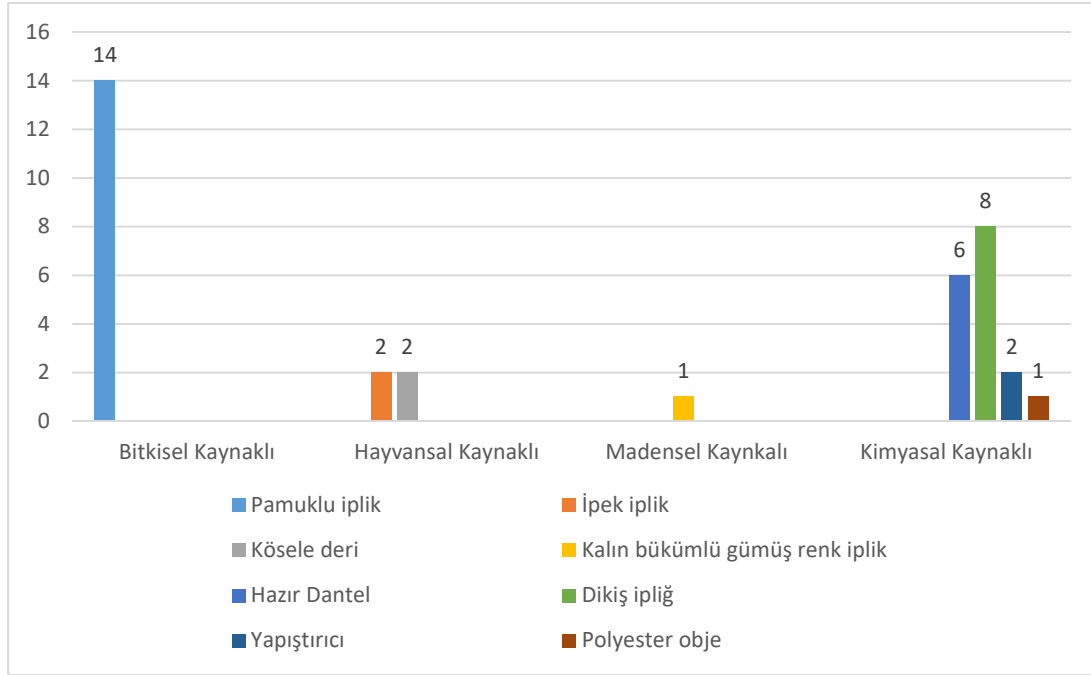
Şekil 4.29. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemininde Kullanılan Gereçler

Şekil 4.30. Balıkesir Pullusu'nun İşlemelerinde Kullanılan Gereçler

Şekil 4.31. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Kullanılan Astarlama Gereçleri

Şekil 4.32. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Kullanılan Kenar Temizleme Gereçleri

4.2.5. Balıkesir Pullusu İşlemelerinde Uygulanan İşleme ve Kenar Temizleme Teknikleri

Araştırma kapsamına alınan Balıkesir Pullusu işleme ve kenar temizlemesinde uygulanan teknikleri belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.5’de sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu İşlemelerinde Uygulanan İşleme ve Kenar Temizleme Teknikleri					f	%	
Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Uygulanan Teknikler	İşleme Teknikleriyle Yapılan Süslemeler	Dokumanın İplikleri Kapatılarak Uygulanan Teknikler	Atma İğne Teknikleri	Jakobyen atma iğne tekniği		20	76,92
			Kapama İğne Teknikleri	Sarma iğne tekniği	Hasır iğne tekniği	7	26.92
					Yarmalı sarma iğne tekniği	2	7.69
					Kabartma sarma iğne tekniği	26	100
			Pul tutturma iğne tekniği		2	7.69	
			Tırtıl tutturma iğne tekniği		26	100	
			Tırtıl ile verev sarma		16	61.53	
			Tırtıl ile hasır iğne		12	46.15	
			Tırtıl ile sap işi iğne tekniği		3	11.53	
			Kurt tutturma iğne tekniği		2	7.69	
		Dokumanın İplikleri Üzerinde Yürütülerek Uygulanan Teknikler	Serbest Stil Uygulanan İğne Teknikleri	İğne ardı tekniği		26	100
	Oya ve Hazır Gereçlerle Yapılan Süslemeler						
		İğne Oyası				2	7.69
		Hazır dantel				2	7.69
Balıkesir Pullusu İşlemelerin Kenar Temizlemelerinde Uygulanan Teknikler	Makine ile yapılan dikiş teknikleri	Makinada düz dikiş tekniği				23	88.46
	El ile yapılan dikiş teknikleri	Elde baskı dikişi				24	92.30

n: 26

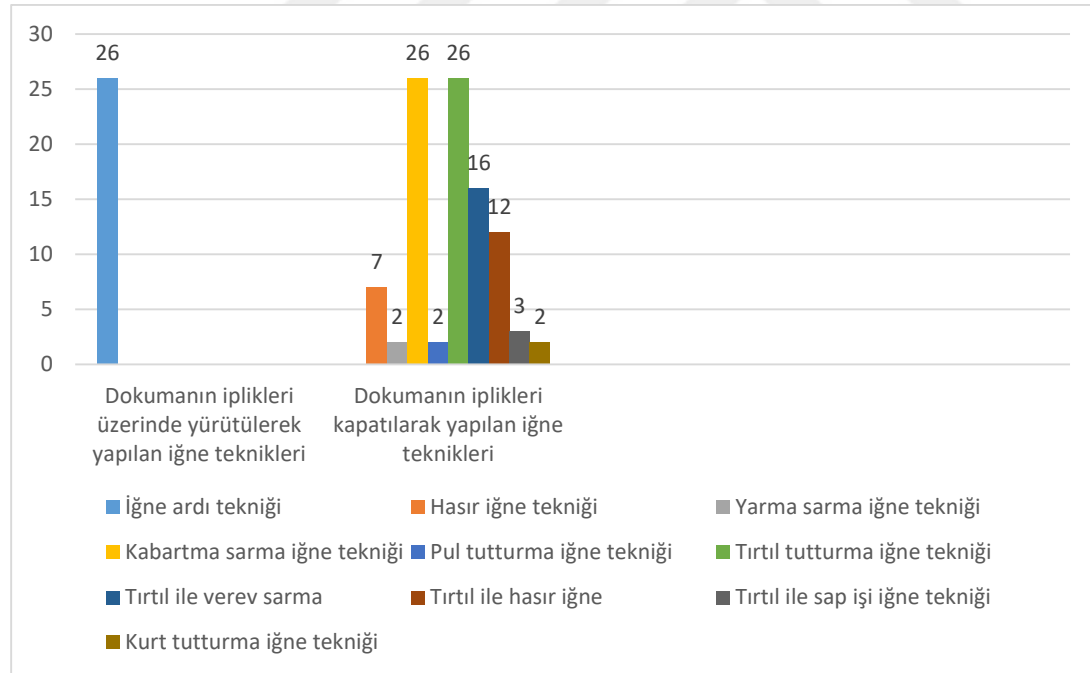
Çizelge 4.5. Balıkesir Pullusu İşlemelerinde Uygulanan İşleme ve Kenar Temizleme Teknikleri

Çizelge 4.5 incelendiğinde işleme tekniklerinden dokumanın iplikleri kapatılarak uygulanan, kapama iğne tekniği çeşitlemelerinden olan kabartma sarma iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniğinin, işlemlerde %100'ünde uygulandığı tespit edilmiştir. İşlemlerin 61,5'inde tırtıl ile verev sarma, %46'sında tırtıl ile hasır iğne, %26,9'unda hasır iğne, %11,5'inde tırtıl ile sap işi iğne tekniği, % 7,6'sında yarmalı sarma iğne tekniği, pul tutturma iğne tekniği, kurt tutturma iğne tekniklerinin uygulandığı belirlenmiştir. Eserlerde atma iğne tekniği olan jakobyen atma %76,9'unda ve serbest stil yapılan iğne ardı tekniği %100'ünde uygulanmıştır.

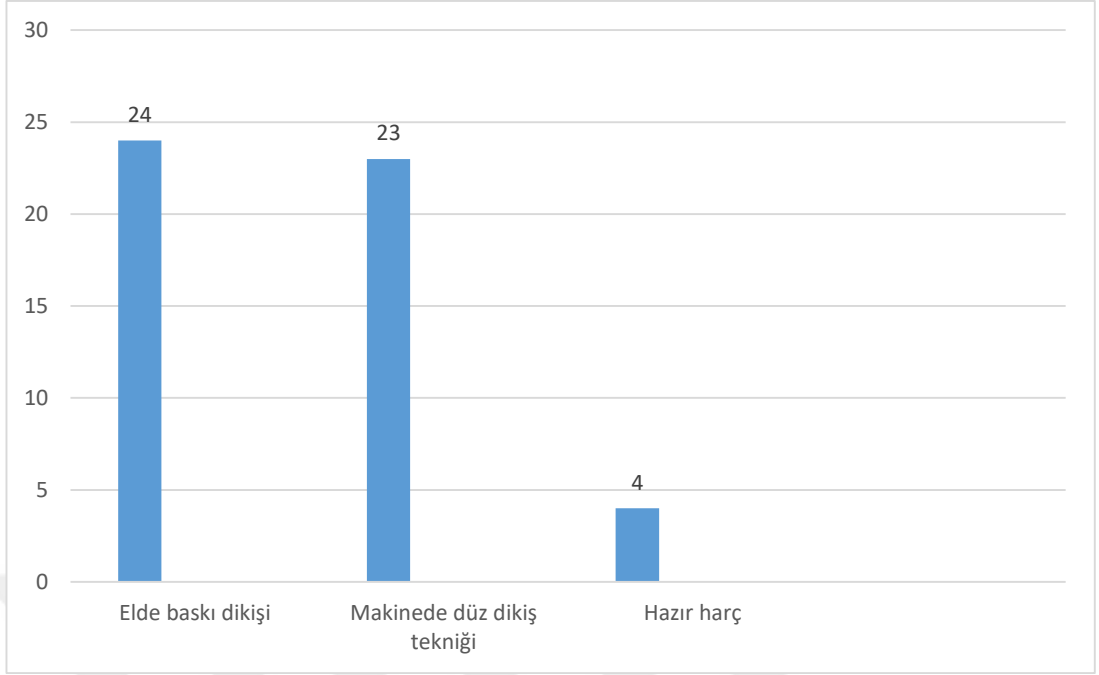
Balıkesir Pullusu işlemlerde, hazır gereçlerle yapılan süslemelerin %7,6'sında hazır dantel ve iğne oyası kullanıldığı tespit edilmiştir.

İşlemlerin kenar temizlemelerinde, %88,4'ünde makinede düz dikiş tekniği, %92,3'ünde elde baskı dikiş tekniklerinin uygulandığı belirlenmiştir.

Bu bulgulara göre, kabartma sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, iğne ardı tekniği, Balıkesir Pullusu'nun ana teknikleridir.

Şekil 4.33. Balıkesir Pullusu İşlemlerin Süslemelerinde Uygulanan Teknikler

Şekil 4.34. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Kenar Temizlemede Uygulanan Teknikler

4.2.6. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Seçilen Renkler

Araştırma kapsamına alınan işlemlerde seçilen renkleri belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.6’de sunulmuştur.

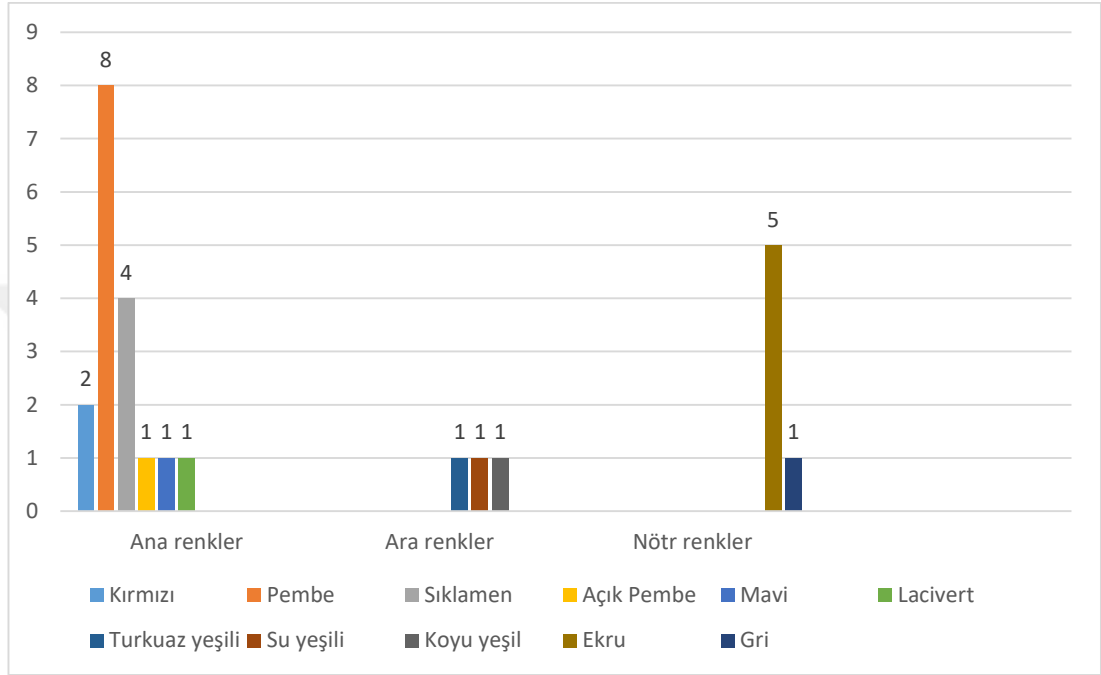
Seçilen renkler				f	%
Zeminde Seçilen Renkler	Ana Renkler	Kırmızı	Kırmızı	2	7.69
			Pembe	8	30.76
			Sıklamen	4	15.38
			Açık Pembe	1	3.84
	Mavi	Mavi	Mavi	1	3.84
			Lacivert	1	3.84
	Ara Renkler	Yeşil	Turkuaz yeşili	1	3.84
			Su yeşili	1	3.84
			Koyu yeşil	1	3.84
	Nötr Renkler	Beyaz	Ekru	5	19.23
		Gri	Gri	1	3.84
İşlemede Seçilen Renkler	Ana Renkler	Sarı	Altın rengi	15	57.69
		Kırmızı	Bakır rengi	18	69.23
	Nötr Renkler	Beyaz	Gümüş rengi	10	38.46
Astarda Seçilen Renkler	Ana Renkler	Mavi	Mavi	1	3.84
		Kırmızı	Kırmızı	1	3.84
			Pembe	1	3.84
	Ara Renkler	Yeşil	Su yeşili	1	3.84
			Koyu yeşil	1	3.84
			Turkuaz yeşili	1	3.84
	Nötr Renkler	Beyaz	Beyaz	13	50
			Kırık beyaz	2	7.69
			Ekru	2	7.69
		Gri	Gri	1	3.84

n:26

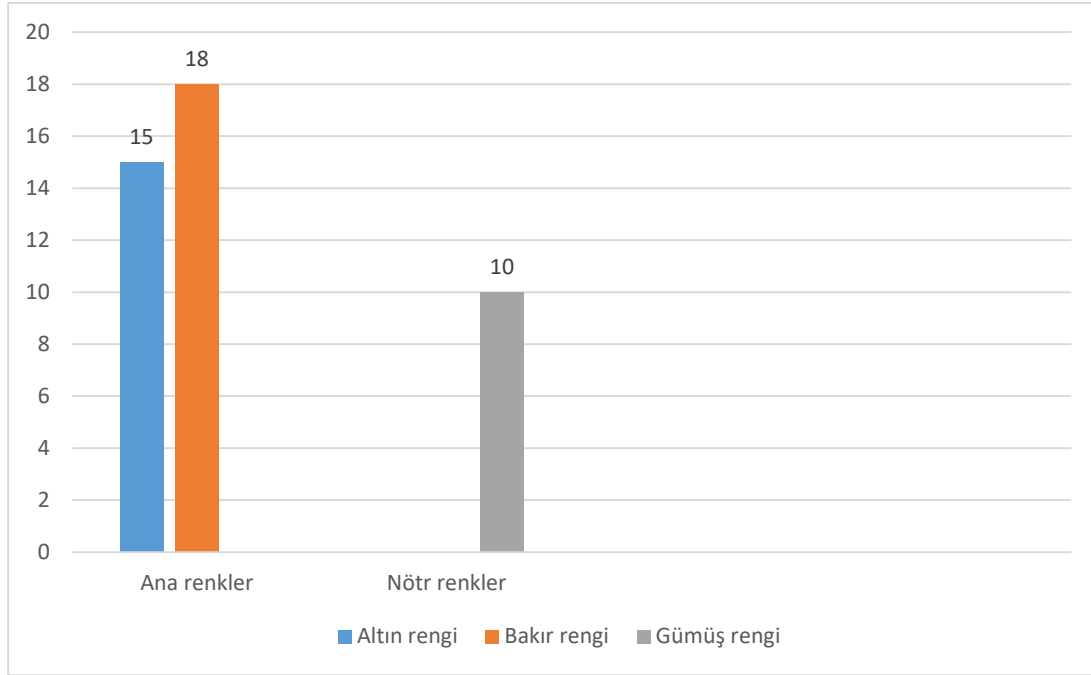
Çizelge 4.6. Balıkesir Pullusu İşlemelerde Seçilen Renkler

Çizelge 4.6 incelendiğinde, Balıkesir Pullusu işlemlerin zemin kumaşlarında %30,7'sinde pembe, %15,3'ünde sıklamen, %7,6'sında kırmızı, %3,8'inde açık pembe, mavi, lacivert, turkuaz yeşili, su yeşili, koyu yeşil, ekru ve gri renklerin tercih edilerek kullanıldığı tespit edilmiştir. İşlemlerde %69'unda bakır rengi, %57,6'sında altın rengi, %38,4'ünde gümüş rengi kullanıldığı belirlenmiştir. İşlemlerin astarlarında %50'sinde beyaz, %7,6'sında kırık beyaz ve ekru, %3,8'inde ise, mavi, kırmızı, pembe, su yeşili, koyu yeşil, turkuaz yeşili ve gri renklerin tercih edilerek kullanıldığı tespit edilmiştir.

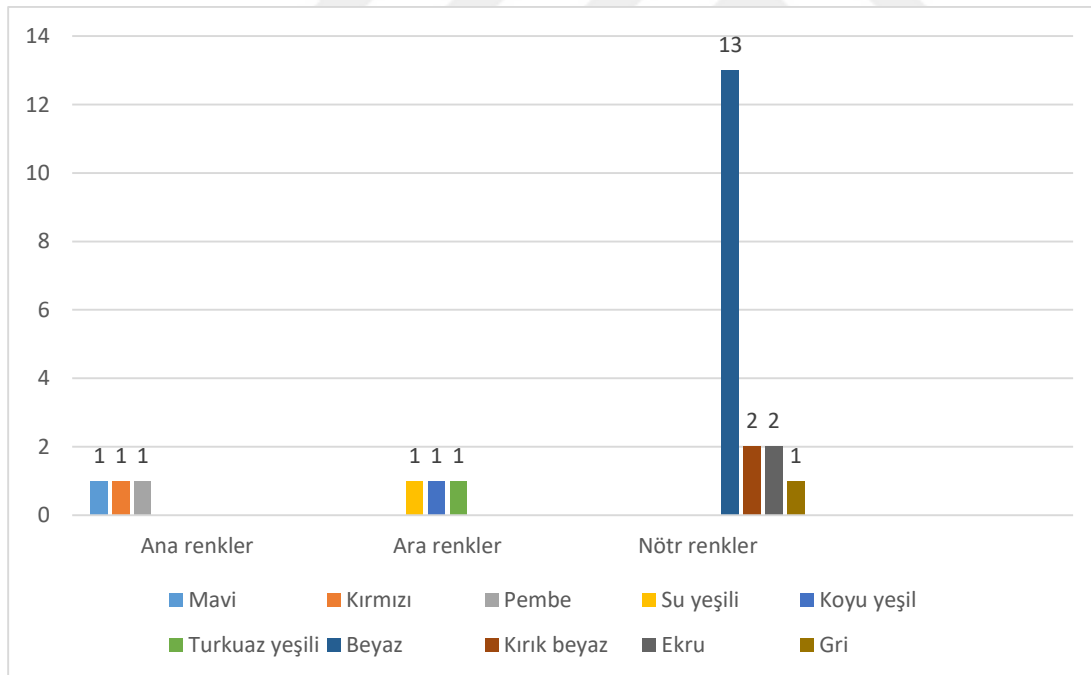
Bu bulgulara göre, Balıkesir Pullusu'nun orijinal zemin renginin pembe ve tonları olduğu görülmektedir. İşlemelerde ise genellikle, altın rengi, gümüş rengi ve bakır rengi gibi işlemeye ışıltı katacak renkler tercih edildiği görülmektedir. Gelinlik astarlarında ağırlıklı olarak beyaz ve diğer İşlemelerde de zemin kumaşı ile astar kumaşın aynı renk olduğu görülmektedir.

Şekil 4.35. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Zemininde Seçilen Renkler

Şekil 4.36. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemesinde Seçilen Renkler

Şekil 4.37. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Astarlanmasında Seçilen Renkler

4.2.7. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları

Araştırma kapsamına alınan işlemlerin süslemelerinde seçilen konu adlarını belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.7’de sunulmuştur.

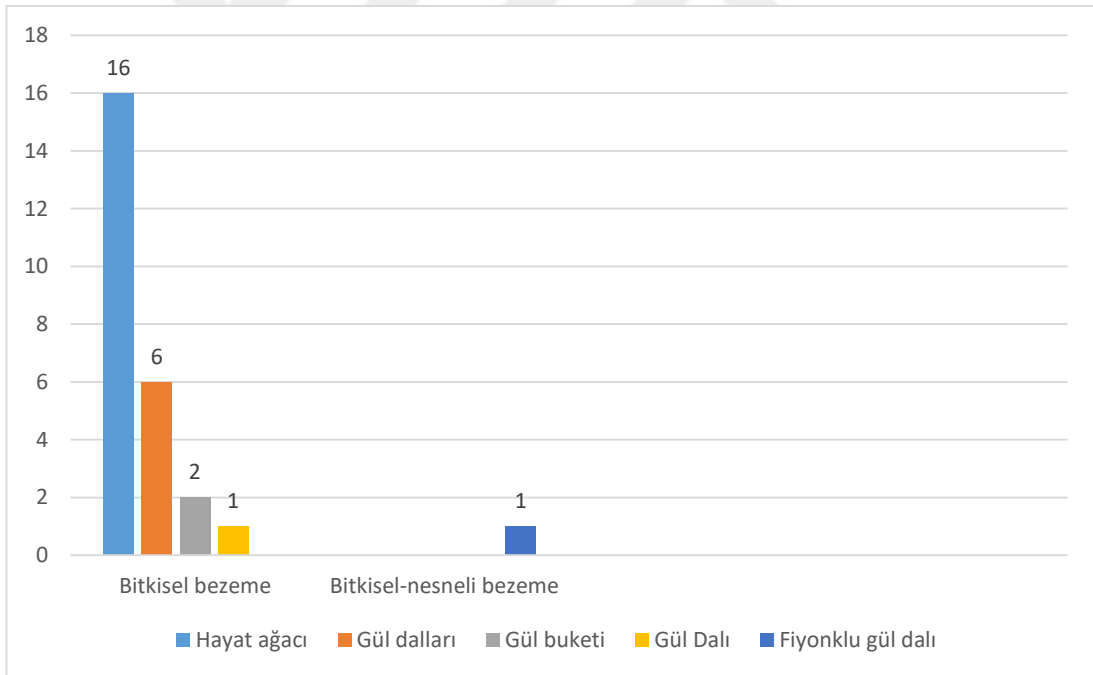
Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları			f	%
Bitkisel Bezeme Konuları	Bitkisel Bezeme	Hayat ağacı	16	61.53
		Gül Dalları	6	23.07
		Gül Buketi	2	7.69
		Gül Dalı	1	3.84
Karma Bezeme Konuları	Bitkisel-Nesneli Bezeme	Fiyonklu Gül Dalı	1	3.84

n:26

Çizelge 4.7. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları

Çizelge 4.7 incelendiğinde, %61,5’inde hayat ağacı, %23’ünde gül dalları, %7,6’sında gül buketi, %3,8’inde gül dalı ve fiyonklu gül dalı bezeme konu adları belirlenmiştir.

Bu bulgulara göre, Türk kültüründe, ağaç sembolizminde çok önemli bir yere sahip olan ‘hayat ağacı’ motifi, Balıkesir Pullusu’nda da görülmektedir.

Şekil 4.38. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konu Adları

4.2.8. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular

Araştırma kapsamına alınan İşlemelerin süslemelerinde seçilen konuları belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.8’de sunulmuştur.

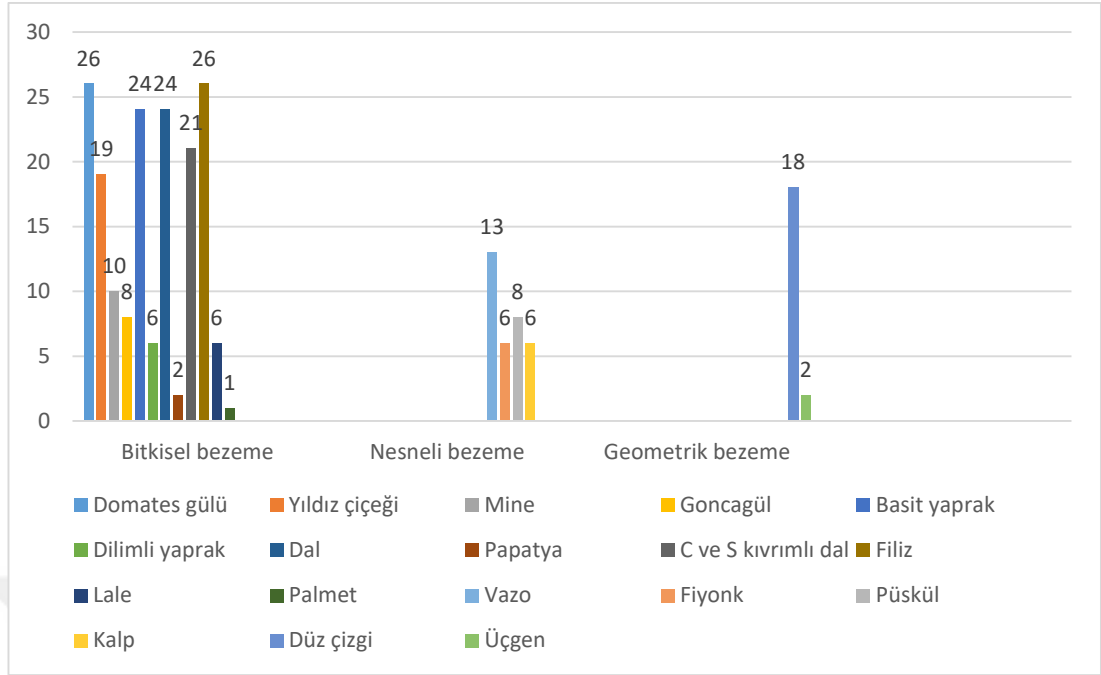
Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular			f	%
Bitkisel Bezeme	Çiçek	Domates gülü	26	100
		Yıldız çiçeği	19	73.07
		Mine	10	38.46
		Lale	6	23.07
		Papatya	2	7.69
		Palmet	1	3.84
	Gonca	Goncagül	8	30.76
	Yaprak	Basit yaprak	24	92.30
		Dilimli Yaprak	6	23.07
	Dal	Dal	24	92.30
		'C' kıvrımlı dal	21	80.76
		'S' kıvrımlı dal	21	80.76
	Filiz	Çiçek Filizi	26	100
Geometrik Bezeme		Düz çizgi	18	69.23
		Üçgen	2	7.69
Nesneli Bezeme		Vazo	13	50
		Fiyonk	6	23.07
		Püskül	8	30.76
		Kalp	6	23.07

n:26

Çizelge 4.8. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular

Çizelge 4.8 incelendiğinde, Balıkesir Pullusu işlemelerin süslemelerinde seçilen konuların; %100'ünde domates gülü, çiçek filizi, %92,3'ünde basit yaprak, dal, %80,7'sinde 'C' ve 'S' kıvrımlı dal, %73'ünde yıldız çiçeği, %69,2'sinde düz çizgi, %50'sinde vazo, %38,4'ünde mine, %30,7'sinde Goncagül ve püskül %23'ünde lale, dilimli yaprak, fiyonk ve kalp, %7,6'sında papatya, üçgen ve %3,8'inde palmet motiflerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu bulgulara göre, 'Domates Gülü' motifi, Balıkesir Pullusu'nun ana motifidir.

Şekil 4.39. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konular

4.2.9. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi

Araştırma kapsamına alınan İşlemelerin işleminde seçilen konuların biçimlerini belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.9’da sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi		f	%
Somut	Anti-natüralist	25	96.15
	Sürrealist	19	73.07
Soyut	Non-figüratif	3	11.53

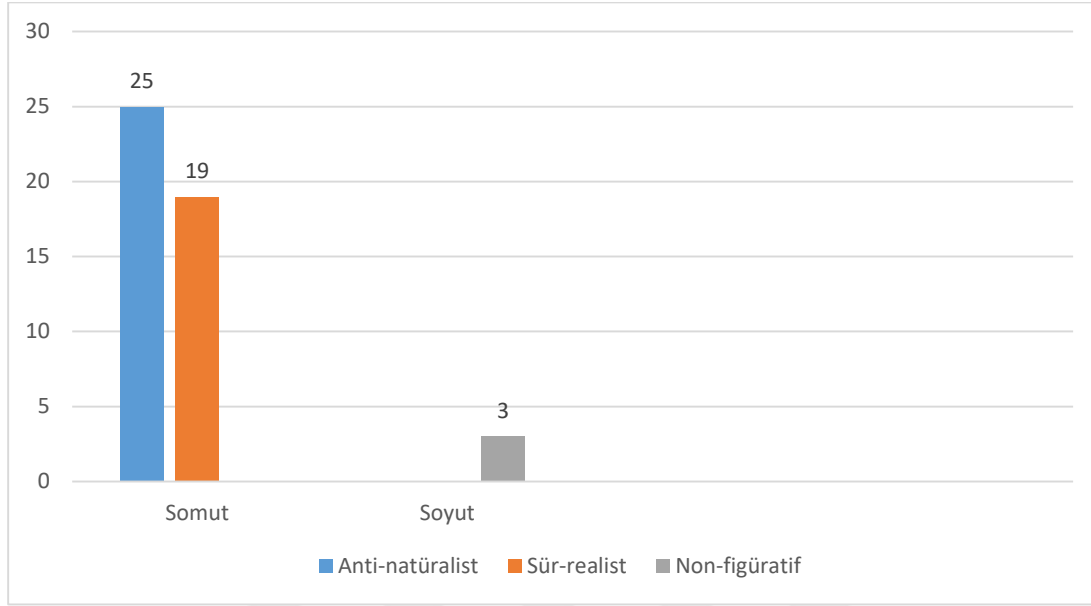
n:26

Çizelge 4.9. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi

Çizelge 4.9 incelendiğinde, Balıkesir Pullusu işlemelerin süslemelerinde seçilen konuların biçimlendirilmesinde, %96’sında anti-natüralist, %73’ünde sürrealist, %11.5’inde non-figüratif biçimlendirmelerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu bulgulara göre, Balıkesir Pullusu işlemlerde seçilen konuların çoğunlukla doğadan hareketle gerçekte başlı başına var olan bir şeyin maddesinden sıyrılarak

tasarlandığı, amaçlanan gerçekliğe göre yeniden biçimlendirildiği ve somut olarak işlendiği görülmektedir.

Şekil 4.40. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Biçimlendirilmesi

4.2.10. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları

Araştırma kapsamına alınan işlemelerin süslemelerinde seçilen konuların kompozisyonlarını belirlemek amacıyla yapılan gözlem ve incelemelerden elde edilen verilerin değerleri çizelge 4.10'da sunulmuştur.

Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları			f	%
Bir motiften oluşturulan kompozisyonlar	Bir merkeze yerleştirilmiş bir motiften oluşturulan kompozisyonlar	Ön beden	-	-
		Arka beden	-	-
		Kol	1	3.84
		Ön yüzey	-	-
	Motiflerin birleştirilmesiyle tek bir bütün olarak sunulan kompozisyonlar	Ön beden	17	65,38
		Arka beden	13	50
		Kol	16	61.53
		Ön yüzey	4	15.38
Birden fazla motifin yinelenmesi ile oluşturulmuş kompozisyonlar	Bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonlar	Ön beden	1	3.84
		Arka beden	1	3.84
		Kol	-	-
		Ön yüzey	3	11.53
	Düzgün sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonlar	Ön beden	18	69.23
		Arka beden	17	65.38
		Kol	11	42.30
		Ön yüzey	-	-

n:26

Çizelge 4.10. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları

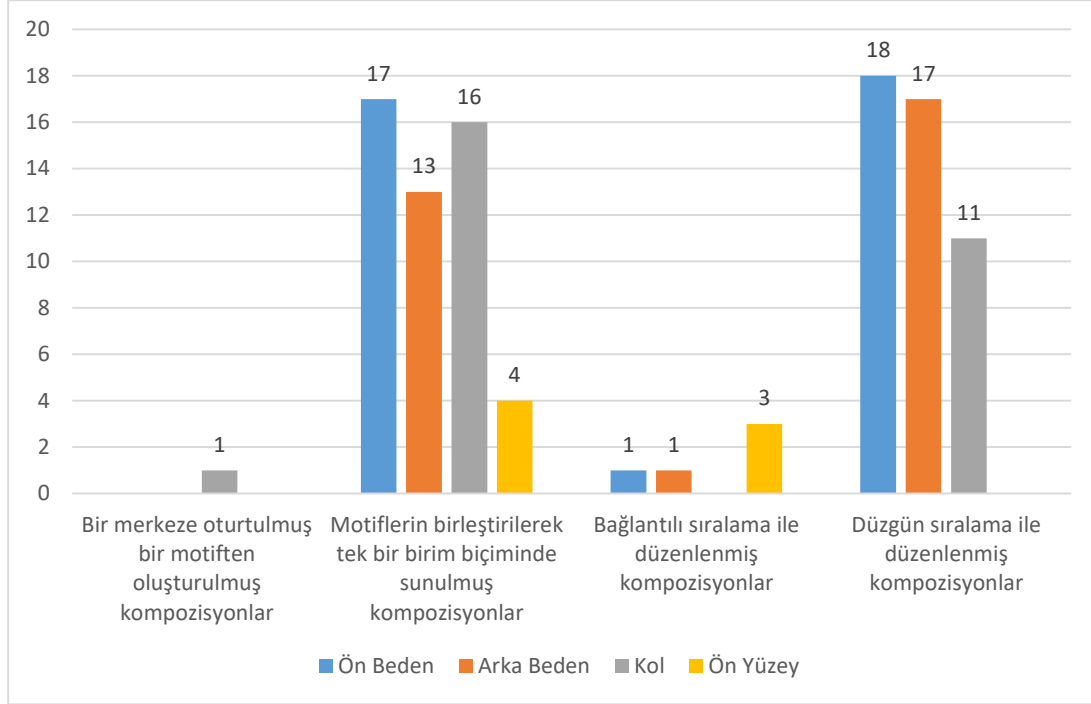
Çizelge 4.10 incelendiğinde, Balıkesir Pullusu işlemelerin süslemelerinde, seçilen konuların kompozisyonlarının ön bedeninde, %69,2'sinde, düzgün sıralama ile düzenlenmiş, %65,3'ünde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %3,8'inde bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların kullanıldığı belirlenmiştir.

İşlemelerin süslemelerinde seçilen konuların arka bedeninde, %65,3'ünde düzgün sıralama ile düzenlenmiş, %50'sinde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %3,84'ünde bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların yer aldığı tespit edilmiştir.

Balıkesir Pullusu işlemelerin süslemelerinde, seçilen konuların kompozisyonların kol kısımlarında, %61,5'inde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %42,3'ünde düzgün sıralama ile oluşturulmuş, % 3,8'inde bir merkeze oturtulmuş, bir motiften oluşturulmuş kompozisyonların kullanıldığı belirlenmiştir.

İşlemelerin süslemelerinde seçilen konuların ön yüzlerinde, %15,3'ünde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %11,5'inde bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu bulgulara göre, motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş kompozisyonlar ve düzgün sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir.

Şekil 4.41. Balıkesir Pullusu İşlemelerin Süslemelerinde Seçilen Konuların Kompozisyonları

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Balıkesir'in simgesi ve düğün giyimlerinde önemli bir yeri olan Balıkesir Pullusu, günümüzde el emeğinin karşılığını ekonomik olarak alamamış olup, gelin giyimi olarak üretimi azalmıştır. Günümüzde farklı tasarımlarla yaşatılmaya çalışılmaktadır. Geleneksel özellik taşıyan el sanatlarının gelecek nesillere aktarılması için arşiv çalışmalarına ihtiyaç vardır. Bu sebeple kültürümüzü canlı tutmak, gelecek nesillere aktarmak, kendine özgü desenlerini korumak, kendine özgü tekniklerini yaşatmak ve geliştirmek amacıyla, araştırma konusu olarak “Balıkesir Pullusu İşlemelerin İncelenmesi” seçilmiştir.

Bu çalışmada Balıkesir Pullusu işlemler ayrıntılı bir şekilde ele alınarak incelenmiştir. 12/02/2020 - 13/05/2021 tarihleri arasında yapılan saha araştırmasında yirmi altı adet işleme bulunmuştur. Bu işlemlerin yapılış tarihi, sahipleri, türleri, onarım ve bugünkü durumu, kullanılan gereç, uygulanan teknik; seçilen renk, konu ve kompozisyon özelliklerine ait sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

Çalışma kapsamında işlemlerin yapılış tarihi görüşülen kişilerin ifadelerine başvurularak elde edilmiştir. İşlemlerin çoğu % 57,6 oranında 20.yüzyıla, kalanının ise %42,3 oranında 21. yüzyıla ait olduğu belirlenmiştir. Buna göre, 1900-2000' li yıllarda Balıkesir Pullusu üretiminin, daha çok yapıldığı fakat son yıllarda da artış gözlemlendiği tespit edilmiştir.

Balıkesir Pullusu işlemlerin bugünkü durumları, işlemlerin üzerinde yapılan gözlem sonucunda elde edilmiştir. Balıkesir Pullusu İşlemlerin %73'ünün sağlam, %26,9'unun zemin kumaşında yıpranma, %15,3'ünün işlemlerinde kararma, %7,6'sında zemin kumaş renginde solma ve %3,8'inde lekelenmelerin olduğu tespit edilmiştir. İşlemlerin çoğunun sağlam olduğu ve %100'ünün onarım görmediği belirlenmiştir. Buna göre, koleksiyon sahibi olan kişilerin, etnografik değeri olan İşlemleri çok iyi saklama koşullarında muhafaza ettiği görülmektedir.

Çalışma kapsamında araştırılan yirmi altı adet Balıkesir Pullusu işleminin %65,3 oranında gelinlik, %7,6 oranında terlik, %3,8 oranında örtü, cepken, saat, abiye elbise, çanta, sehpa ve ayna olarak tespit edilmiştir. Buna göre, Balıkesir Pullusu işlemlerin

daha çok gelinlik üzerine uygulandığı, son yıllarda ise yenilik arayışına girildiği ve giyim-kuşam, aksesuar, ev aksesuarı vb. olarak çeşitlendirildiği görülmektedir.

Balıkesir Pullusu işlemlerin zemin, işleme, kenar temizleme ve astarda kullanılan gereçler hammaddelerine bağlı olarak bitkisel, hayvansal, madensel, hayvansal-madensel, kimyasal ve bitkisel-kimyasal kaynaklı gereçler olarak sınıflandırılmıştır. İşlemlerin zemininde en fazla bitkisel kaynaklı gereçlerden %11,5 oranında pamuk saten kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra hayvansal kaynaklı olarak en çok %57,6 oranında atlas, %7,6 oranında hint ipeği ve kutnu kumaş, %3,8 oranında tafta kumaş, bitkisel ve hayvansal kaynaklı olarak %3,8 oranında katkılı janjanlı hint kumaşı; bitkisel ve kimyasal kaynaklı olarak ise %3,8 oranında fay kumaş türlerinin de kullanıldığı belirlenmiştir.

İşlemlerin süslemelerinde en çok bitkisel kaynaklı gereçlerden %100 oranında yorgan ipliği ve pamuk iplik; madensel kaynaklı gereçlerden %100 oranında metal pul, tırtıl, %7,6 oranında ise kurt; hayvansal-madensel kaynaklı gereçlerden ise %100 oranında kılaptan kullanıldığı tespit edilmiştir.

İşlemlerin astar kumaşlarında bitkisel kaynaklı olarak %57,69 oranında keten kumaşın, %23,07 oranında ince pamuklu dokuma kumaşa göre daha çok tercih edildiği görülmekle birlikte, bitkisel ve kimyasal kaynaklı olarak %11,53 oranında astarlık kumaş ve %3,84 oranında ise fay kumaşın kullanıldığı tespit edilmiştir.

İşlemlerin kenar temizlemelerinde tamamen bitkisel kaynaklı pamuk ipliğin %53,84 oranında, hayvansal kaynaklı %7,69 oranında ipek iplik ve kösele deri kullanıldığı belirlenmiştir. Daha az sayıda İşlemede, madensel kaynaklı olarak %3,84 oranında kalın bükümlü gümüş renk iplik ve kimyasal kaynaklı olarak %30,76 oranında dikiş ipliği, %23,07 oranında hazır dantel, %7,69 oranında yapıştırıcı ve %3,84 oranında polyester obje kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu bulgulara göre, Balıkesir Pullusu orijinal gelinliğin, ipek zeminler üzerine yapıldığı tespit edilmiştir. Balıkesir Pullusu işleminin ana malzemelerinin metal pul, kılaptan, yorgan ipliği, pamuklu iplik ve tırtıl olduğu görülmektedir. İşlemlerin zemin, işleme, kenar temizleme ve astarda çoğunlukla hammaddelerine bağlı olarak bitkisel, madensel, hayvansal-madensel ve bitkisel-kimyasal kaynaklı gereçlerin tercih edildiği belirlenmiştir.

Balıkesir Pullusu işlemelerinden elde edilen bulgular sonucunda süslemelerde işleme ve kenar temizlemede uygulanan teknikler kapsamında işleme, dikiş ve hazır malzemelerle yapılan uygulama tekniklerinin olduğu görülmüştür. İşleme teknikleri ile yapılan süslemeler dokumanın atkı ve çözgü ipliklerinde oluşan iğnelerin uygulama biçimlerine göre; dokumanın ipliklerinin kapatılması ve dokuma ipliklerinde yürütülerek uygulanan iğne teknikleri olmak üzere iki ana grup altında incelenmiştir. Dokumanın iplikleri kapatılarak uygulanan teknikler ana grubu kendi içinde atma iğne ve kapama iğne teknikleri ile yapılanlar, diğer bir ana grup olan dokuma ipliklerinde yürütülerek uygulanan teknikler ise kendi içinde serbest stil yapılan iğne teknikleri alt başlığı altında incelenmiştir.

Süslemelerde işleme tekniklerinden dokumanın iplikleri kapatılarak uygulanan kapama iğne tekniği çeşitlemelerinden kabartma sarma iğne tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniğinin, süslemelerin %100'ünde uygulandığı tespit edilmiştir. İşlemelerin 61.5'inde tırtıl ile verev sarma, %46'sında tırtıl ile hasır iğne, %26,9'unda hasır iğne, %11,5'inde tırtıl ile sap işi iğne tekniği, %7,6'sında yarmalı sarma iğne tekniği, pul tutturma iğne tekniği, kurt tutturma iğne tekniklerinin uygulandığı belirlenmiştir. İşlemelerde atma iğne tekniği olan jakobyen atma %76,9'unda ve serbest stil yapılan iğne ardı tekniği %100'ünde uygulanmıştır. Bu verilerden hareketle kabartma sarma tekniği, tırtıl tutturma iğne tekniği, iğne ardı tekniği, Balıkesir Pullusu'nun ana teknikleridir. Bu nedenle Balıkesir Pullusu işlemeyi öğrenmeden önce, 'Basit Nakış Temel İğne Teknikleri' bilinmelidir.

Balıkesir Pullusu işlemelerde hazır gereçlerle yapılan süslemelerin %7,6'sında hazır dantel ve iğne oyası kullanıldığı tespit edilmiştir. Balıkesir Pullusu gelinliğin yaka çevresi ve kol ucunda hazır gereçlerin kullanıldığı görülmektedir.

İşlemelerin kenar temizlemelerinde, %88,4 oranında makinede düz dikiş tekniği ve daha çok %92,3 oranında elde baskı dikiş tekniklerinin uygulandığı belirlenmiştir.

Balıkesir Pullusu işlemelerin zemin-işleme ve astarlarında seçilen renkler ana, ara ve nötr renkler adı altında sınıflandırılarak incelenmiştir. İşlemelerin zemin kumaşlarında ana renklerden olan kırmızı %7,6 oranında ve kırmızının tonları olan %30.7 oranında pembe, %15,3 oranında sıklamen, %3,8 oranında açık pembe ve yine ana renklerden olan mavi ve mavinin tonu olan lacivert %7,6 oranında, ara renklerden olan yeşil tonlarıyla, %3,8 oranında turkuaz yeşili, su yeşili, koyu yeşil, nötr renklerden olan

beyaz ve beyazın tonu olan ekru %19,2 oranında ve yine nötr renk olarak gri %3,8 oranında tercih edilerek kullanıldığı belirlenmiştir. Saha araştırmasında Nursel Suzaner Kılıç'tan alınan bilgilere göre; ‘‘Halk arasında beyaz, kefen rengi olarak bilindiği için, evlenecek kızlara renkli gelinlik giydirildiği öğrenilmiştir.’’

Balıkesir Pullusu'nun 1970'lerin başlarına kadar üretimi ve kullanımı devam etmiştir. Bu dönemden itibaren kentsel alanlarda uzun süredir tercih edilen beyaz gelinlik, kırsal yerleşim bölgelerinde de tercih edilmeye başlanmıştır. Bu nedenle yüzlerce yıllık Balıkesir Pullusu sandık ve bohçalarda muhafaza edilen maddi ve manevi kültür unsuru hâlini almıştır. Günümüzde Balıkesir Pullusu'nu yaşatmak ve tanıtmak amacıyla kültürel çalışmalar yapılmaktadır.

İşlemelerin süslemelerinde ana renk olarak kırmızının tonu olan bakır rengi %69,2 oranında, sarının tonu olan altın rengi %57,6 oranında, nötr renklerden olan beyaz ve beyazın tonu olan gümüş rengi %38,4 oranında tercih edilerek kullanıldığı belirlenmiştir. İşlemelerde genellikle, altın rengi, gümüş rengi ve bakır rengi gibi işlemeye ışıltı katacak renkler tercih edildiği görülmektedir. Balıkesir Pullusu işlemlerin astarlarında, ana renk olarak %3,8 oranında mavi, kırmızı ve kırmızının tonu olan pembe, ara renklerden olan yeşil %3,8 oranında turkuaz yeşili, su yeşili, koyu yeşil, nötr renk olarak %50 oranında beyaz ve %7,6 oranında tonları olan kırık beyaz, ekru ve %3,8 oranında gri renk tercih edildiği tespit edilmiştir. Buna göre gelinlik astarlarında nötr renk olarak beyaz ve diğer işlemlerde de zemin kumaş ile astar kumaşın aynı renk olduğu görülmektedir.

Çalışma kapsamında incelenen işlemlerin süslemelerinde seçilen konuların adı; bitkisel ve bitkisel-nesneli karma bezeme başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Bitkisel bezemelerden %61,5 oranında hayat ağacı, %23 oranında gül dalları, %7,6 oranında gül buketi, %3,8 oranında gül dalı tercih edilerek seçildiği tespit edilmiştir. Ayrıca İşlemlerin süslemelerinde, bitkisel-nesneli karma bezemelerden %3,8 oranında fiyonklu gül dalı konularının da kullanıldığı belirlenmiştir. Buna göre, Türk kültüründe, ağaç sembolizminde çok önemli bir yere sahip olan ‘hayat ağacı’ motifi, Balıkesir Pullusu'nda da görülmektedir.

Saha araştırmasında, Nursel Suzaner Kılıç'tan edinilen bilgilere göre; ‘‘Hayat ağacının üzerinde, can kuşları olurdu ve bu kuşlar zamanı gelince uçardı. Gelin olacak

kızında, yuvasından uçuşma zamanı geldiği için, Balıkesir Pullusu gelinlik üzerine hayat ağacı motifi uygulanmıştır.’’

İncelenen işlemlerde seçilen konular bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme olarak incelenmiştir. Bitkisel bezemeler kendi içerisinde çiçek, gonca, tomurcuk, dal, yaprak ve filiz motifleri adı altında çeşitlendirilmiştir. Bindallı elbiselerin süslemelerinin %100’ünde domates gülü, çiçek filizi, bitkisel bezemelerden %92,3 basit yaprak, dal, %80,7 ‘C’ ve ‘S’ kıvrımlı dal, %73’ünde yıldız çiçeği, %38,4’ünde mine, %30,7’sinde goncagül, %23’ünde lale, dilimli yaprak, %7,6 papatya ve %3,8 oranında palmet, geometrik bezemeler başlığı altında süslemelerde, %69,2 düz çizgi, %7,6 oranında üçgen motiflerinin yer aldığı belirlenmiştir. Nesneli bezeme süsleme konularından fiyonk, püskül, vazo, kalp tercih edilen motiflerdir. %50’sinde vazo, %30,7 püskül, %23’ünde fiyonk ve kalp motiflerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu verilere göre domates gülü Balıkesir Pullusu’nun ana motifidir. Nursel Suzaner Kılıç’tan alınan bilgilere göre; ‘‘Domates gülü, tarımın sanata yansımasıdır. Domates gülü bereketi, çoğalmayı simgeler. Balıkesir Pullusu gelinliklerde, gelin olacak kız da, hanesinde çoğalsın ve kök salsın diye, domates gülü motifi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında Balıkesir Pullusu işlemlerin süslemesinde seçilen konuların biçimlendirilmesinde anti-natüralist ve sürrealist yaklaşımın somut olarak işlendiği belirlenmiştir. Bunun dışında non-figüratif yaklaşımın soyut olarak işlendiği gözlenmiştir. Balıkesir Pullusu işlemlerin süslemesinde seçilen konuların biçimlendirilmesinde, %96’sında anti-natüralist, %73’ünde sürrealist, %11,5’inde non-figüratif biçimlendirmelerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Balıkesir Pullusu işlemlerde seçilen konuların çoğunlukla doğadan hareketle gerçekte başlı başına var olan bir şeyin maddesinden sıyrılarak tasarlandığı, amaçlanan gerçekliğe göre yeniden biçimlendirildiği ve somut olarak işlendiği görülmektedir.

Balıkesir Pullusu bir motiften oluşturulan kompozisyonlar ve birden fazla motifin tekrarı ile oluşturulan kompozisyonlar olarak iki başlık altında incelenmiştir. Bir motiften oluşturulan kompozisyonlar, kendi içinde bir merkeze yerleştirilmiş bir motiften oluşturulan ve motiflerin bir araya getirilmesiyle tek bir bütün olarak sunulan kompozisyonlar, birden fazla motifin tekrarı ile oluşturulan kompozisyonlar ise bağlantılı bir düzende ve düzenli bir şekilde düzenlenmiş kompozisyonlar olarak sınıflandırılmıştır. İşlemlerin süslemelerinde, seçilen konuların kompozisyonlarının

ön bedeninde, %69,2'sinde, düzgün sıralama ile düzenlenmiş, %65,3'ünde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %3,8'inde bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların kullanıldığı belirlenmiştir.

İşlemelerin süslemelerinde seçilen konuların arka bedeninde, %65,3'ünde düzgün sıralama ile düzenlenmiş, %50'sinde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %3,8'inde bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların yer aldığı tespit edilmiştir.

Balıkesir Pullusu işlemelerin süslemelerinde, seçilen konuların kompozisyonların kol kısımlarında, %61,5'inde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %42,3'ünde düzgün sıralama ile oluşturulmuş, %3,8'inde bir merkeze oturtulmuş, bir motiften oluşturulmuş kompozisyonların kullanıldığı belirlenmiştir.

İşlemelerin süslemelerinde seçilen konuların ön yüzeylerinde, %15,3'ünde motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş, %11,5'inde bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların kullanıldığı tespit edilmiştir.

İşlemelerin ön bedeninde bir motiften oluşturulan kompozisyon düzenlemelerinden, motiflerin birleştirilmesiyle tek bir birim olarak sunulan kompozisyon ve birden fazla motifin yinelenmesi ile oluşturulan kompozisyon düzenlemelerinden, düzgün sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların uygulandığı gözlenmiştir. Balıkesir Pullusu işlemelerin arka bedeninde bir motiften oluşturulan kompozisyon düzenlemelerinden, motiflerin birleştirilmesiyle tek bir birim olarak sunulan kompozisyon ve birden fazla motifin yinelenmesi ile oluşturulan kompozisyon düzenlemelerinden, düzgün sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların da kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunun dışında işlemelerin kol bölümünde bir motiften oluşturulan kompozisyon düzenlemelerinden, bir merkeze yerleştirilmiş bir motiften oluşan, motiflerin bir araya getirilmesiyle tek bir bütün olarak sunulan kompozisyon ve birden fazla motifin tekrarlanmasıyla oluşan kompozisyon düzenlemelerinin ve düzgün sıralama ile oluşturulmuş kompozisyon düzenlemelerinin uygulandığı gözlenmiştir. İşlemelerin ön yüzeylerinde, bir motiften oluşturulan kompozisyon düzenlemelerinden, motiflerin birleştirilerek tek bir birim biçiminde sunulmuş ve birden fazla motifin yinelenmesi ile oluşturulmuş kompozisyon düzenlemelerinden, bağlantılı sıralama ile düzenlenmiş kompozisyonların kullanıldığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında incelenen, Balıkesir Pullusu gelinliklerin, eskiden “düğün gününde” günümüzde ise, düğün gelenekleri içinde geline “kına yakma” töreninde giydirilerek yaşatılmaya çalışıldığı gözlenmiştir. Saha araştırmasında edindiğim bilgilere göre; ‘‘Balıkesir’in her yöresinde aynı olmamakla birlikte, Balıkesir Pullusu gelin giyiminde kullanılan aksesuarlar; gelin güzel koksun diye, karanfil oyalı yazma, bazı yörelerde iğne oyalı yazma örtülürdü. Havran yöresinde ‘İncili Baş’ Pamukçu yöresinde ‘Altınlı Baş’ kullanılırdı. Pullu giyildiği dönemde, çivi ateşte ısıtılır, soğuk suya atılır, bununla gelinin saçlarına bukle yapılır ve saçlarının arasına gelin teli takılırdı. Gelinliğin kumaşından ince bir kuşak dikilir ve bele bağlanırdı.’’ Balıkesir Pullusu gelinliklerin çoğunluğu tek parçalı, çok az sayıda gelinliğin ise etek ve ceketten oluşan iki parçalı modele sahip olduğu tespit edilmiştir. Gelinlik ön beden boy ölçü ortalaması 130 cm, arka beden boy ölçü ortalaması ise 135 cm.dir. Arka etek boylarının ön etek boylarından, ortalama 5cm. daha uzun olduğu tespit edilmiştir. Gelinliklerin çoğu kol ağzlarında manşet uygulamaları olmayan takma ve uzun kola sahiptir. Kol boyu ölçülerinin ortalama uzunlukları 50 cm. eni 18 cm.dir. Bazı gelinliklerde kol ucuna, hazır dantel ya da iğne oyası yerleştirildiği gözlenmiştir. Gelinliklerin etek çevre genişliklerinin ortalama 120 cm.’ye kadar ulaşması, etek ucuna konulan üçgen biçimli kumaş eklemeleri (ortalama boyu 40 cm, eni 15 cm) ile yapılmıştır. Gelinlik ana ve astar parçalarının birbirleri ile birleştirilmesinde makine ile yapılan düz dikiş tekniği, yaka, kol ve etek kenar temizliklerinde ise el ile yapılan baskı dikiş teknikleri kullanılmıştır. Gelinliklerin baştan kolay bir şekilde geçirilerek giyilmesini sağlayan ve ortalama 30 cm. göğüs ön açıklığına sahip oldukları tespit edilmiştir. Bazı gelinliklerde yaka yırtmacına, hazır dantel ya da iğne oyası yerleştirilmiştir. Yaka ön açıklıkların kapatılması için ve gelinliğin terden korunması için, gelinlik içine “göynek” giyildiği gözlenmiştir.

Balıkesir Pullusu işlemelerde, kabartma sarma tekniği uygulanarak yapılan domates gülü motiflerinin yüksekliğinin ortalama 3 -5 cm olduğu belirlenmiştir.

Günümüze kadar ulaşan ve hala yaşatılmaya çalışılan Balıkesir Pullusu işlemler, Balıkesir kültürünün gelenek ve göreneklerini yansıtmaktadır. Bu yüzden bu işlemlerin korunması ve gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılması Türk kültür mirasının korunması bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

5.2. Öneriler

Kültürel mirasa katkı sağlamak, tarihi değerlerin yeni tasarımlara ışık tutmasını ve yeni tasarımlarla birlikte canlı kalmasını sağlamak için; Balıkesir Pullusu ile ilgili eğitim seminerleri verilmelidir.

Balıkesir Pullusunun tanıtımı açısından turistik bölgelerde, tekniğe uygun İşlemeler yapılmalı ve satışa sunulmalıdır.

Balıkesir Pullusu'nun daha az sürede ve daha az maliyetle yapılabilmesi adına; bilgisayar destekli nakış makineleri için desen kalıbı hazırlanmalıdır.

Balıkesir Pullusu üniversitelerin ilgili bölümlerinde, seçmeli ders olarak yer almalıdır.

Balıkesir Pullusu'nun gelecek nesillere aktarılması ve uygulanmasına teşvik için bilimsel araştırmalara devam edilmeli, çeşitli iletişim araçlarında yöresel kültürü ve Balıkesir Pullusunu tanıtan yayınlar yapılmalıdır. Bu çalışmalar katalog, kitap vb. hazırlanarak belgelenmeli, mesleki eğitim veren okullara ve mesleğe ilgi duyan kişilere kaynak oluşturmalıdır.

Balıkesir Pullusu ülke çapında tanıtılıp, şehrimizin sosyo-kültürel mirası hakkında bilinirliği sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aça, M. Balıkesir Yöresinde Güncellenmeye Çalışılan Geleneksel Bir Gelinlik: Balıkesir Pullusu, *Motif Vakfı Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu*, Motif Vakfı Yayınları, 2018, s.217-225 Çanakkale, Türkiye.
- Aksoy, B. (1984). *Kamu ve Özel Kuruluşlarda Ortaöğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarında Yaklaşım ve Sorunları Sempozyum Bildirileri*, Ankara.
- Alpaslan, S. A. (2003). *Tasarım Mesleki Resim*. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Alyüz, A. (2007). *Geleneksel Türk İşlemelerinden Türk İşinin Bilgisayar Destekli Nakış Makineleri İçin Desen Kalıbı Hazırlanması ve Öğretim Programı Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.
- Arlı, M. (1990). *Köy El Sanatları*, Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.
- Arseven, C. E. (1975). *Sanat Ansiklopedisi*. Cilt 2. İstanbul.
- Aslanapa, O. ve Diez, E. (1955). *Türk Sanatı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Barışta, H. Ö. (1984). *Türk işleme sanatı tarihi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayın No:5.
- Barışta, H. Ö. (1995). *Türk İşleme Sanatı Tarihi*. (İkinci Baskı) Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi Yayın No: 1.
- Barışta, H. Ö. (1999). *Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Türk İşlemeleri*, Ankara.
- Barışta, H.Ö. (1998). *Türk El Sanatları*, Kültür Bakanlığı Yayınları: 2168, Sanat İşlemeleri Serisi Dizisi, Ankara.
- Barışta, H.Ö. (1997). *Türk İşlemelerinden Teknikler*, Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi Yayın No:2.
- Barışta, H.Ö. Türk İşlemeleri Üzerinde Yapılacak Araştırmalarda İzlenecek Bilimsel Yöntem, *I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu*, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları Bildirileri, 1981, s.86-96
- Berker, N. (1981). *İşlemeler*. İstanbul: İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi, 6. Yapı ve Kredi Bankası Kültür ve Sanat Hizmetleri.
- Dalsar, F. (1960). *Türk sanayi ve ticaret tarihinde Bursa'da ipekçilik*. İstanbul Üniversitesi Yayın No: 856, İktisat Fakültesi No: 1 16, İstanbul.
- Diker, B. (1973). *Türk işleme motifleri ve tekniği*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Ekici, S. E. (2006). *Balıkesir El Sanatları*. Balıkesir: Balıkesir Valiliği.

- Eroğlu, H. (1982). *Türk inkılâp tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- İlker, C. (1992). *Konya Evlerinde ve Müzelerinde Bulunan Kaneviçe İşlemeler*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Karakaş, M. G. (2006). *Eos Compucon Nakış Desen Programı İle Geleneksel Türk İşlemelerinden Dival İş Denen Kalıbı Hazırlama Öğretim Programı Önerisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karamağralı, B. (1972). *Ahlat mezar taşları*. Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü Sanat Tarihi Serisi: 1, Ankara.
- Karasar, N.(1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karesi Belediyesi. Balıkesir Pullusu istihdam yolculuğuna başladı. <https://www.karesi.bel.tr/yazi/balikesir-pullusu-istihdam-yolculuguna-basladi> (03.04.2021)
- Kemali, Ali 1992, Erzincan Tarihi, Coğrafi, Toplumsal, Etnografi, İdari İhsai İnceleme Araştırma Tecrübesi, İstanbul.
- Korkusuz S. (1980) Nakış / Orta Dereceli Kız Teknik Öğretim Okulları Temel Ders Kitabı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Köklü, H. (2002). *El işlemleri*. İstanbul: Ya – Pa Yayın.
- Kültür Bakanlığı. (1993). *Türk El Sanatları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Markaloğlu, Ş. (2004). *Dival İşleme (Sırma-Maraş İş)*. Ankara: Özkan Matbaacılık.
- Mülayim S. (1994). *Sanata Giriş*, 2. Baskı, İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Ögel, B. (1962). *İslamiyet'ten Önce Türk Kültür Tarihi*, Ankara: T.T.K.
- Övünç, R. (1986). *Türk işleme desenleri*. İstanbul: Ak Yayınları.
- Özcan, F. (1994). *Türk Nakışları Öğretim Yaprakları*. Ankara: Önder Matbaası.
- Özder, L., Baykasoğlu, N. ve Yalçinkaya T. (t.y.). *Yozgat İli'Nizamoğlu Konağı' Etnografya Müzesi El Sanatları ve Giyim Kuşam Kültürü Örneklerinin Elektronik Ortamda Tanıtılması*.
- Özşahin, S. (2014). *Bursa İlinde Bulunan Türk İş İşlemeli Ürünler Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.
- Öztürk, İ. (1994). *Geleneksel Türk El Sanatlarına Giriş*. Ankara: Özdemir Basım Yayın.
- Özus, E. Erden, F. ve Tufan, M. (2014). Konya Geleneksel Kadın Kıyafetlerinden Günümüze Yansımalar. *International Journal of Science Culture and Sport*, 2(1), 634-649.

Rotary kulübü. (1997). *Balıkesir Bir Kentin Kimliği*. Balıkesir: Rotary Kulübü Yayınları.

Sönmez, K. (2016). *Konya Müzelerinde Bulunan Dival İşi Tekniğinde Yapılmış Eserler*, Basılmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Sürür, A. (1976). *Türk İşleme Sanatı*, İstanbul: Ak Yayınları Süsleme Sanatı Serisi.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Geleneksel Halk Sanatları <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65894/geleneksel-halk-sanatlari.html> (06.10.2021).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65991/balikesir-il-haritasi.html>, (12.02.2021).

Tekstil Sayfası. Birman Kumaş Nedir, Birman Kumaş Özellikleri. <https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2020/12/birman-kumas-nedir-birman-ozellikleri.html>, (19.02.2021)

Türk Dil Kurumu (TDK). (2021). *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Kaynak Kişiler

Adı Soyadı: Behiye Doğan

Doğum Yeri ve Yılı: -

Öğrenim Durumu: -

Mesleği: Ev hanımı

Adres:

Adı Soyadı: Figen GÖKÇE

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu: Lise

Mesleği: Nakış Usta Öğreticisi/ Balıkesir Pullusu Kültürel Miras Taşıyıcısı

Adres:

Adı Soyadı: Nesrin Kandolu

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu: Ön lisans

Mesleği: Emekli Nakış Usta Öğreticisi

Adres:

Adı Soyadı: Nevibe BAYKURT

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu:

Mesleği: Karesi Halk Eğitim Merkezi Nakış Dalı Usta Öğreticisi

Adres:

Adı Soyadı: Nurhan Sökmen

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu: Lise

Mesleği: Emekli

Adres:

Adı Soyadı: Nursel Suzaner Kılıç

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu: Lisans

Mesleği: Eğitimci (Eğitimci Yöneticisi)- Halk Dansları Antrenörü

Adres:

Adı Soyadı: Sevilay GÜL

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu: Lise

Mesleği: Güvenlik görevlisi

Adres:

Adı Soyadı: Sultan GÜRBÜZER

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu: Yüksek Lisans

Mesleği: El sanatları öğretmeni

Adres:

Adı Soyadı: Şeküre Coşgun

Doğum Yeri ve Yılı: -

Öğrenim Durumu: İlkokul

Mesleği: Ev hanımı

Adres: .

Adı Soyadı: Turhan AKKAYA

Doğum Yeri ve Yılı:

Öğrenim Durumu:

Mesleği:

Adres:

EK-1. Bilgi Formu Örneği

İlgili Koleksiyon

Eserin Adresi:

İnceleme Tarihi:

Yapım Tarihi:

Yapan Kişi:

Mevcut Durum:

Onarım Durumu:

Tür:

Yöredeki Adı:

Kaynak Kişi:

Gereçler

Zemin:

İşleme:

Kenar Temizleme:

Astar:

Teknik

İşleme:

Kenar Temizleme:

Renk

Zemin:

İşleme:

Astar:

Konu:

Bitkisel Bezeme:

Nesneli Bezeme:

Geometrik Bezeme:

Biçimlendirme:

Kompozisyon:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Aytemur Semanur

Uyruğu : T.C

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	---
Lisans	Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi	2018
Lise	Balıkesir Hüma Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	2011

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2019-2020	Halk Eğitim Merkezi/ Seydişehir	Usta Öğretici
2018-2019	Yüceller Tekstil/Ankara	Tasarımcı
2013	Nilgün Gelinlik/Balıkesir	Tasarımcı
2012	Trabzon Hobi Atölyesi/Trabzon	Tasarımcı

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Aytemur Yılmaz, S. vd.(2021). Balıkesir Pullusu. Prof. Dr. Faruk Taşkale (Ed.). Sanatın On Hâli Geleneksel Türk Sanatları Yarışması 2021 (s. 86-88). Balıkesir: Balıkesir Kent Konseyi.

Sertifikalar

Ankara / Gölbaşı (120331) Halk Eğitimi Merkezi
Usta Öğretici Oryantasyon Kurs Programı [08/09/2019]

Adres: Ankara (Türkiye)

Balıkesir / Karesi (757280) **Karesi Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Hızlı Klavye Kullanımı (F Klavye)** [26/01/2014]

Adres: Balıkesir (Türkiye)

Sergiler

Trabzon Hamamizade İhsan Bey Kültür Merkezi
Tezhip ve Hat Sanatı/ Yıl Sonu Sergisi [2012]

Adres: Trabzon (Türkiye)

İş İle İlgili Beceriler

[Mevcut durum]

1. Eos-Compucon Nakış Desen Sistemi
2. Photoshop
3. Corel
4. Geleneksel El Sanatlarına hâkimiyet (Tezhip, minyatür, hat, ebru)
5. Dekoratif sanatlara hâkimiyet (Deri teknikleri, bebek yapımı, -mısıır bebek, tel bebek, taş bebek- çiçek yapımı, takı teknikleri)
6. Şapka yapım teknikleri
7. Ahşap boyama tekniklerine hâkimiyet (Dekupaj, transfer boyama, çatlatma vb.)
8. El nakışlarına hâkimiyet (Dival işi, Türk işi, Antep işi, Çin iğnesi, Hesap işi vb.)
9. Endüstriyel nakışa hâkimiyet
10. Makine nakışına hâkimiyet

